BBC

MAŁE OGRODY: PROJEKTOWANIE, ROŚLINY, REALIZACJE

Kwiecień 4 (55)/2023

Gardeners' World

EDYCJA POLSKA

ŁUKI I TUNELE

Co z nich wyczarować?

Kalendarz uprawy **warzyw i ziół**

10 stron instrukcji

- ✓ planowanie warzywnika
- ✓ wysiewy i sadzenie
- ✓ pielęgnacja roślin

Obudź po zimie **ROŚLINY DONICZKOWE**

TESTUJEMY

Kosiarki akumulatorowe

Posadź RÓŻE

Kwiecień 4/2023
cena 17,90 zł (w tym 8% VAT)
ISSN 2391-8381 Indeks 403636

Wiosna rozkwita kolorami

niezapominajki, magnolie, pierwiosnki, tulipany

OGRODOWE KRZEWY
Carol podpowiada, jak je wykorzystać i które lśnią niczym gwiazdy

KWIATY I WARZYWA
Alan uczy, jak łączyć w ogrodzie rośliny jadalne i ozdobne

PYSZNE NOWALIJKI
Rekha radzi, jak zapełnić grządki na działce wiosennymi warzywami

FISKARS®
Niech Twa wyobraźnia rozkwita
fiskars.com

Prenumerata

Gardeners' World. Edycja Polska to wydanie licencyjne największego brytyjskiego magazynu ogrodniczego BBC Gardeners' World Magazine. W polskiej edycji dzielimy się z wami naszymi odkryciami – od inspirujących ogrodów (angielskich i polskich) i zachwycających roślin, po zakupowe wskazówki i podpowiedzi, co zrobić, by ogród był zawsze w kwitnącej formie.

W roku ukazuje się 10 numerów *Gardeners' World. Edycja Polska*. Zaprenumeruj czasopismo bez wychodzenia z domu na stronie www.UlubionyKiosk.pl. **Przesyłka gratis.**

Nowość w prenumeracie!
Teraz możesz zamówić prenumeratę trzech kolejnych wydań ze zniżką 5% – w cenie 51,00 zł.

Inne opcje prenumeraty:
- prenumerata roczna 10 wydań – 161,10 zł
- prenumerata dwuletnia 20 wydań – 268,50 zł
- e-prenumerata roczna – 114,40 zł
- e-prenumerata dwuletnia – 214,50 zł

Jeśli masz pytania, wyślij e-mail na prenumerata@avt.pl.

Welcome

Przyroda, obudzona ze snu ciepłymi promieniami słońca i dłuższymi dniami, wypuszcza już całe serie kolorowych kwiatów. Trudno nie zachwycić się tymi kwietniowymi skarbami (str. 8-23). Dywany niezapominajek, jaskrawe patchworki bylin na rabatach i rośliny cebulowe; dostojne kwiaty magnolii albo delikatnie pachnące, romantyczne obłoki z drobnych kwiatów, okrywające drzewa owocowe – wszystkie te cuda tworzą krajobraz, który potrafi zawrócić w głowie!

W takim otoczeniu miło jest zabrać się do pracy w ogrodzie. Przyjemność z przebywania wśród roślin można czerpać nawet wtedy, gdy mamy do dyspozycji tylko taras, balkon czy bardzo mały ogród. W tym wydaniu właśnie najmniejszym przestrzeniom poświęcamy najwięcej miejsca. Bo wbrew pozorom trudniej jest je urządzać niż duże ogrody.

> „Najpierw trzeba zabrać się za projektowanie. Rośliny są najprostszym – i pod pewnymi względami najmniej ważnym – elementem ogrodowej układanki."
> Monty Don

Kluczem do sukcesu jest przemyślany projekt. Monty podpowiada (str. 32), czym się kierować, by mały ogród był funkcjonalny i wydał się większy, niż jest w rzeczywistości, natomiast Alan radzi, jak łączyć rośliny jadalne z ozdobnymi (str. 52), by wykorzystać najmniejszy skrawek ziemi i z ładnych rabat lub donic zebrać też smaczne plony.

Zakładając ogród najlepiej wzorować się na najlepszych realizacjach, dlatego pokazujemy przykłady miniaturowych ogrodów, które zostały nagrodzone na Chelsea Flower Show 2022 (str. 37) oraz londyński ogród założony w donicach, w zakamarkach między budynkami (str. 40), który jest jednocześnie miejscem relaksu i magnesem dla dzikich zwierząt. Tym, którzy mają do dyspozycji jedynie donice, podpowiadamy, jak stworzyć niebanalną kwitnącą kompozycję (str. 46) i podsuwamy gotowe pomysły ich obsadzenia.

Pomocne wskazówki dotyczące uprawy i pielęgnacji roślin ogrodowych zamieszczamy w poradniku z instrukcjami krok po kroku (str. 75). Kalendarz siewu warzyw i ziół (str. 80-81) pomoże zapanować nad grządkami i ułatwi przygotowanie rozsady w odpowiednim czasie. A rady Kasi Bellingham (str. 63) pozwolą dodać ogrodowym zakątkom romantyzmu – za sprawą zajmujących niewiele miejsca, ale wyjątkowo efektownych łuków i tuneli.

Małgorzata Wójcik
Redaktor naczelna
malgorzata.wojcik@avt.pl

Eksperci Gardeners' World

Monty Don
Ogrodnik-samouk, główny prowadzący Gardeners` World. Entuzjasta psów i upraw ekologicznych, z czytelnikami spotyka się w swoim ogrodzie w Longmeadow.

Carol Klein
Ogrodniczka, łączy występy w telewizji z pisaniem i obowiązkami w jej własnym ogrodzie w Glebe Cottage. Inspiruje nas niezwykłą energią i bogatym doświadczeniem.

Alan Titchmarsh
Autor poczytnych poradników i kilku programów telewizyjnych. Dzieli się bogactwem wiedzy o uprawie roślin, dba o swoje grządki w Hampshire.

Joe Swift
Nagradzany projektant ogrodów, prowadzi pracownię w Londynie. Pisze o wszystkich aspektach ogrodnictwa, dla nas projektuje kwiatowe rabaty.

Adam Frost
Utytułowany architekt krajobrazu, zdobywca wielu nagród na Chelsea Flower Show. Pokazuje, że pielęgnacja ogrodu wcale nie musi być skomplikowana.

eprasa.pl 21f3b5bb35

SPIS TREŚCI

kwiecień 2023

LUBIMY

8 Gwiazdy kwietnia

22 Tulipany pełnokwiatowe

INSPIRACJE

26 Rośliny do zadań specjalnych
Carol wybiera najpiękniejsze krzewy

52 Od czego zacząć?
Jak łączyć rośliny jadalne i ozdobne

63 Łuki i tunele
Sposoby na sekretne przejścia

70 Ogrodnicy dla planety
Projekty bliższe przyrodzie

75 Sekrety udanych upraw
Od siewu do zbiorów

96 Jadalne kwiaty
Przepisy na dania z pierwiosnkami

103 Kosiarki akumulatorowe
Test najlepszych modeli

FAUNA W OGRODZIE

68 Padalec zwyczajny

ROŚLINY DONICZKOWE

57 Oplątwa *xerographica*

60 Pielęgnacja po zimie

WŁASNE UPRAWY

87 Najlepsze odmiany truskawek

92 Prosto z grządki

98 Ogród warzywny: ABC sadzenia roślin

FELIETON

24 Cały Monty

121 Opowieści Titchmarsha

26
Sprawdź, jak krzewy mogą odmienić rabaty i donice – Carol Klein opowiada o ulubionych odmianach i pokazuje, dlaczego te rośliny mają w sobie coś z gwiazd

22
Pora zachwycić się urodą i długim kwitnieniem wyjątkowych tulipanów pełnokwiatowych – zachęca Graham Rice

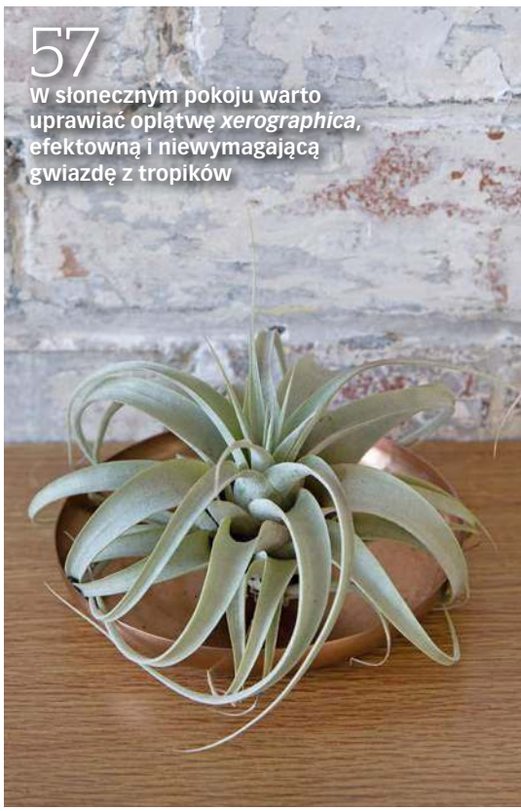

57
W słonecznym pokoju warto uprawiać oplątwę *xerographica*, efektowną i niewymagającą gwiazdę z tropików

eprasa.pl 21f3b5bb35

TEMATY Z OKŁADKI

Zdjęcie: Shelli Jensen

63
75
103
32, 37, 40, 46
81
60
109
8-23
26, 52, 92

DODATEK SPECJALNY: Małe ogrody

32 Monty podpowiada, jak projektować
37 Ogrody kontenerowe z Chelsea Flower Show 2022
40 Londyński ogród w doniczkach
46 Pomysłowe kompozycje w pojemnikach

PRENUMERATA s. 45

Plan działań w kwietniu

SPRAWY DO ZROBIENIA

108 Zadbaj o kompost
109 Posadź róże
110 Obsadź donice i rabaty
111 Przytnij lawendę
112 Pobierz sadzonki fuksji
113 Wysiej cukinie
114 Podziel zioła
115 Zasadź wczesne ziemniaki
116 Wysiej marchew i buraki

pytania i odpowiedzi

117-120 Eksperci radzą czytelnikom

92 Rekha poleca uprawę szczypiorku i zdradza, co wysiewa w kwietniu na swojej działce

63 Kasia Bellingham podpowiada, z czego zrobić łuki i tunele, aby zaczarować ogród i stworzyć w nim sekretne zakamarki

48 Kompozycje w pojemnikach ożywią każde miejsce. Zobacz inspirujące zestawienia na każdą okazję

52 Rośliny jadalne i ozdobne można łączyć w donicach oraz na rabatach. Alan podpowiada, jak to robić

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE, JASON INGRAM, PAUL DEBOIS, KATARZYNA BELLINGHAM, FOTOSUTRA/DEPOSITPHOTOS

eprasa.pl 21f3b5bb35

Lista zakupów

▶ Rzeźba kinetyczna Riviera

To ozdoba plenerowa wykonana z metalu, która jest wprawiana w ruch za pomocą wiatru. Artyści tworzący w ruchu inżynierii mechanicznej często wykonują swoje prace w tworzywie, drewnie, a nawet w papierze lub tworzą formy tekstylne. Rzeźby kinetyczne mogą posłużyć jako wykończenie obrzeży kwietników lub element do wkomponowania między nasadzenia w ogrodzie. Będą się również pięknie prezentowały ułożone w dowolne aranżacje przestrzenne. Wysokość 214 cm x średnica 46 cm

www.aurora-garden.pl

▼ Obornik granulowany

Obornik granulowany jest nawozem pochodzenia naturalnego, który stosuje się od wiosny do końca sezonu wegetacyjnego, wysiewając punktowo, posypowo lub przygotowując roztwór wodny nawozu. Dzięki procesom fermentacji i suszenia obornik wolny jest od nasion chwastów oraz szkodliwych patogenów. Granule nie pylą, rozkładają się stopniowo, uwalniając do gleby mikro- oraz makroelementy, dzięki czemu obornik jest bezpieczny dla korzeni roślin. Ze względu na łatwość użycia oraz możliwość zastosowania do wszystkich roślin uprawnych, w tym szklarniowych i doniczkowych, używany jest zarówno przez profesjonalnych hodowców, jak i w uprawach amatorskich.

www.nawozyogrodnicze.pl

▶ Vitrol GB na ślimaki

Vitrol to preparat w formie granulatu przeznaczony do zwalczania ślimaków w ogrodach i uprawach rolniczych, w tym tych ekologicznych. Skutecznie wabi ślimaki, redukuje wydzielany przez nie śluz i powoduje natychmiastowe zahamowanie żerowania szkodników na uprawach. Po spożyciu preparatu ślimaki giną w swoich kryjówkach, dzięki czemu martwe osobniki nie są widoczne w ogrodzie. Preparatu można używać w obecności zwierząt domowych, takich jak psy i koty. Środek zawiera substancję czynną ulegającą rozkładowi na składniki naturalnie występujące w glebie i jest środkiem ochrony roślin dopuszczonym do stosowania w rolnictwie ekologicznym.

www.bros.pl

▼ Ziemia do upraw warzywnych

Podłoże przeznaczone do wysiewu, pikowania i uprawy warzyw. Odpowiednio dobrane składniki stymulują rozwój korzeni włośnikowych, co powoduje lepszą przyswajalność substancji odżywczych oraz wody. Podłoże doskonale sprawdza się zarówno w uprawie rabatowej jak i szklarniowej. Zapewnia optymalne wartości do prawidłowego wzrostu i rozwoju młodych roślin jak i starszych, w fazie kwitnienia i owocowania wszystkich gatunków roślin warzywnych.

www.ggarden.eu

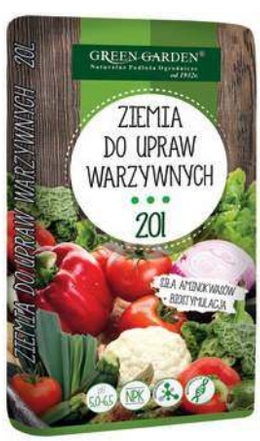

◀ Szklarnia w ogrodzie miesiąc po miesiącu JörnPinske

Wydawnictwo Publicat

Premiera 22.02.2023

Spełnij marzenia o szklarni w ogrodzie! Dzięki szklarni wydłużamy okres wegetacyjny, możemy uprawiać rośliny wrażliwe na niską temperaturę, uzyskujemy większe plony poprzez kontrolę warunków uprawy. Poradnik dla posiadaczy szklarni i wszystkich, którzy zastanawiają się, czy warto ją postawić w ogrodzie. Doświadczony autor i ekspert w dziedzinie ogrodnictwa szklarniowego Jörn Pinske dzieli się w książce swoją wiedzą. Omawia szczegóły techniczne (typy konstrukcji, technologie i wyposażenie) oraz radzi, jak najlepiej wykorzystać szklarnię miesiąc po miesiącu. Wyjaśnia, w jaki sposób uzyskać większe plony z roślin, które kochają ciepło, czyli przede wszystkim pomidorów, ogórków, papryki; jak uprawiać rozmaite warzywa przez cały rok, jak przygotować siewki do uprawy oraz jak zadbać o jakość gleby, warunki oświetleniowe i wilgotność czy jak optymalnie regulować temperaturę, aby przezimować rośliny egzotyczne.

www.publicat.pl

◀ BIOnawóz do borówek i innych roślin kwaśnolubnych

Granulowany, zawierający wyłącznie naturalne składniki nawóz BIO, przeznaczony do nawożenia borówek i innych roślin kwaśnolubnych. Nawóz zawiera wszystkie składniki pokarmowe potrzebne do odpowiedniego wzrostu i plonowania roślin. Szczególnie polecany jest do stosowania na glebach o małej zawartości próchnicy. BIOnawóz przywraca biologiczną równowagę ogrodu. Stosowanie BIOnawozu poprawia właściwości gleby, a także powoduje doskonałe zatrzymywanie wilgoci w glebie.

www.florovit.pl

eprasa.pl 21f3b5bb35

◀ Trawnik samonawożący Vegano

Innowacyjna mieszanka traw wzbogacona mikrokoniczyną, która posiada zdolność do wiązania azotu z powietrza i samonawożenia trawnika. Dzięki symbiozie koniczyny z pożytecznymi bakteriami brodawkowymi azot atmosferyczny zostaje przekształcony do form przyswajalnych przez trawę. Dzięki codziennemu dokarmianiu trawnika staje się on samowystarczalny i nie wymaga dodatkowego nawożenia do prawidłowego wzrostu. Samonawożący trawnik nie wymaga dodatkowego nawożenia, jest ciemnozielony przez cały sezon, rośnie na nim mniej chwastów i mchu, wymaga mniej podlewania i pielęgnacji zapewniając gęstą, zwartą murawę odporną na deptanie.
www.target.com.pl

◀ Fasola szparagowa karłowa MAXIDOR

Odmiana wczesna, karłowa (dorastająca do 60 cm wysokości), odporna na antraknozę i bakteriozę. Strąki długości do 16 cm, bezwłókniste, charakteryzują się dużą zawartością błonnika pokarmowego. Najlepsza do bezpośredniego spożycia po ugotowaniu jako dodatek do mięs, ryb, zup i zapiekanek. Nadaje się również do mrożenia i konserwowania.
www.toraf.pl

▶ Ogórek partenokarpiczny Zuzana F1

Ogórek Zuzana F1 to wcześnie dojrzewająca partenokarpiczna odmiana, która zawiązuje owoce pomimo braku zapylenia kwiatów. Cecha ta sprawia, że ogórek Zuzana F1 wyróżnia się wysoką plennością. Rośliny polecane do uprawy w gruncie, choć mogą być sadzone również pod folią. Przydatne do konserwowania i kwaszenia.
www.roltico.pl

▲ Szklarnie z Runowa Model R305H

Własna szklarnia to więcej niż możliwość uprawy zdrowych, świeżych warzyw, owoców i kwiatów. Bez chemii, bez nawozów, bez śladu węglowego, bez łańcucha dostaw. Tylko kilka kroków do kuchni! To sposób na zapewnienie sobie i najbliższym niezależności od zakupów oraz rosnących cen. To 100% pewność zdrowszego jedzenia. Ciesz się uprawą warzyw cały rok!
www.szklarniezrunowa.pl

◀ Składany zbiornik na wodę deszczową

Służy do zbierania wody deszczowej, którą można wykorzystać, np. do podlewania roślin w ogrodzie. Poręczny, lekki, łatwy w montażu, w transporcie i magazynowaniu. Doskonale sprawdzi się w małych i średnich ogrodach oraz na działkach rekreacyjnych. Zestaw zawiera niezbędne elementy, górne przyłącze, kran, zawór i wewnętrzne sitka. Wytrzymałe sitko zapobiega przedostaniu się większych zanieczyszczeń do wnętrza zbiornika. Wygodny zamek błyskawiczny pokrywy umożliwia szybki dostęp do jego wnętrza. Pojemność 250 l.
www.cellfast.com.pl

▶ Hortensja French Bolero® Blue Runaway Bride®

Hortensja Runaway Bride® została rośliną roku 2018 na międzynarodowej wystawie Chelsea Flower Show w Londynie. Runaway Bride® charakteryzuje się tym, że jej kwiatostany powstają nie tylko z pędów wierzchołkowych, ale także bocznych. Dzięki temu roślina wytwarza girlandy kwiatów na łukowatych pędach. Kwitnie już od maja i czerwca oraz powtarza kwitnienie jesienią. Do niebieskiego wybarwienia kwiatów wymaga bardziej kwaśnego podłoża.
www.sklep.daglezjaryki.pl

eprasa.pl 21f3b5bb35

"Kwiecień wniósł przepych wspaniały
I tchnął młodości duchem na wsze strony"

William Shakespeare

przekład Maciej Słomczyński

eprasa.pl 21f3b5bb35

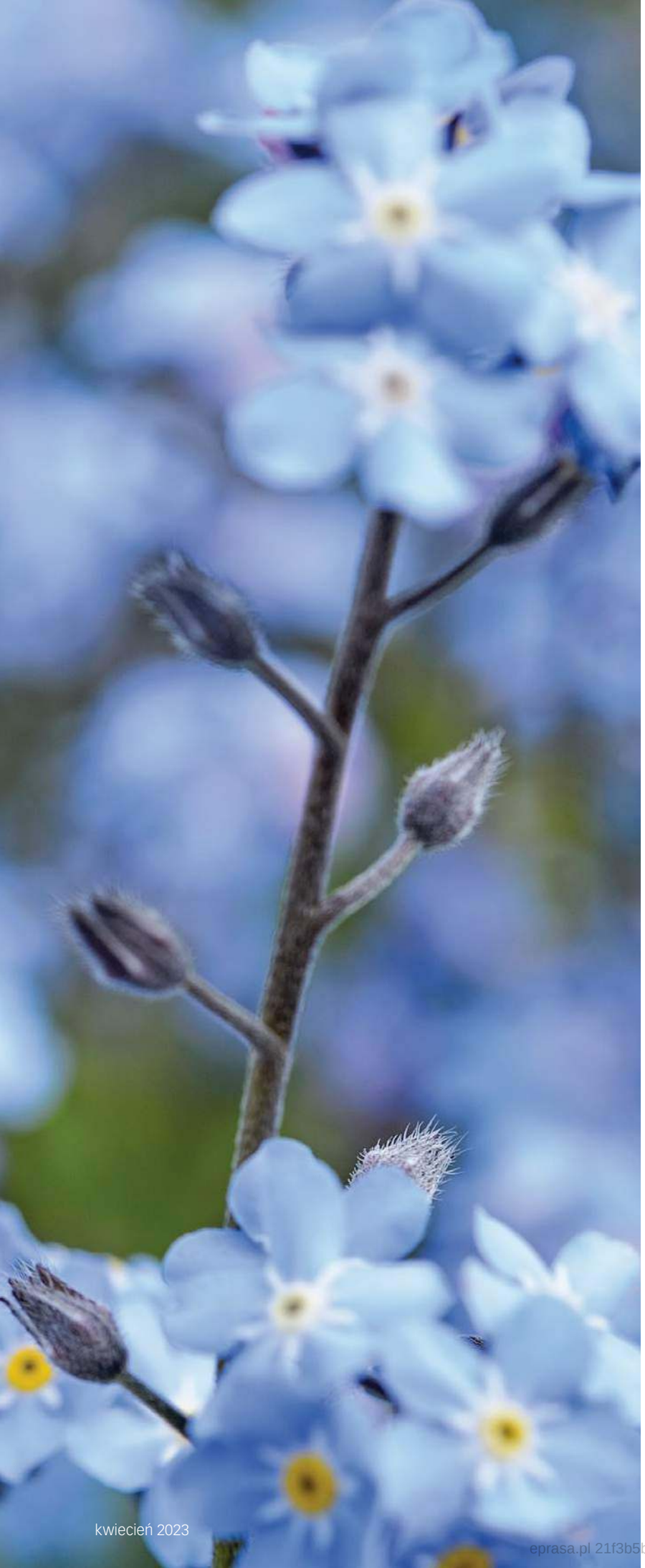

Lubimy kwiecień

Strony naszego magazynu zawsze są pełne miłości, ale w tym miesiącu widać to szczególnie wyraźnie. Ruszają soki, ptaki zbierają gałązki, budzą się pszczoły, pęcznieją pąki, samczyki królików patrzą na królicze samiczki w szczególny sposób i wiosnę widać już u bram. Kwiecień jest wypełniony miłością, więc w tym miesiącu poświęcam moje teksty wszystkiemu, co romantyczne. Jak śpiewają Bellamy Brothers, „Pozwól miłości płynąć jak górski strumyk, Pozwól miłości rosnąć z najmniejszymi marzeniami, To jest ten czas"*

* posłuchaj: www.bit.ly/LetYourLoveFlow

TEKST James Alexander-Sinclair

GWIAZDA MIESIĄCA

Niezapominajka leśna (*Myosotis sylvatica*)

To pewnie najbardziej romantyczny z wszystkich kwiatów – nie w ujęciu botanicznym, ale po prostu z powodu swojej nazwy. Nawet w najmłodszych umysłach inspiruje historie o miłości we wszystkich jej formach. Zasuszona w starej książce niezapominajka przywołuje wizję nieprzemijającej miłości, bukietu kwiatów wepchniętego przez okno odjeżdżającego pociągu, wiktoriańskich kochanków, którym surowi rodzice zakazali małżeństwa (wymieniających pospieszne pocałunki i czułości w zaułku), pary idącej ramię w ramię w wiosennym słońcu i zatrzymującej się, by zerwać kwiaty. Wiesz, o co chodzi…

Łatwa w uprawie – w większości ogrodów wysiewa się samoczynnie. Usuń rośliny, które już przekwitły i pokrywają się grzybowym nalotem.
Wysokość x Szerokość 30 cm x 30 cm

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

eprasa.pl 21f3b5bb35

POMARAŃCZOWE PĄSY

Jeden z moich ulubionych tulipanów – kocham go tak głęboko i niezmiennie, że sadzę go w prawie każdym ogrodzie, który projektuję (razem z mrocznym i kuszącym 'Queen of Night'). Można by się spodziewać, że wszystko, co nazywa się baleriną, będzie napuszone jak jej spódniczka, ale ta ma charakterek. Zadziorna, pełna werwy, silna i nieskrępowana: ta pomarańczowa barwa rozpali wiosnę i pożegna zimę.

Tulipan (*Tulipa*) 'Ballerina'
Cebule sadzimy jesienią – ale nie za wcześnie, najlepiej w listopadzie. Doskonały w grupach na rabatach lub posadzony gęsto w dużych pojemnikach.
W x S 40 cm x 10 cm

GOTOWY DO DZIAŁANIA

Groszek wiosenny zapowiada groszek pachnący, który też wkrótce zakwitnie. Ożywi rabaty zielne na początku sezonu. Podoba mi się charakterystyczny kształt kwiatów groszku z płatkami osadzonymi jak czepek przyzwoitki. W naszej kwietniowej, miłosnej sadze groszek ma na wszystko oko i pilnuje, by nikt na przyjęciu nie dał się ponieść emocjom ani nie doprawił owocowego ponczu przemyconą wódką.

Groszek wiosenny (*Lathyrus vernus*)
W przeciwieństwie do większości ogrodowych groszków, ten nie jest rośliną pnącą. Do lipca znika z pola widzenia, więc posadź go w towarzystwie późno kwitnących bylin, które zakryją luki po groszku.
W x S 45 cm x 45 cm

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS; JASON INGRAM

eprasa.pl 21f3b5bb35

Niska cena!

Bestsellery Jula.

CANOPIA

Szklarnia 4,5 m², 248x185x209 cm
- Galwanizowany cokół stalowy.
- Rama aluminiowa.
- Przezroczyste panele z poliwęglanu.

716-025

1499.- Niska cena!

599.- Niska cena!

MEEC TOOLS

Pilarka ukosowa 230 V, 1500 W, Ø216 mm
- Laser gwarantujący najwyższą precyzję.
- Odciąg wiórów i pyłu.
- Wiele możliwych ustawień.

009-460

299.- Niska cena!

MEEC TOOLS

Odkurzacz przemysłowy 25 l, 1200 W
- Gniazdo 230 V na elektronarzędzia.
- Zbiornik 25 l ze spustem.

009-639

Od **39,99** Niska cena!

anslut

Kula solarna LED
- Emituje światło ciepłe białe.
- W zestawie z grotem.

014-231 Ø20 cm. **NISKA CENA! 39,99**
014-230 Ø30 cm. **NISKA CENA! 79,99**

1099.- Niska cena!

MEEC TOOLS

Kompresor 50 l, 2200 W
- Silnik z dwoma cylindrami.
- Do cięższych prac.
- Smarowanie olejem.

Wydajność efektywna: 260 l/min @6 bar
013-515

529.- Niska cena!

Hard Head

Schowek ogrodowy 130x110x74 cm
- Niewymagający konserwacji i wentylowany.
- Miejsce na np. dwa pojemniki na śmieci.
- Podwójne drzwi zamykane na klucz.

019-417

Nowość!

399.- Niska cena!

EKVIP

Stolik kawowy z krzesłami 3 elementy
- Dwa krzesła i stolik
- Składane
- Z naturalnego drewna akacjowego

022-951

Hamron

Bagażnik rowerowy na hak holowniczy
- Mieści cztery rowery.
- Cztery wbudowane ramiona blokujące.
- Lampy z homologacją E.

609-208

1099.- Niska cena!

1999.- Niska cena!

Axley

Zestaw mebli 2 elementy
- Kanapa narożna i stół.
- Produkt wykonany z technorattanu.
- Poduszki w zestawie.

013-728

Zeskanuj kod QR telefonem, aby zobaczyć wszystkie oferty!

Zapraszamy do Jula!

Sprawdź naszą ofertę w najbliższym multimarkecie lub odwiedź jula.pl.

Oferta obowiązuje od 03.03.2023 do 21.05.2023 lub do wyczerpania zapasów.
Jula zastrzega sobie prawo do błędów edytorskich.

JULA®

eprasa.pl 21f3b5bb35

MUSY-ŚWISTUSY

Doskonała nazwa dla czegoś z okazji naszego kwietniowego święta miłości! Może jest nieco tandetna, ale nie ma nic złego w odrobinie zabawy przy takich okazjach. Mimo wszystko epimedium z reguły ma wyjątkowo wykwintne kwiaty zwieszające się jak jaskrawe pająki (przepraszam wszystkich czytelników-arachnofobów) na kołyszących się elegancko łodygach. Na dodatek nowe liście są upstrzone w czerwone i purpurowe wzory.

Epimedium (*Epimedium*) 'Pink Champagne'
W większości ogrodów nawet zimą jest zielone. Wiosną wytnij stare liście, aby młode mogły błyszczeć.
W x S 40 cm x 30 cm

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS

BOPON

NAWOZY

MIESZANKI TRAW

Zadbaj wiosną o swój trawnik

www.bopon.pl

eprasa.pl 21f3b5bb35

NA GÓRZE, LECZ NIE RÓŻE

W mowie kwiatów powojniki oznaczają aspiracje i figle, więc 'Mayleen' mogłaby być kontynuacją piosenki Dolly Parton o Jolene (która, jak pamiętacie, miała nie tylko „płomienne, kasztanowe loki", ale także uśmiech „jak tchnienie wiosny"). Nie wierzę jednak plotkom i uważam, że jest miła, szczodra i nigdy nie próbowałaby odebrać Dolly męża – chociaż mogłaby.

Powojnik (*Clematis*) 'Mayleen'
To odmiana powojnika górskiego, więc rośnie bujnie i wcześnie kwitnie. Przytnij zaraz po kwitnieniu, by utrzymać go w ryzach.
W x S 7 m x 3 m

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

DZIKIE PLĄSY

Niewielu kochanków potrafi oprzeć się łące – wysoka trawa daje trochę osłony, polne kwiaty tworzą idealne (choć nietrwałe) romantyczne bukiety, no i nie ma nic przyjemniejszego, niż bieganie po łące o zachodzie słońca. Kamasje to fantastyczne rośliny do naturalizacji w trawie, ale uważaj, bo wolą raczej wilgotną glebę, więc tam gdzie rosną, lepiej nie rozkładać koca.

Kamasja Leichtlina (*Camassia leichtlinii*) Caerulea Group
Cebule posadź jesienią. Rozmnażaj z nasion lub wykop cebule latem, aby oddzielić cebulki potomne.
W x S 1 m x 20 cm

eprasa.pl 21f3b5bb35

OCH, KANADA

Pochodząca z kraju klonowego liścia świdośliwa wie, co to siarczysty mróz i jest na niego całkowicie odporna. Jeśli nie masz w ogrodzie miejsca na duże drzewo, lecz wciąż potrzebujesz rośliny o podobnej sylwetce, która rozmiarami nie wymknie się spod kontroli, świdośliwa sprawdzi się doskonale. Wiosną ma śnieżnobiałe kwiaty, latem najpierw różowe, a później granatowe jadalne owoce, a jesienią pomarańczowe liście. Ogrodowy samograj.

Świdośliwa Lamarcka (*Amelanchier lamarckii*)

Najczęściej rośnie jako wielopniowe niskie drzewko, ale możesz dopasować kształt korony i pokrój rośliny do własnych potrzeb przycinaniem w marcu.

W x S 7 m x 5 m

TEKST ŁUKASZ SKOP
ZDJĘCIA BOŻKA PIOTROWSKA

eprasa.pl 21f3b5bb35

KOSMICZNA MAGNOLIA

Płatki o podwiniętych krawędziach układają się warstwami w kwiatach tej magnolii jak w plisowanej spódnicy, i chociaż zapewne wcale nie ta postać była inspiracją do nadania magnolii takiej nazwy, to wyglądają zupełnie jak ekstrawagancko różowy strój Judy Jetson, postaci z futurystycznej animacji studia Hanna-Barbera. Skoro magnolie przeżyły dinozaury, to i kosmos stoi przed nimi otworem.

Magnolia (*Magnolia*) 'Judy'
Wytrzymuje mróz do -26°C i zakwita później od innych odmian, dzięki czemu kwiaty są mniej narażone na uszkodzenie przez wiosenne przymrozki. Nie wymaga przycinania.
W x S 5 m x 7 m

eprasa.pl 21f3b5bb35

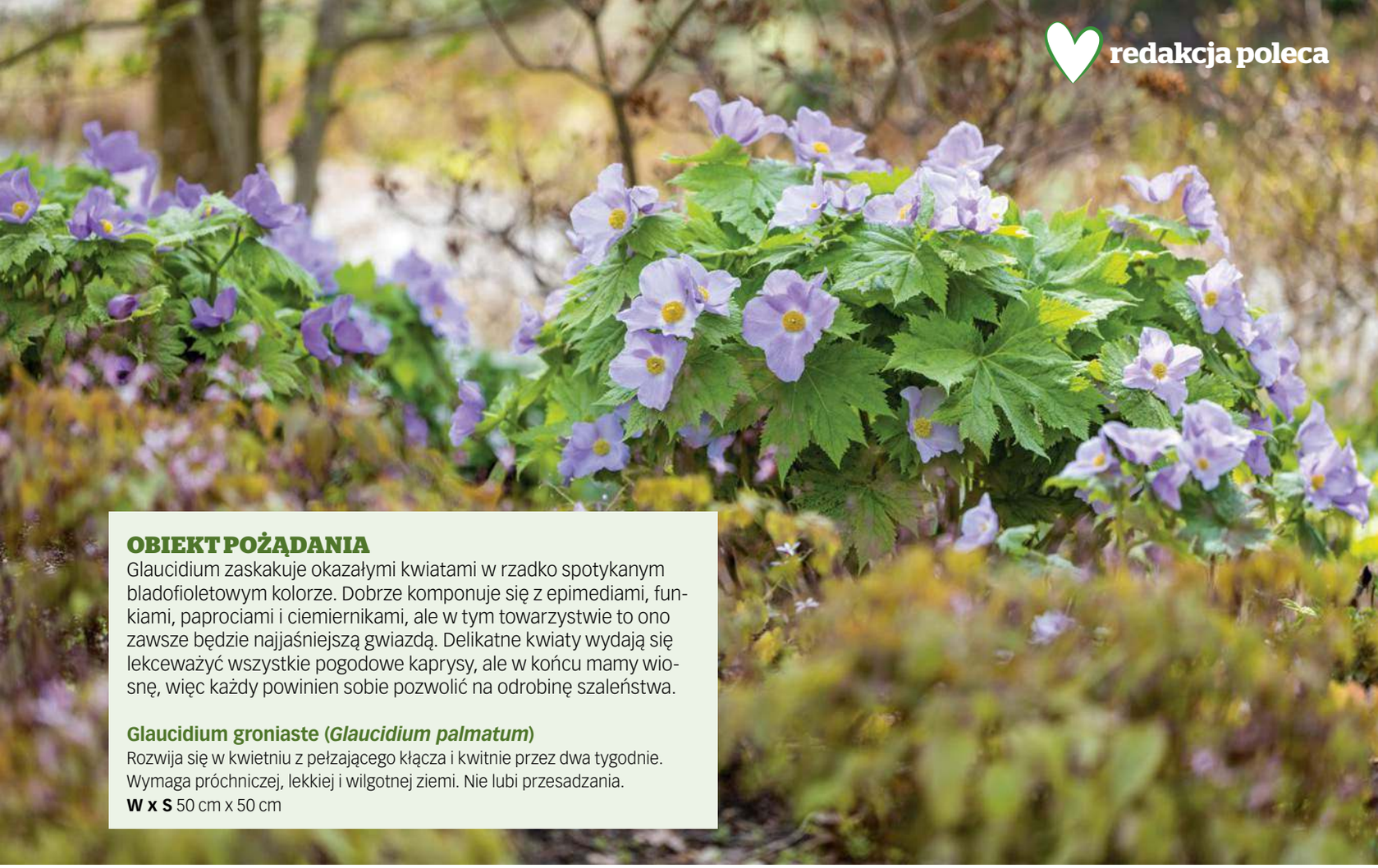

OBIEKT POŻĄDANIA

Glaucidium zaskakuje okazałymi kwiatami w rzadko spotykanym bladofioletowym kolorze. Dobrze komponuje się z epimediami, funkiami, paprociami i ciemiernikami, ale w tym towarzystwie to ono zawsze będzie najjaśniejszą gwiazdą. Delikatne kwiaty wydają się lekceważyć wszystkie pogodowe kaprysy, ale w końcu mamy wiosnę, więc każdy powinien sobie pozwolić na odrobinę szaleństwa.

Glaucidium groniaste (*Glaucidium palmatum*)
Rozwija się w kwietniu z pełzającego kłącza i kwitnie przez dwa tygodnie. Wymaga próchniczej, lekkiej i wilgotnej ziemi. Nie lubi przesadzania.
W x S 50 cm x 50 cm

REKLAMA

POD FLAGĄ BIAŁO-CZERWONĄ

Pigwowce pośrednie są mieszańcami międzygatunkowymi, które uzyskano w wyniku krzyżowania pigwowca okazałego z pigwowcem japońskim. Niektóre odmiany mają nawet kilkucentymetrowe ciernie, które mogą utrudniać zbiór owoców, ale dzięki temu doskonale nadają się na trudne do sforsowania nieformalne żywopłoty, które dodatkowo obsypują się kwiatami i rodzą kwaskowate owoce. Dla wszystkich przerażonych ukłuciem powstały odmiany bezcierniowe.

Pigwowiec pośredni (*Chaenomeles ×superba*) 'Jet Trail'
Odmiana o śnieżnobiałych kwiatach i pędach pozbawionych cierni, co ułatwia zbiór owoców. Łatwy do rozmnożenia przez odrosty korzeniowe.
W x S 1,2 m x 1,2 m

Pigwowiec pośredni (*Chaenomeles ×superba*) 'Andenken an Karl Ramcke'
Ciemnoczerwone kwiaty o średnicy 3 cm silnie przykuwają wzrok. Rozwijają się na ciernistych pędach. Znosi okresy suszy.
W x S 1 m x 1 m

eprasa.pl 21f3b5bb35

SZKLARNIE
Z RUNOWA

Szklarnie ogrodnicze
i oranżerie

Sprawdź na
www.szklarniezrunowa.pl
lub zadzwoń do doradcy:
601 506 599

REKLAMA

KWIATOWY KAMELEON

Kwietniowe dni mogą być do siebie tak niepodobne, jak te narcyzy, które potrafią zmieniać kolor rozszczepionego przykoronka. Zewnętrzne płatki pozostają białe, a typowa dla narcyzów trąbka u tej odmiany tworzy mniejszy wewnętrzny kwiat, tutaj żółty, ale może być też brzoskwiniowy, łososiowy lub bladożółty. Kolor przykoronka zmienia się z czasem, zaskakując kolorową metamorfozą.

Narcyz (*Narcissus*) 'Changing Colour'

Wysoka odmiana doskonała na kwiat cięty do bukietów. Łodygi ścinaj w fazie zamkniętego, ale wykształconego pąka. Wodę w wazonie zmieniaj codziennie, aby usunąć śluz wydzielany z odciętych łodyg.

W x S 40 cm x 15 cm

eprasa.pl 21f3b5bb35

Problem z trawnikiem?

Nigdy więcej!

Gęsty, zielony i bujny trawnik jest prawdziwą ozdobą każdego ogrodu. Idealnie, jeśli nie sprawia też kłopotów w utrzymaniu i pielęgnacji. Trawnik odporny na psi mocz i deptanie, który sam potrafi się zregenerować to rewolucyjne rozwiązanie, pozwalające uzyskać efekt zielonej murawy przez cały rok.

W trudnych miejscach, gdzie sama trawa nie jest w stanie rosnąć, z pomocą przychodzi jej mikrokoniczyna łąkowa. To specjalna odmiana koniczyny (*Trifolium repens*), która płoży się wśród źdźbeł trawy, jest odporna na deptanie i szybko się regeneruje. Dotychczas koniczyna na trawnikach była postrzegana jako uciążliwy chwast, lecz szczególnie podczas letnich upałów wyraźnie widać jej korzystny wpływ na wzrost trawy. Dzięki bakteriom zasiedlającym brodawki na jej korzeniach, koniczyna potrafi wiązać azot z powietrza i przekształcać go do przyswajalnej przez rośliny formy. **W ten sposób nawet w czasie suszy trawnik z koniczyną wciąż będzie żywozielony.** Mikrokoniczyna jest specjalną odmianą o mniejszych liściach i kwiatostanach, które nie rzucają się w oczy wśród trawy. Chociaż jest mało widoczna, mikrokoniczyna doskonale wpływa na cały trawnik! Zdolność do szybkiej regeneracji sprawia, że mikrokoniczyna wspomaga szybkie zielenienie się miejsc w murawie, które zostały wydeptane oraz wszędzie tam, gdzie trawa została zniszczona przez psi mocz.

Mikrokoniczyna łąkowa jest jednym ze składników mieszanki nasion **Trawnik odporny na psa Vegano** oraz **Trawnik samonawożący Vegano** marki **Target**. To kompozycja nasion tradycyjnych traw trawnikowych wzbogacona w nasiona mikrokoniczyny, która posiada niezwykle cenne właściwości dla trawnika i jego użytkowników. Mikrokoniczyna wykazuje wysoką tolerancję na psi mocz i posiada zdolność do jego rozkładu. Dzięki symbiozie z pożytecznymi mikroorganizmami glebowymi azot mocznikowy zostaje przekształcony w formy azotu przyswajalne dla roślin i wbudowywany w ich tkanki. **W efekcie psi mocz przestaje być palącym problemem, lecz zostaje zamieniony w nawóz wspomagający wzrost trawy.** Trawnik staje się silny, zwarty, gęsty i odporny na deptanie przez zwierzęta i ludzi. Dzięki mikrokoniczynie nie są wymagane żadne dodatkowe nawożenia trawnika, a jego pielęgnacja ogranicza się wyłącznie do regularnego koszenia.

Trawnik z mikrokoniczyną utrzymuje swój piękny wygląd i dobrą kondycję przez cały sezon wegetacyjny, jest miękki, przyjemny i odporny na użytkowanie.

Jak działa trawnik odporny na psa Vegano?

- Przekształca mocznik w przyswajalny azot – sam się nawozi i regeneruje
- Nie wymaga nawożenia dodatkowymi nawozami
- Szybko porasta plamy na trawniku wypalone psim moczem
- Daje gęstą murawę, odporną na intensywne użytkowanie
- Nie wymaga wielu prac pielęgnacyjnych

Jak działa trawnik samonawożący Vegano?

- Nie trzeba go dodatkowo nawozić – oszczędzasz czas i pieniądze
- Nie wymaga obfitego podlewania i licznych zabiegów pielęgnacyjnych
- Jest bardzo odporny na deptanie i intensywne użytkowanie
- Jest gęsty, miękki i intensywnie zielony przez cały rok
- Nie wyrastają na nim ani chwasty, ani mech

Target

Więcej informacji o mieszankach nasion traw Vegano oraz porady dotyczące zakładania i pielęgnacji trawnika znajdziesz na stronie **www.target.com.pl**

BARDZO GĘSTY I CIEMNOZIELONY BEZ NAWOŻENIA

PRZYSWAJA AZOT Z POWIETRZA

MNIEJ PODLEWANIA I PIELĘGNACJI

MNIEJ CHWASTÓW I MCHU

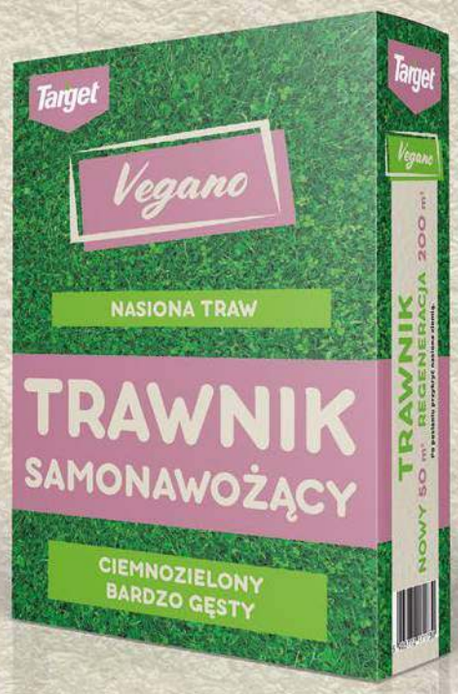

Zobacz więcej na www.target.com.pl

ODPORNY NA PSI MOCZ I DEPTANIE

NATURALNIE MAGAZYNUJE AZOT Z MOCZU

TRAWNIK SAMOISTNIE SIĘ REGENERUJE

Zobacz więcej na www.target.com.pl

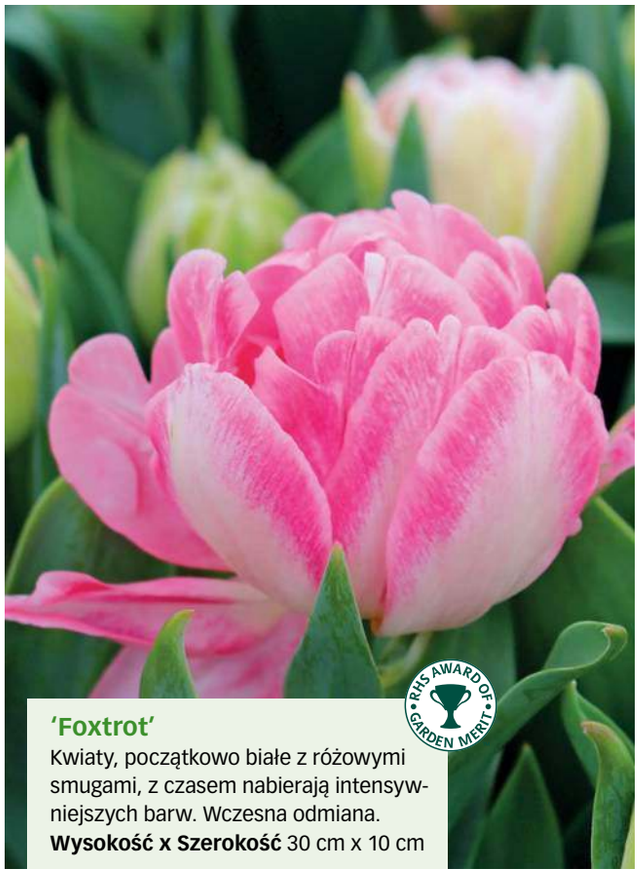

‘Foxtrot’
Kwiaty, początkowo białe z różowymi smugami, z czasem nabierają intensywniejszych barw. Wczesna odmiana.
Wysokość x Szerokość 30 cm x 10 cm

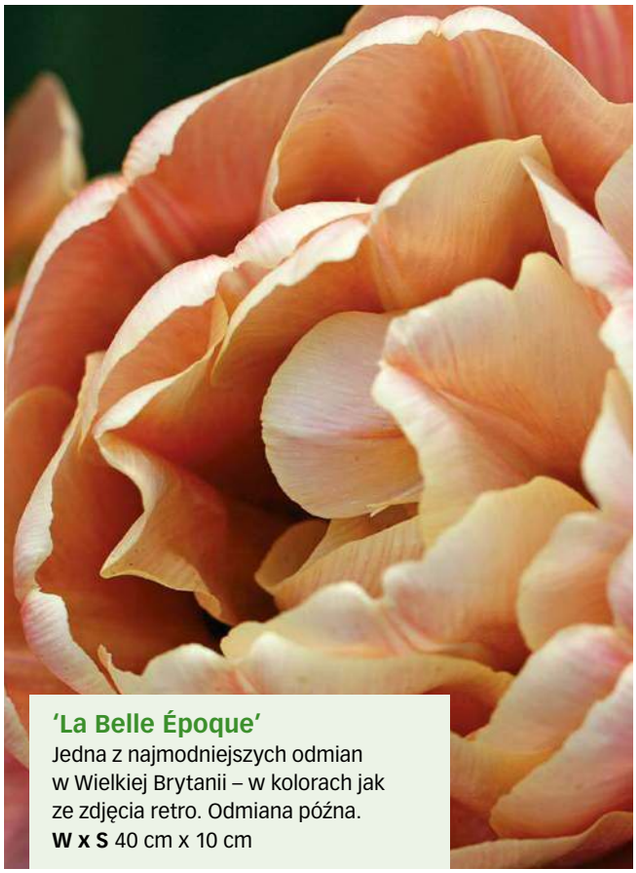

‘La Belle Époque’
Jedna z najmodniejszych odmian w Wielkiej Brytanii – w kolorach jak ze zdjęcia retro. Odmiana późna.
W x S 40 cm x 10 cm

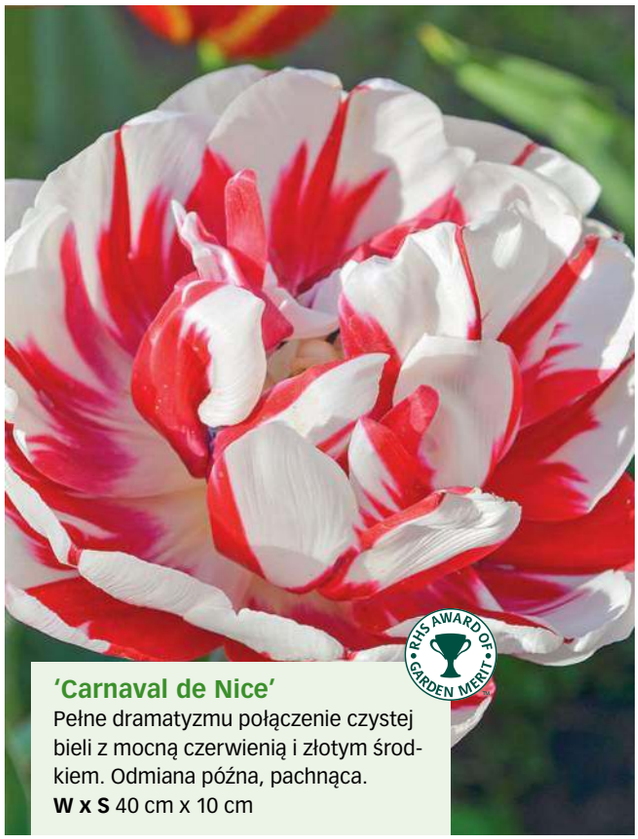

‘Carnaval de Nice’
Pełne dramatyzmu połączenie czystej bieli z mocną czerwienią i złotym środkiem. Odmiana późna, pachnąca.
W x S 40 cm x 10 cm

‘Copper Image’
Wspaniałe kwiaty w odcieniach miedzi, koralu i bursztynu. Jedna z najlepszych nowych odmian. Odmiana późna.
W x S 40 cm x 10 cm

Tulipany pełne

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Sadzenie												
Kwitnienie												

ZDJĘCIA: CROCUS.CO.UK; EMMA CRAWFORTH; GETTY/LESICHKADESIGN; TATIANA ALEX

eprasa.pl 21f3b5bb35

'Angelique'
Kwiaty utrzymują się długo i są wyprostowane – kojarzą się z pasmami sosu truskawkowego na lodach. Odmiana późna. **W x S** 45 cm

RHS AWARD OF GARDEN MERIT

Eksperci polecają

Tulipany pełnokwiatowe

Pora zachwycić się urodą i długim kwitnieniem tych wyjątkowych tulipanów – zachęca **Graham Rice**

Ogrodnicy nie lubili tulipanów pełnokwiatowych już wówczas, gdy pojawiły się w Niderlandach w latach osiemdziesiątych XVI wieku! Osiemnastowieczny botanik John Hill relacjonował, że większość ogrodników „gardzi tulipanami pełnymi [i] obszarpaną mnogością [ich] cudacznych płatków". Jeszcze w roku 1929 w „The Book of the Tulip ["Księga tulipanów" – red.] znalazło się stwierdzenie, że produkując tulipany pełnokwiatowe zniszczono „najlepsze i najbardziej charakterystyczne cechy tulipana".

Te uwagi odnosiły się do odmian wcześnie kwitnących, które w owych czasach miały tak słabe łodygi, że nie mogły udźwignąć ciężkich kwiatów. Gdy wyhodowano tulipany późno kwitnące, posiadające mocniejsze, lepiej trzymające kwiaty pędy, a także wczesne odmiany pełne o bardziej wytrzymałych łodygach, opinie zaczęły się różnicować. Zmieniły się tak bardzo, że czerwono-białą odmianę 'Carnaval de Nice' opisywano jako łączącą w „swoich wspaniałych, pasiastych, pełnych kwiatach cudowność, odświętność, a nawet humor".

Tymczasem żyjemy w czasach, gdy praktycznie wszystko jest przez kogoś lubiane, a dowolny katalog wysyłkowy oferuje 37 odmian tulipanów pełnokwiatowych kwitnących w kwietniu i maju. Ale co sprawia, że te tulipany są tak wyjątkowe – poza oczywiście ich późno odkrytą atrakcyjnością? Kwitną dłużej, a niekiedy znacznie dłużej, niż odmiany pojedyncze. I z całą pewnością wszyscy to doceniamy.

- **Stanowisko** Chyba najlepiej zasadzić je w donicach, w których można podziwiać ich misterne kształty. Również na rabatach, na tle roślin zimozielonych, które uwydatnią ich barwy.
- **Sadzenie** W listopadzie, później, niż pozostałe rośliny cebulowe kwitnące wiosną, bo późny wzrost pozwala unikać szarej pleśni tulipana bez opóźniania kwitnienia. Cebulki sadzimy na głębokość 13-15 cm, co 5-7 cm, w pełnym słońcu.
- **Pielęgnacja** Jeśli wiewiórki wykopują cebulki, rozłóż płasko metalową siatkę o drobnych oczkach, aby temu zapobiec. Posadź przy nich niezapominajki lub karłowe laki w starannie dobranych kolorach.
- **Gdzie kupić** www.crocus.co.uk, www.dejager.co.uk, www.peternyssen.com

NA STRONIE
www.GardenersWorld.com/tulips
znajdziesz więcej porad dotyczących uprawy spektakularnych tulipanów i ich odmian

eprasa.pl 21f3b5bb35

Felieton

Cały Monty

Relacja między ogrodnikiem a ogrodem jest symbiotyczna – stwierdza **Monty** – i każda strona musi się zmieniać, aby zachować harmonię i witalność

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

Jedną z najbardziej charyzmatycznych osób, jakie dane mi było poznać była Dame Elisabeth Murdoch. W grudniu 2006 r. kręciliśmy w jej ogrodzie w Cruden Farm tuż pod Melbourne materiał do mojego programu *W 80 ogrodów dookoła świata.* Gdy przyjechaliśmy wcześnie rano, usłyszeliśmy, jak ktoś energicznie woła zza żywopłotu: – Hej! Będę z wami za sekundę! To była Dame Elisabeth, lat 98, która właśnie kończyła poranne pływanie – bez niczyjej pomocy i całkiem sama. Dołączyła do nas po kilku minutach z energią i entuzjazmem jednego ze swoich 47 prawnucząt. Była jak czarujące dynamo, dominująca w każdym towarzystwie siłą swojej osobowości i choć jej syn, Rupert Murdoch, był właśnie u szczytu potęgi i złej sławy, czuło się, że w tym domu, w obliczu autorytetu matki – że sparafrazuję montypythonowskie „Życie Briana" – nie był najbogatszym i najbardziej kontrowersyjnym potentatem medialnym na świecie, ale bardzo niegrzecznym chłopcem.

> *Wszyscy – rodzice, dzieci i ogród – dorastaliśmy razem od samego początku aż po dojrzałość*

Tworzyła swój ogród przez 80 lat – ze spektakularnym skutkiem. Oprowadzanie po ogrodzie przez osobę, która troszczyła się o niego tak długo, było niezwykłe. Dzięki słońcu i klimatowi Melbourne drzewa, które zasadziła, mając 19 lat, gdy wraz z mężem po raz pierwszy przyjechała do Cruden Farm w 1928 roku, były teraz olbrzymami mogącymi równać się z największymi drzewami w Wielkiej Brytanii. Jej relacja z tym miejscem i wszystkim, co w nim rosło, była tak długoterminowa, jak tylko może na to pozwolić długość ludzkiego życia.

Dame Elisabeth zmarła 10 lat temu w pięknym wieku 103 lat i gdy mijały kolejne lata, często myślałem o niej i jej ogrodzie. Wśród posiadaczy domów od początku lat osiemdziesiątych XX wieku do mniej więcej dekady wstecz istniała kultura kupowania na sprzedaż. Koncepcji tworzenia ogrodu jako projektu na całe życie nie rozważano ani nie wdrażano. Każdy artykuł w tamtym czasie – a było ich mnóstwo i całkiem sporo mojego autorstwa – skupiał się na rewolucjach, które miały zapewnić ludziom radość z ogrodów przez te kilka lat, które z nim spędzą, a także zwiększyć atrakcyjność i wartość nieruchomości, gdy nadejdzie pora jej sprzedaży, przy założeniu, że wydarzy się to w ciągu mniej więcej pięciu lat. No cóż, ja nie mieszkam w „nieruchomości". Mieszkam w domu. Nie mam pojęcia, ile jest wart i nie dbam o to, bo nie planuję sprzedaży, a jego wartość mierzę miłością i rodziną. Moja relacja z nim ewoluuje i rozwija mnie tak, jak moja relacja z dziećmi. Wszyscy – rodzice, dzieci i ogród – dorastaliśmy razem od samego początku aż po dojrzałość. Teraz w ogrodzie bawią się moje wnuki. Spoczywa tu siedem naszych ukochanych psów i trzy koty. Całe nasze życie jest nierozerwalnie związane z tym miejscem. Opuszczenie go nie byłoby niemożliwe, ale trudne – bardzo trudne.

Z ogrodniczego punktu widzenia są dwa aspekty długoterminowej relacji z ogrodem – przez co rozumiem co najmniej 25 lat – ale uświadomiłem to sobie dopiero z upływem czasu. Pierwszy z nich, oczywisty jak słońce, to fakt, że drzewa rosną. Zasadź gałązkę o długości 90 cm, a po dziesięciu latach będzie już silnym, młodym drzewem, po dwudziestu najpewniej osiągnie wielkość, jaką sobie wyobrażałeś, zaś po trzydziestu, w przypadku wielu gatunków, praktycznie pełną wysokość, o ile nie masę. Nie ma to znaczenia, jeśli przeprowadzasz się co 10 lat, ale w Longmeadow jakieś pięć lat temu zaczęliśmy usuwać drzewa i duże gałęzie, i będziemy zmuszeni kontynuować ten proceder przez kolejne pięć lat, aby pozostałe drzewa i pozostała część ogrodu miały światło oraz przestrzeń.

Po drugie, pomiędzy mentalnością natychmiastowych metamorfoz a, na drugim końcu skali, uwielbieniem dla ogrodów National Trust, zapominamy, że ogrody muszą się zmieniać, jeśli mają zachować witalność jako część domu, a nie sztucznej ekspozycji. Ta zmiana jest kreatywna i nie należy jej żałować – nawet, jeżeli oznacza to kres części ogrodu lub grup roślin, które kochaliśmy.

Prawdziwe życie biegnie i zmienia się, aby mogło zachować równowagę – i to z czasem coraz bardziej. Im jesteśmy starsi, tym bardziej – a nie tym mniej – musimy otworzyć się na zmianę.

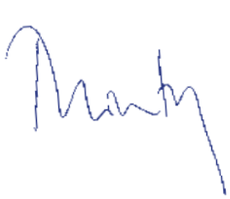

eprasa.pl 21f3b5bb35

WARSZTATY FOTOGRAFICZNE

Fotografowanie kwiatów i ogrodów

ZIELONA BOMBONIERKA

Bożka Piotrowska

laureatka INTERNATIONAL GARDEN PHOTOGRAPHER OF THE YEAR

AFLOPARK PABIANICE

27 maja 2023
28 maja 2023

ARBORETUM WOJSŁAWICE
OGRÓD BOTANICZNY UWR

13-14 maja 2023
17-18 czerwca 2023
22-23 lipca 2023
26-27 sierpnia 2023

zapisy: kontakt@zielonabombonierka.pl
szczegóły: www.zielonabombonierka.pl
zielonabombonierka

eprasa.pl 21f3b5bb35

ROŚLINY DO ZADAŃ SPECJALNYCH

Część 2: Krzewy

Sprawdź, jak krzewy mogą zmienić rabaty i donice, **Carol Klein** opowiada o ulubionych odmianach i pokazuje, dlaczego te rośliny mają w sobie coś z gwiazd

ZDJĘCIA: GETTY/JACKY PARKER PHOTOGRPAHY, SARAH CUTTLE

eprasa.pl 21f3b5bb35

Jaśminowiec (*Philadelphus*) 'Belle Etoile', znany też w Wielkiej Brytanii jako "fałszywa pomarańcza", jest krzewem wymagającym niewiele pielęgnacji. Ma wonne kwiaty z fioletowym środkiem. Sadź w pełnym słońcu lub częściowym cieniu.
Wysokość x szerokość 1,2 m x 2,5 m
Kwiaty VI-VII

eprasa.pl 21f3b5bb35

Gdy ponad 40 lat temu zamieszkaliśmy w Glebe Cottage i zaczęliśmy tworzyć ogród, znający się na rzeczy przyjaciele doradzili mi, żebym najpierw zasadziła krzewy. Argumentowali, że stworzą one strukturę, kręgosłup ogrodu – i że są niezbędne. Nie jest to do końca prawda; ogrodnik może nie uprawiać jakiejś kategorii roślin, jeśli nie chce – np. drzew czy roślin cebulowych. Wydaje się, że nie da się jedynie zrezygnować z chwastów! To nie tak, że zignorowałam tę poradę – były po prostu bardziej palące potrzeby: tarasowanie ogrodu, budowa głębokich rabat i wreszcie szansa na uprawę moich ukochanych bylin.

Przez te lata prawie niezauważalnie włączaliśmy do ogrodu coraz więcej krzewów – pojawiały się to tu, to tam, choć nigdy nie pomyślałam „Tak, tu właśnie zasadzę krzew". Obecnie mamy róże, kamelie, żylistki, hortensje i wiele innych – nawet jeden czy dwa rododendrony. Wraz z drzewami wnoszą poczucie stałości, dojrzałości ogrodu, jakiego nie dają inne grupy roślin.

Krzewy, podobnie, jak drzewa, mają zdrewniałe pędy. Choć niektóre krzewy liściaste tracą liście, tworzony przez ich gałęzie szkielet ma charakter stały i w przeciwieństwie do bylin zielnych nie zamiera i nie zanika. Są mniejsze od drzew i w przeciwieństwie do nich mają wiele pędów, a nie jeden pień. Poza tym jednak są tak różnorodne, że nie da się więcej generalizować na ich temat. Na tym polega ich urok. Wybór krzewów jest ogromny – a na dodatek mają bardzo różnorodne cechy. Niektóre z nich, na przykład róże, uprawiamy prawie wyłącznie dla kwiatów, które latem wprowadzają do ogrodu barwy i zapachy. Dzięki przełomowym osiągnięciom w szkółkarstwie, możemy teraz cieszyć się kwiatami róż od początku lata aż do późnej jesieni.

Krzewy świetnie łączą się z innymi roślinami – dawno minęły czasy ciemnych wiktoriańskich zakrzewień, na widok których wręcz spodziewamy się, że za chwilę wynurzą się z nich Sherlock Holmes i doktor Watson, ścigający nikczemnego złoczyńcę. W nowoczesnym ogrodzie krzewy są wykorzystywane z myślą o estetyce. Jeśli sadzi się je razem, bierze się pod uwagę ich formę, teksturę i kolory – tak, aby tworzyły harmonię lub kontrasty. Krzewy sadzi się z bylinami, roślinami cebulowymi, a czasami i małym drzewem – albo dwoma – na mieszanej rabacie.

Jednym z najlepszych przykładów powyższego jest Długa Rabata w Great Dixter, gdzie najróżniejszego rodzaju rośliny rosną ze sobą ramię w ramię, zaś największy akcent pada, przez cały rok, na krzewy. W ten sposób można nie tylko podziwiać je same i ich indywidualne cechy, ale też mnóstwo związków zachodzących między nimi i pozostałymi roślinami – tworzą one stale zmieniający się kalejdoskop. Niektóre krzewy dają nawet oparcie pnączom.

Krzew nie musi być rzadki, aby był wyjątkowy. Popularność i powszechność krzewów w ogrodach dowodzą, jak łatwo je wykorzystać. Kto nie byłby zachwycony widokiem gałązek forsycji z radosnymi, złocistymi kwiatami? Podobnie, jak wiele innych najlepszych roślin ozdobnych, forsycja pochodzi ze Wschodu – z miejsc o klimacie zbliżonym do naszego. Otwiera sezon wraz z innymi krzewami kwitnącymi zimą: kaliną, wawrzynkiem, sarkokokką i oczarem.

Krzewy nie tylko produkują na początku sezonu kwiaty, ale też bazie. Jednym z najlepszych w naszej historii krzewów była fotergilla większa (*Fothergilla major*) z grupy Monticola, którą zasadziliśmy prawie 40 lat temu. Niestety nie dożyła czterdziestki, prawdopodobnie na skutek ataku opieńki miodowej, ale zanim obumarła, wyglądała spektakularnie. Jeszcze przed pierwszymi liśćmi na gałązkach pojawiały się piękne bazie, zaś następujące po nich duże, jakby leszczynowe liście jesienią ogniście się przebarwiały – dawała nam mnóstwo radości. Krzewy naprawdę potrafią ożywiać ogród.

Niedawno kręciliśmy zdjęcia w ogrodzie RHS w Rosemoor – mieliśmy szczęście móc oglądać i dotykać przewspaniałych bazi – szczególnie różowych bazi wierzby smukłoszyjkowej (*Salix gracilistyla*) 'Mount Aso'. Bez względu na to, o jakiej porze roku odwiedzisz ten piękny ogród, grupą roślin, która dominuje wszędzie, a nie tylko wypełnia puste miejsca, są właśnie krzewy. Tutaj to pełnoprawne gwiazdy.

ZGODNIE Z RUCHEM WSKAZÓWEK ZEGARA, OD GÓRY
Wierzba smukłoszyjkowa (*Salix gracilistyla*) 'Mount Aso'
W x S 3 m x 3 m **K** II-V
Fotergilla większa (*Fothergilla major*) Grupa Montecola
W x S 1,5 m x 1,5 m **K** V-VI
Hortensja bukietowa (*Hydrangea paniculata*) 'Pink Diamond'
W x S 2 m x 2 m **K** VII-XI

„Krzew nie musi być rzadki, aby był wyjątkowy. Popularność i powszechność krzewów w ogrodach dowodzą, jak łatwo je wykorzystać."

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS; GETTY/IMAGEBROKER/CHRISTOPHER TAMCKE, JACKY PARKER PHOTOGRAPHY; JASON INGRAM

eprasa.pl 21f3b5bb35

Udana uprawa krzewów

Kiedy sadzić Pielęgnacja większości krzewów jest mniej więcej taka sama. Sadzenie to pierwszy i najważniejszy proces w opiece nad każdą rośliną. Najlepiej to zrobić między październikiem a kwietniem – ale nie rób tego, gdy ziemia jest zamarznięta. W przypadku drzew i krzewów warto włożyć dodatkowy wysiłek, wprowadzając do gleby materię organiczną.

Gdzie sadzić To rośliny, które, choć nie żyją wiecznie, mają szansę zajmować swoje stanowisko przez wiele lat. Przed wykopaniem dołka warto jest znacznie wcześniej wybrać właściwy krzew. Niewiele można poradzić na rodzaj gleby czy warunki panujące na działce, ale jeśli chcemy, aby krzewy rosły nam bujnie, długo i szczęśliwie, koniecznie trzeba wybrać gatunki, które będą się dobrze czuły na swoim miejscu.

Większość krzewów dość dobrze przystosowuje się i radzi sobie z różnymi warunkami, ale dla każdego można też wyróżnić optymalne stanowisko. Choć zarówno janowiec, jak i żarnowiec preferują otwarte, słoneczne stanowiska, janowiec (zdjęcie na środku powyżej) dobrze rośnie nawet w glebach zasadowych, zaś żarnowiec nie radzi sobie z glebami wapiennymi i kredowymi.

Rododendrony i kamelie – dwa najpopularniejsze kwitnące krzewy w Wielkiej Brytanii, wymagają kwaśnej gleby o pH od 4,5 do 6. Bzy, kaliny oraz jaśminowiec lubią glebę zasadową. Większość krzewów radzi sobie z różnym nasłonecznieniem, ale w rozproszonym cieniu świetnie czują się hortensje, skimmie i inne krzewy pochodzące z lasów.

Jak pielęgnować krzewy Wskazane obfite podlewanie po zasadzeniu i przez pierwszych kilka miesięcy, a później okazjonalne zasilanie organicznym nawozem w płynie. Wiele krzewów dobrze reaguje na cięcie – a cięcie formujące wykonane tuż po zasadzeniu rośliny może zdecydować o jej kształcie. Na stronie *www.GardnersWorld.com/prune-shrubs* znajdziesz więcej porad dotyczących cięcia krzewów.

Kamelia
W x S Ok. 2 m x 2 m; niektóre odmiany mogą być większe
K Od końca jesieni do wiosny

eprasa.pl 2ui3b5bb35

5 krzewów do donic

1 Jaśminowiec (*Philadelphus*)

Większość jaśminowców dobrze rośnie w donicach, choć lepiej wybrać mniejszą odmianę, nie wymagającą cięcia albo potrzebującą go niewiele. *P.* 'Manteau d'Hermine', zdobywca nagrody AGM, jest niewielki (patrz: wymiary poniżej) i okrywa się pachnącymi, pełnymi kwiatami. Moją ulubioną odmianą jest *P.* 'Belle Etoile'.
Wysokość x szerokość 75 cm x 1,2 m **Kwiaty** VI- VII

2 Rozmaryn lekarski (*Rosmarinus officinalis*) Grupa Prostatus

Idealna roślina do donicy lub na szczyt murku, gdzie jego pędy, gęsto udekorowane liśćmi przypominającymi igły i na początku sezonu lubianymi przez zapylacze niebieskimi kwiatami, będą przelewać się przez krawędzie. Pochodzi z regionu śródziemnomorskiego, a co za tym idzie, dobrze rośnie w ubogiej glebie. Idealne podłoże bazuje na glebie wapiennej z dodatkiem żwiru.
Płożące się pędy x S 80 cm x 1,5 m **K** IV-VI

3 Róża (*Rosa*) Roald Dahl

Uprawiamy tę wyjątkową różę w donicy – zasadziliśmy ją niedawno w jednym z odcinków programu TV. Duże, kuliste, morelowe kwiaty mają cudowny zapach starych odmian róż. Okrągła donica podkreśla kształt kwiatów.
W x S 90 cm x 110 cm **K** VI-IX

4 Mirt zwyczajny (*Myrtus communis* subsp. *tarentina*)

Mirt tradycyjnie dodawano do bukietu panny młodej i z gałązek robiono sadzonki na pamiątkę tego wyjątkowego dnia. Cały krzew jest aromatyczny i ma gęste, lśniące i intensywnie zielone liście. Jeśli rośnie w zacisznym miejscu, produkuje lekko puchate kwiaty.
W x S 1,5 m x 1,5 m **K** VII-VIII

5 Kamelia (*Camellia x williamsii*) 'Donation'

Ponieważ kamelie świetnie rosną tylko w kwaśnej glebie, ich miłośnicy dysponujący wyłącznie ziemią zasadową często uprawiają je w donicach, w kwaśnym podłożu beztorfowym. Odmiana 'Donation' długo kwitnie.
W x S 3 m x 3 m
K II-V

1 Jaśminowiec

5 Kamelia 'Donation'

2 Rozmaryn lekarski grupa Prostatus

Towarzystwo dla krzewów

Wybór odpowiedniego krzewu na odpowiednie miejsce powinien być starannie przemyślany. Kiedy roślina dobrze się ukorzeni, trudno jest ją przesadzić. Krzewy można wykorzystywać równie twórczo jak inne grupy roślin, a największa radość bierze się z ich łączenia z innymi roślinami.

Krzew może z powodzeniem odgrywać w niektórych nasadzeniach „epizodyczną rolę charakterystyczną". Taką funkcję może pełnić na przykład wawrzynek (*Daphne bholua*) 'Jacqueline Postill' – zimą można go podziwiać za zapach ślicznych różowych kwiatów, a potem jego lśniące liście utworzą tło dla roślin cebulowych kwitnących wiosną i bylin kwitnących latem.

Aby uzyskać maksymalny efekt na większej przestrzeni, można zestawić ze sobą kilka kwitnących hortensji bukietowych (*Hydrangea paniculata*) i podziwiać ich kremowe, utrzymujące się do wiosny kwiatostany: niektóre muśnięte różem, inne limonkową zielenią; pod nimi można zasadzić ciemierniki korsykańskie (*Helleborus argutifolius*) o limonkowozielonych kwiatach lub trójlisty, psizęby i lilie złotogłów.

Na rabacie z krzewów mogą rosnąć niskie trzmieliny, pierzaste, srebrzyste ozotamnusy, corokie o zygzakowatych pędach i kuliste pospornice, tworząc symfonię barw, kształtów i tekstur – a garstka wilczomleczy i wysokie trawy zapewnią kontrapunkty.

W GŁĘBI PO LEWEJ Carol podziwia wonne kwiaty niewielkiej róży 'Rosa Mundi' PO LEWEJ Wawrzynek (*Daphne bholua*) 'Jacqueline Postill' – idealny krzew dla miłośników kwiatów pachnących zimą

ZOBACZ nasz film o sadzeniu krzewów i przeczytaj porady na ten temat na stronie **www.GardenersWorld.com/planting-shrubs**

ZDJĘCIA: JASON INGRAM; GETTY/ANGELAFOTO

eprasa.pl 21f3b5bb35

NOWOŚCI W ULUBIONYM KIOSKU

KSIĄŻKI Z RABATEM DO 30%

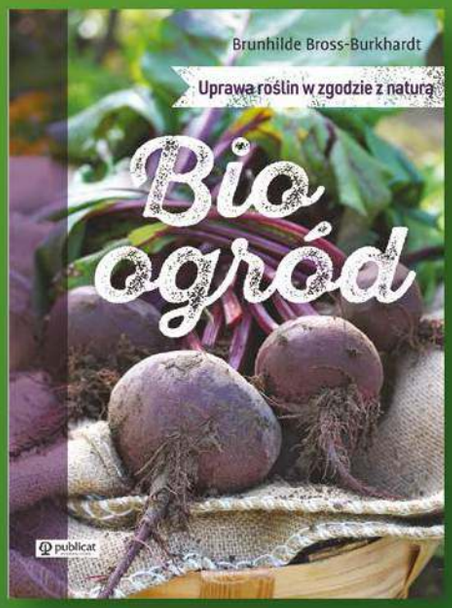

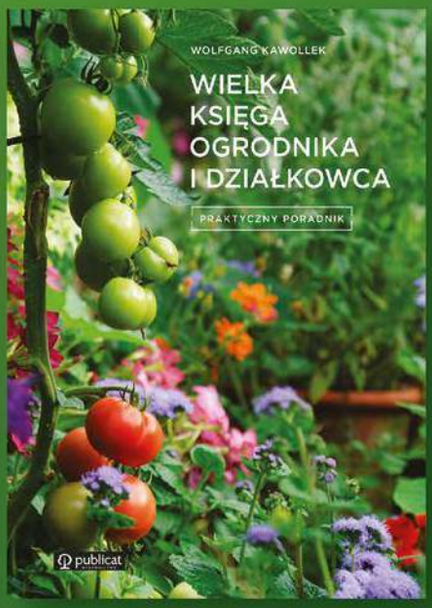

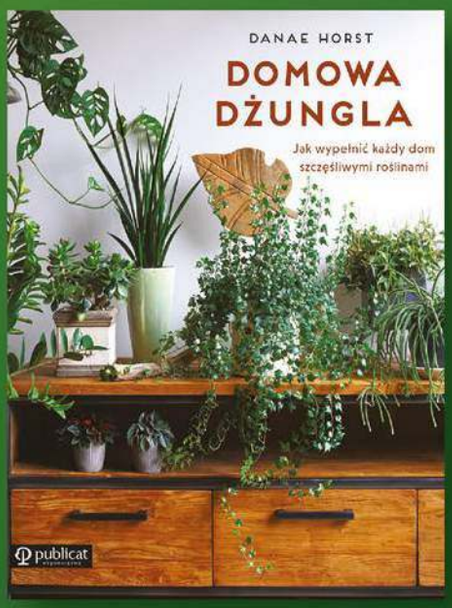

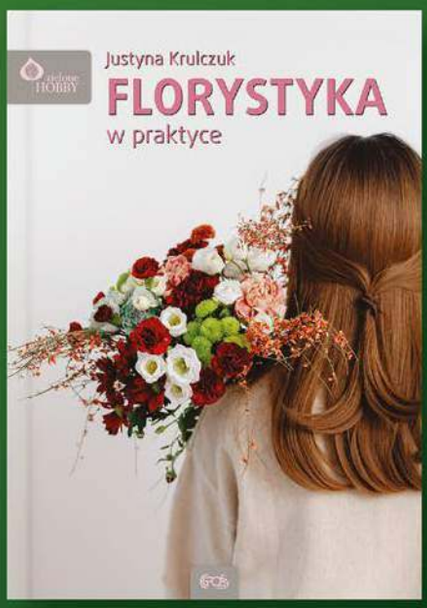

Zobacz pełną ofertę - ponad 500 tytułów!

Zamów na www.UlubionyKiosk.pl

eprasa.pl 21f3b5bb35

Wielkie pomysły do małych ogrodów

Perspektywa przemiany nawet najmniejszego skrawka ziemi w ogrodowy raj może onieśmielać, zwłaszcza początkujących ogrodników. Monty zdradza tajniki wspaniałych projektów nawet dla najmniejszych przestrzeni

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

„Duże rośliny i przedmioty, takie jak donice sprawiają, że mała przestrzeń wydaje się większa, a duża liczba drobiazgów czyni ją wizualnie nadmiernie przepełnioną"

Daj sobie trochę czasu, aby poznać swoją działkę, a w perspektywie długoterminowej wiele na tym zyskasz

Niektórzy z was wiedzą, że oprócz pisania dla GW i realizacji programów telewizyjnych o ogrodach i ogrodnictwie, zajmuję się też pisaniem książek. Szczerze mówiąc, poświęcam temu zajęciu pewnie więcej czasu, niż wszystkim pozostałym elementom mojego życia zawodowego razem wziętym. Książka, nad którą teraz pracuję, będzie dotyczyła ogrodniczego ABC. Nie jest adresowana do dzieci, ale do dorosłych, którzy nie są (jeszcze) czytelnikami tego magazynu i nie oglądają programu *Gardeners' World*, ale mają swój pierwszy własny ogródek i chcą go ładnie zaaranżować.

„Ważniejsze od poszukiwania konwencjonalnych, poprawnych odpowiedzi jest zadawanie właściwych pytań"

Słowo „ładnie" można skrytykować za ogólnikowość, ale użyłem go tu celowo, bo gdy zaczynasz zajmować się ogrodem, nie mając wiedzy ani doświadczenia w tym zakresie, nie wiesz, czego tak naprawdę chcesz, co jest możliwe, od czego zacząć, ani czym to się wszystko skończy. W tych okolicznościach „ładnie" jest całkiem niezłą opcją.

Zacznijmy od najważniejszego

Bieżąca pora roku to idealny moment, żeby zacząć. Kusi, żeby wybrać się do najbliższego centrum ogrodniczego i nakupić różności, które się nam podobają, posadzić je na już przygotowanym kawałku ziemi albo wykopać dziury w trawie i włożyć do nich sadzonki – ale najpierw trzeba zabrać się za projektowanie. Rośliny są najprostszym – i pod pewnymi względami najmniej ważnym – elementem ogrodowej układanki. Większość z nich można przesadzać w nieskończoność i z czasem dopasowywać. Znacznie trudniej jest zmienić układ i projekt ogrodu – a to właśnie on wpłynie na wszystko. Zatem od tego trzeba zacząć.

Są dwie linie ataku. Pierwsza jest prostsza. Wychodź na zewnątrz. Jak najwięcej. Bądź uważny. Zaobserwuj czego brakuje i z czym masz do czynienia. Może masz nowy dom z trawnikiem rozłożonym jak dywan na mocno ubitej glebie (która, do wiadomości nowicjuszy, praktycznie nie nadaje się do ogrodu), albo ciemne, małe podwórko przed mieszkaniem w suterenie. Może działka jest na widoku z wszystkich stron, albo leży w głębokim cieniu drzew sąsiadów. Wszystkie takie informacje się liczą. Zbieraj je i przechowuj, bo będziesz ich potrzebować.

Sprawdź strony świata. Światło – nie tylko jego ilość, ale i jakość – ma ogromny wpływ na rośliny (i ludzi). Gdy słońce jest na tej samej wysokości nad horyzontem rano i pod wieczór, światło jest bardzo odmienne. W pierwszym przypadku jest jasne i często chłodne, zaś w drugim bogatsze, gęstsze i zwykle cieplejsze. To będzie ważne. Zbadaj, gdzie słońce wschodzi i gdzie zachodzi, gdzie jest w południe i w porze, gdy jesz popołudniowy posiłek. To ważne z punktu widzenia wyboru miejsca, w którym będziesz jadać. Znajdź zaciszne miejsce. W naszym londyńskim ogrodzie – który opuściliśmy 34 lata temu, a który sprawiał, że Londyn wydawał mi się do zniesienia – było tylko jedno miejsce, wielkości fotela, naprawdę osłonięte przed cudzym wzrokiem. Było dla mnie jak świątynia.

Zdaję sobie sprawę, że większość ogrodów jest tak niewielka, że trudno tam o elastyczność pod tym kątem, ale zwykle coś tam można znaleźć, a drobne posunięcia wprowadzają duże zmiany.

Następnie zmierz swój ogród. Uzyskane wartości starannie zapisz na papierze. Zaznacz strony świata i wszystkie istniejące elementy, np. pokrywy studzienek, drzewa, schody, mury itp. W ten sposób zrealizujesz dwa cele. Po pierwsze uzyskasz obiektywną mapę tego, z czym się mierzysz – a prawie zawsze odbiega ona od subiektywnych wrażeń. Po drugie sam proces wymusi powstanie intymnej wręcz relacji z ogrodem. Wszystkie dalsze plany i pomysły będą bazować na tej właśnie podstawowej mapie terenu.

Gdy to wszystko się dzieje, powinieneś zabrać się za atak z drugiej strony. Polega on na

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

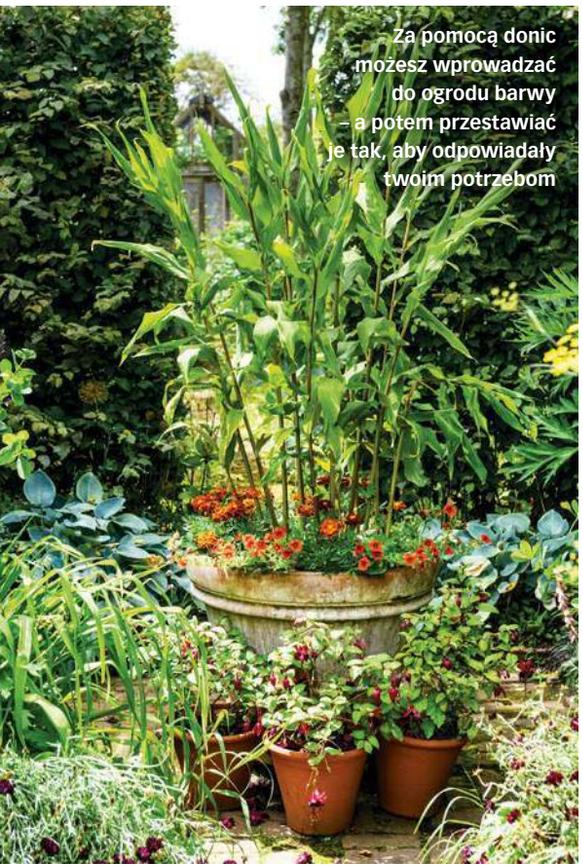

Za pomocą donic możesz wprowadzać do ogrodu barwy – a potem przestawiać je tak, aby odpowiadały twoim potrzebom

eprasa.pl 21f3b5bb35

Nawet najmniejsze oczko wodne przyciągnie do ogrodu dzikie stworzenia

POWYŻEJ Monty trzyma się konkretnej palety barw w Ogrodzie Pisarza – to dobry sposób, aby niewielka przestrzeń tchnęła harmonią PO LEWEJ Pamiętaj o intymnym miejscu do przesiadywania, relaksu, popijania herbaty i poznawania ogrodu

obmyślaniu i może omawianiu – niezbędne jest stwierdzenie, czego chcesz od ogrodu. Odtąd nie wystarczy określenie „ładnie". Przede wszystkim prawie żaden ogród nie może nam zapewnić wszystkiego. Im bardziej zawężone są nasze potrzeby i intencje, tym ogród będzie lepszy. Każdy ogród może pełnić różne role, ale zawsze jest jakiś nadrzędny temat, zwłaszcza na małej przestrzeni. Czy ma służyć biesiadowaniu? Zabawie dzieci? A może ma zapewniać żywność? Albo przyciągać dzikie stworzenia? Albo być azylem przed współczesnym stylem życia (z pewnością był nim nasz londyński ogród)? Nie ma znaczenia, jaką rolę ogród odgrywa w twoim życiu, ale trzeba to przemyśleć, bo będzie miało wpływ na twoje dalsze poczynania i sposób ich realizacji. Daj sobie czas, nie spiesz się. Sadzenie roślin jest szybkie i proste, ale planowania zabiera tyle czasu, ile zabiera.

Zastanów się też, kiedy chcesz wykonywać prace ogrodowe. Na przykład w czasach, gdy razem z Sarą mieliśmy nasz londyński ogródek, pracowaliśmy zgodnie z harmonogramem narzuconym przez branżę modową (w której wtedy działaliśmy). Innymi słowy, prawie nie wychodziliśmy do ogrodu w lutym, marcu, wrześniu, ani październiku. Przeraża mnie to teraz jako ogrodnika, ale był to niepodlegający negocjacjom fakt z naszego życia zawodowego. Nasz rok w ogrodzie zaczynał się zawsze w wielkanocny weekend, a potem całkowicie omijały nas ogrodnicze radości schyłku lata i początku jesieni – dlatego użytkowaliśmy ogród i obsadzaliśmy go w sposób, który to odzwierciedlał.

Podejrzewam, że generalnie chodzi o to, że ważniejsze od poszukiwania konwencjonalnych, poprawnych odpowiedzi jest zadawanie właściwych pytań. Od pierwszego dnia spraw, aby ogród był twój własny, osobisty, niepowtarzalny i dostosowany do twoich konkretnych potrzeb oraz pragnień. Kiedy już będziesz mieć to za sobą i stworzysz odpowiedni plan, zacznij rozrysowywać swoje pomysły.

Większe jest lepsze

Istnieją pewne przydatne zasady dotyczące projektowania. Duże rośliny i przedmioty, np. donice, sprawiają, że mała przestrzeń wydaje się większa, a duża liczba drobiazgów czyni ją wizualnie nadmiernie przepełnioną. Nie bój się podzielić nawet niewielkiej przestrzeni żywopłotem, murkami czy wysokimi roślinami, np. trawami czy bambusami.

Kieruj się słońcem – jeśli lubisz jadać i pić w ogrodzie w piękne późne popołudnia, a słońce o tej porze jest bardzo daleko od kuchni, zrób tam utwardzone miejsce do rekreacji, poprowadź do niego dobrą ścieżkę i twórz ogród wokół tego. Postaw na proste, ale bujne nasadzenia – ograniczenie palety kolorystycznej pomaga zawęzić wybór i osiągnąć harmonijny efekt. Swoją drogą, mogą to być nie tylko pastelowe, ale i kłócące się ze sobą, intensywne odcienie.

eprasa.pl 21f3b5bb35

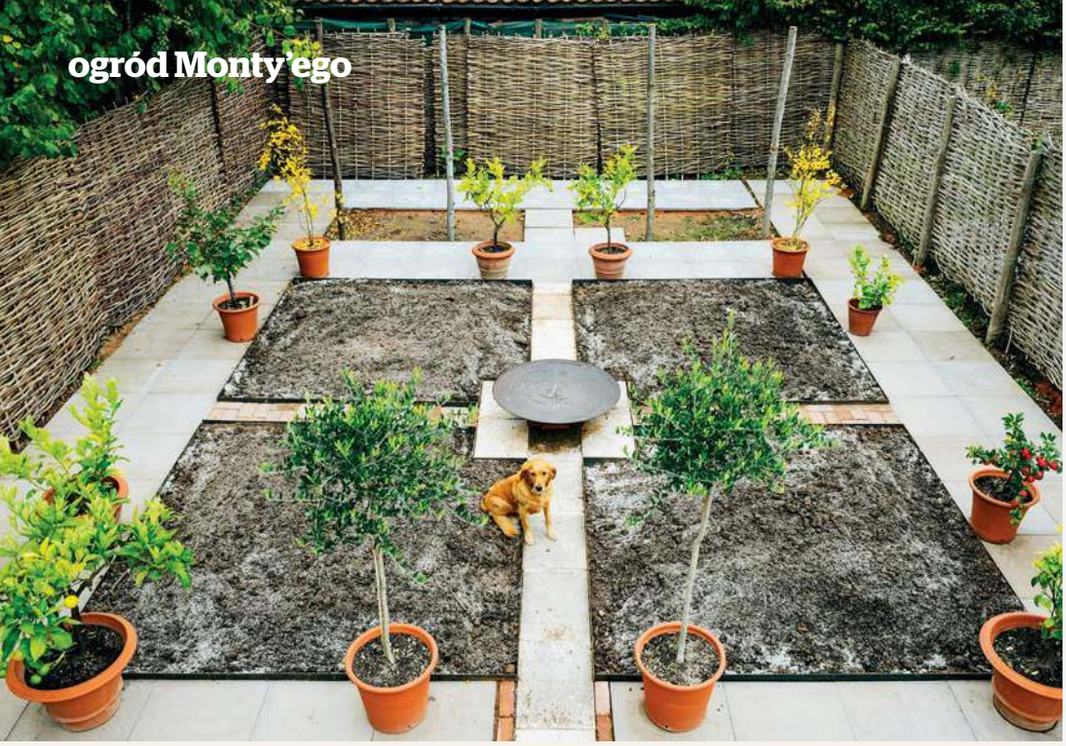

7 kroków do sukcesu w małym ogrodzie

Wykonaj te podstawowe działania, a przekształcisz swój skrawek ziemi w ogrodowy raj pełen dzikich stworzeń, który będzie twoim ulubionym miejscem relaksu każdego dnia roku.

Obsadź dużą donicę jedną odmianą, a zapewnisz sobie stylowy punkt skupiający uwagę

1 **Zapoznaj się** wręcz intymnie ze stałymi fizycznymi cechami swojego ogrodu, takimi jak wiatr, cień, światło i usytuowanie.

2 **Zmierz ogród** i narysuj go dokładnie, aby dysponować prawdziwą mapą działki do dalszych prac.

3 **Zadawaj właściwe pytania**, aby uzyskać niezbędne odpowiedzi – najważniejsze z nich to pytanie „Czego chcę od swojego ogrodu?"

4 **Stwórz poczucie prywatności** i sprawdź, gdzie jest światło w porze, gdy chcesz się najbardziej cieszyć ogrodem.

5 **Postaw na prostotę** – zbyt wiele pomysłów sprawi, że mała przestrzeń będzie wydawała się przepełniona.

6 **Sadź dużo** – ale używaj niewielkich, pojedynczych roślin – przyjmą się i będą rosły lepiej, niż te większe.

7 **Wykorzystaj pion** – w każdej dostępnej formie i zakryj pionowe przestrzenie pachnącymi pnączami.

Umieść w dużym pojemniku rośliny jednej odmiany, aby stworzyć stylowy akcent

Unikaj małych rabat. Im większa rabata, tym lepiej wygląda. Zawsze taniej i bardziej efektownie jest zasadzić większą liczbę niewielkich okazów, niż małą liczbę większych. Dlatego kupuj na pęczki albo dziel duże rośliny. Jeśli masz trawnik, wąskie rabaty wzdłuż jego krawędzi sprawią, że zdominuje ogród. Może dałoby się założyć go gdzieś z boku albo otoczyć roślinami i nadać mu okrągły lub owalny kształt?

Ścieżki mogą zdecydować o tym, jak będziesz korzystać z ogrodu. Linia prosta jest najlepsza, aby przejść z punktu A do punktu B, ale meandrująca ścieżka pozwala zwolnić, cieszyć się roślinami i sprawia, że ogród wydaje się większy. Unikaj ścieżek z trawy – trudno je kosić i robią się błotniste.

Wykorzystuj pionowe przestrzenie. Przy wewnętrznych i granicznych murkach i murach można z powodzeniem sadzić rośliny. Wykorzystaj wszystkie dostępne piony – a potem stwórz ich więcej. Pokryj je pnączami – powojnikami, wiciokrzewami, różami, glicyniami lub jaśminami. Zapewnij na rabatach podpórki (typu trójnóg bądź wigwam) jednorocznym pnączom i pnączom, które można co roku przycinać – np. późno kwitnącym powojnikom, groszkom pachnącym i pnącym różom. Wykorzystuj pachnące pnącza, aby ich aromat unosił się w powietrzu i rozprzestrzeniał po ogrodzie.

Odpowiednie donice wzmocnią efekt i dodadzą barw. Można je przenosić i flankować nimi ścieżki czy przejścia do innych części ogrodu, bądź postawić na powierzchni utwardzonej, np. na tarasie.

Jeśli chcesz przywabić dzikie stworzenia (a uwierz mi, chcesz), zrób małe oczko wodne i nie koś w którymś miejscu trawy. Zasadź krzewy i, jeśli możesz, małe drzewa, aby zapewnić schronienie ptakom; sadź dla zapylaczy kwiaty o otwartych środkach.

Jeśli chcesz uprawiać rośliny jadalne, zacznij od ziół. Świeże zioła – np. rozmaryn, tymianek, szałwia, zielona pietruszka, szczypiorek czy majeranek uatrakcyjnią każdy posiłek. Będą dobrze rosły w pojemnikach i na prawie każdym, w miarę dobrze oświetlonym stanowisku, zwłaszcza, jeśli masz trochę słońca. Pamiętaj, aby gleba była przepuszczalna i kupuj zdrowe, pojedyncze rośliny, które urosną, a nie zbiór stłamszonych sadzonek, które dobrze wyglądają przez tydzień, a potem giną.

Przede wszystkim wyluzuj. Zaufaj swoim wyborom i decyzjom – bo ogród powinien być tak osobisty, jak sypialnia czy salon.

POSŁUCHAJ
jak Monty omawia projektowanie ogrodów w naszej nowej serii podcastów dostępnych na Apple Podcasts, Spotify, Acast i na stronie **www.GardenersWorld.com/podcast**

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

eprasa.pl 21f3b5bb35

Ogrody kontenerowe

Inspiracje z Chelsea Flower Show na aranżację niewielkiego ogródka i tarasu

TEKST I ZDJĘCIA **BOŻKA PIOTROWSKA**

Pięć ogrodów kontenerowych zaprezentowanych na wystawie Chelsea Flower Show 2022 to dowód na to, że nawet niewielką przestrzeń można zmienić w magiczny las, ogród pełen owoców i warzyw lub egzotyczny zakątek. Kreatywne pomysły zrealizowane na powierzchni 12 m^2 obalają mit, że ogród zarezerwowany jest tylko dla osób dysponujących dużym terenem oraz znacznym budżetem i zachęcają do stworzenia zielonej oazy na tarasie lub balkonie z korzyścią dla naszego zdrowia i środowiska.

Ogrody kontenerowe to świetna propozycja dla osób, które mają niewiele miejsca na uprawę roślin. Ich zaletą jest mobilność oraz możliwość wykorzystania różnorodnego podłoża, dzięki czemu możesz cieszyć się roślinami z całego świata, niezależnie od tego, gdzie mieszkasz. Aranżując pojemniki z kompozycjami wiosennymi, letnimi i zimozielonymi stworzysz na niewielkiej powierzchni miejsce atrakcyjne przez cały rok. Ogród w pojemnikach jest też znakomitym pomysłem dla osób, które często się przeprowadzają i wynajmują mieszkania, gdyż mogą przenieść mobilną uprawę do nowego miejsca.

Wild Kitchen Garden

Jedną z inspiracji dla projektu Dzikiego Ogrodu Kuchennego są pięknie ilustrowane książki i zawarte w nich przepisy brytyjskiego fotografa, pisarza i eksperta od roślin jadalnych, Rogera Phillipsa. Oto mały, intrygujący dzikością natury, a jednocześnie użyteczny skrawek zieleni pełen jadalnych kwiatowych niespodzianek, smacznych owoców i aromatycznych ziół. To propozycja dla wszystkich, którzy kochają gotować, celebrują zbieranie plonów i pragną zatopić się w świecie dzikiej roślinności mieszkając w mieście.

Kuchenny akcent tworzy kącik ze zlewozmywakiem i stołem, gdzie komfortowo można przygotowywać zbiory przed użyciem w potrawach. Rustykalny styl świetnie łączy się z naturalistycznymi, nieformalnymi i lekkimi optycznie kompozycjami o subtelnych kolorach i różnorodnych tekturach. Stare ocynkowane balie i pojemniki, w których uprawiane są rośliny, zostały znalezione na złomowiskach i dostały szansę na dalsze życie. Stalowa szarość pojemników idealnie współgra z kolorystyką stołu kuchennego i znakomicie wygląda na tle ciemnej ściany.

Projekt: Ann Treneman
Wykonanie: Big Fish Landscapes
Medal: Pozłacany
Nagroda Publiczności w kategorii Best Balcony / Container Garden

Rośliny użyte w projekcie: poziomka pospolita, podagrycznik pospolity 'Variegatum', czosnek niedźwiedzi, dzięgiel litwor, trybula leśna, orlik pospolity, stokrotka pospolita, brzoza pożyteczna 'Jaquemontii', dzwonek Poszarskiego, fenkuł włoski, wieczornik damski, ślaz dziki, jabłoń 'Evereste', marchewnik anyżowy, mięta, oregano, tymianek, róża dzika, bez czarny 'Black Lace'.

PO LEWEJ W ocynkowanych pojemnikach z odzysku można uprawiać zioła i kwiaty jadalne oraz warzywa i owoce

eprasa.pl 21f3b5bb35

A Mediterranean Reflection

Dwie projektantki zainspirowane krajobrazem Majorki stworzyły ogród, wykorzystując paletę barw i naturalne tekstury tej rajskiej wyspy. Nieożywione elementy wykonane zostały ręcznie i nawiązują kolorem, fakturą oraz bryłą do śródziemnomorskich krajobrazów.

Centralnym punktem ogrodu jest drewniane siedzisko osadzone na granitowym głazie oraz wydrążone w granicie miniocz-ko wodne, wypełnione lustrem lazurowej wody. Miejsce zachęca do kameralnego spotkania i rozmowy. Łukowato wygięte linie dużych donic przywołują na myśl spokojne morskie fale, a rośliny w nich zaaranżowane tworzą gęste ekrany, osłaniające ten intymny wycinek krajobrazu. Pastelowa paleta barw łączy lazur wody z beżami skał, złocistym piaskiem plaż oraz srebrzystymi i niebieskimi odcieniami roślin. Jasne tło, imitujące wapienną ścianę, nawiązuje do rzeźby krasowej ukształtowanej przez erozyjne działanie morskiej wody. W słoneczne dni oraz nocą, przy sztucznym oświetleniu rośliny rzucają na ścianę cienie, tworząc zjawiskowy, ruchomy spektakl.

Ciepłe barwy wapiennych skał i piasku, chłód niebieskoszarych liści i lazurowej wody oraz chropowate tekstury tworzą miniaturowy krajobraz Majorki

Rośliny użyte w projekcie: krwawnik pospolity 'Terracotta', karłatka niska, przymiotno Karwińskiego, gaura Lindheimera, rozmaryn płożący 'Prostratus', szałwia 'Nachtvlinder', turzyca ceglasta 'Prairie Fire', jaśmin gwiazdkowy, szałwia omszona 'Caradonna'.

Projekt: Tanya K. Wilson i Johanna Norlin
Wykonanie: Landform Consultants Ltd
Medal: Srebrny

Mandala, Meditation and Mindfulness Garden

Zainspirowany doświadczeniami związanymi z pandemią Ogród Mandali, Medytacji i Uważności ma być bezpieczną przystanią i miejscem ucieczki od problemów współczesnego życia, która sprzyja skupieniu się, wyciszeniu i rozwojowi duchowemu. Istotnym elementem jest tu niewielka fontanna, ponad którą znajduje się przyciągająca wzrok biała mandala. Ten wywodzący się z buddyzmu symbol jest obecny dzisiaj w wielu praktykach duchowych i pomaga w ćwiczeniach skupienia uwagi.

Kapsułowe i osłonięte siedzisko zachęca do odpoczynku i wsłuchania się w spokojny plusk wody, brzęczenie pszczół i śpiew ptaków. Misa z pluskającą wodą, oprócz właściwości relaksacyjnych, poprawia wilgotność powietrza i przyciąga spragnione ptaki. Srebrzystobiała paleta barw z nutką różu i limonki działa uspokajająco, nie rozpraszając myśli, a aromaty wydzielane przez liście geranium, zioła, kwitnące piwonie i róże działają kojąco.

Projekt: Nikki Hollier
Wykonanie: Big Fish Landscapes
Medal: Srebrny

Róże, zioła i geranium roztaczają przyjemny aromat, a plusk wody działa kojąco na zmysły

Rośliny użyte w projekcie: piwonia chińska 'Shirley Temple', trzcinnik ostrokwiatowy 'Overdam', wietlica japońska 'Silver Falls', funkia 'Blue Mouse Ears', tymianek 'Sparkling Bright', bylica piołun, mięta kędzierzawa 'Spanish pointed', geranium 'Grey Lady Plymouth', kłosówka miękka 'Albovariegatus', żurawka 'Pink Panther', klon palmowy 'Butterfly', róża 'Olivia Rose Austin'.

eprasa.pl 21f3b5bb35

The Still Garden

Naturalny krajobraz, tradycje i osobliwości danego regionu mogą być znakomitą inspiracją do aranżacji niewielkich przestrzeni. Czerpiąc pomysły z natury można wyczarować na tarasie fragment ulubionej scenerii lub przenieść się do rodzinnych stron i ogrodu z dzieciństwa. Inspiracją dla The Still Garden był skalisty krajobraz Szkocji oraz rodzime dla tego rejonu i klimatu gatunki roślin, m.in. wrzosy, wrzośce, dabecja i kwitnący na różowo ostrożeń – uznawany za narodową roślinę Szkocji. Projektantka Jane Porter zdradza, że „ogród został zainspirowany wspomnieniami z dzieciństwa, związanymi z odkrywaniem krajobrazów zarówno Szkocji, jak i Guernsey".

Inspirację skalistymi klifami dostrzegamy w mistrzowsko wykonanej kamiennej ścianie, której szczeliny obsadzone są paprociami. Łupek kamienny został ułożony pionowo, naśladując ściany klifów zachodniego wybrzeża Szkocji. Cała ściana wygląda jak miniatura krajobrazu z doliną i dwoma wzniesieniami. Wykorzystano też charakterystyczne dla Szkocji akcenty: beczki po whisky i miedziane pojemniki do destylacji, które pełnią rolę stylowych donic. Kompozycje ułożone z kontrastowych pod względem tekstur i pokroju roślin naśladują unoszący się ponad spienionymi falami pył wodny otoczony zielenią. Nie zabrakło też roślin, które wykorzystuje się do produkcji ginu: jałowca i arcydzięgla oraz uprawianych w całej Szkocji modraka morskiego i borówek.

Projekt: Jane Porter
Wykonanie: Big Fish Landscapes
Sponsorowane przez Qualis Taxation Services
Medal: Złoty

Beczki dębowe i miedziane pojemniki do destylacji obsadzone są roślinami o kontrastowych liściach i ciekawym pokroju

Rośliny użyte w projekcie: wrzosy, wrzośce, borówka wysoka 'Goldtraube', jałowiec łuskowaty 'Blue Carpet', przywrotnik miękki, dzięgiel leśny 'Ebony', trybula leśna 'Ravenswing', zawciąg szerokolistny 'Ballerina Lilac', dzwonek okrągłolistny, ostrożeń łąkowy 'Atropurpureum', modrak morski, naparstnica drobnokwiatowa, gunnera olbrzymia, mulenbekia niska, śmiałek darniowy 'Schottland', jęczmień grzywiasty, karmnik ościsty, wełnianka, onowodek i kosaciec żółty 'Alba', długosz cynamonowy, pióropusznik strusi, wietlica japońska 'Metallicum', zanokcica skalna.

The Enchanted Rain Garden

Projektantka zaprezentowała cienisty i deszczowy ogród, inspirując się wilgotnym, morskim i niestabilnym klimatem północnych miast Wielkiej Brytanii oraz bujną zielenią brytyjskich lasów. Deszczowy dzień w Manchesterze może wydawać się mało inspirujący, jednak Bea znalazła sposób na wykorzystanie typowej dla rodzinnego miasta pogody do zaprojektowania Zaczarowanego Deszczowego Ogrodu. Czy może być on dobrą inspiracją do wykorzystania w naszym klimacie, kiedy coraz mocniej doskwiera nam susza? Jest szansa, że ten niewielki kontenerowy ogród sprawdzi się także w Polsce – na ocienionych, północnych stanowiskach i w wilgotnych warunkach. Projektantka wybrała „odporne na deszcz rośliny, które nie będą wyglądać na zniszczone po burzy, które lśnią, gdy są mokre, a także paprocie, które zatrzymują krople deszczu na pierzastych liściach".

Omszone, kamienne donice obsadzone są roślinami, a ich ściany są idealną powierzchnią do wzrostu mchu, który jest integralną częścią leśnego ekosystemu. Istotnym, choć ukrytym w gąszczu zieleni elementem jest beczka do zbierania deszczówki – nieoceniona w przypadku dłuższego braku opadów.

Projekt: Bea Tann
Wykonanie: Big Fish Landscapes
Medal: Pozłacany

Rośliny użyte w projekcie: dereń kousa 'Ikone', adiantum powabne, wietlica japońska 'Metallicum', języcznik zwyczajny, brunnera wielkolistna 'Jack Frost', narecznica mocna, narecznica czerwonozawijkowa, długosz królewski, narecznica samcza 'Linearis Polydactyla', funkie 'Halcyon', 'Devon Green', 'Blue Mouse Ears' oraz jaśmin gwiazdkowy.

Hosty, paprocie i brunnery to idealne trio do tworzenia kompozycji w pojemnikach na ocienionych tarasach i balkonach

eprasa.pl 21f3b5bb35

Gardens of the Year
COMPETITION 2021
sponsored by

„Oaza otwarta zarówno na ludzi, jak i zwierzęta”

Wyjątkowy dwupoziomowy ogród Iana Stallarda jest elegancko zaprojektowany, a przewaga rodzimych roślin wyraża miłość do przyrody

ZDJĘCIA PAUL DEBOIS **TEKST** ADAM DUXBURY

Ian Stallard, Londyn

„To miejsce sprzyja spotkaniom. Możliwość przebywania w takim ogrodzie w mieście to magiczne doświadczenie”

Ian posadził w wysokich donicach gąszcz rodzimych brzóz. Osłaniają ogród od ruchliwej ulicy

We wschodnim Londynie rzeźbiarz i projektant mebli Ian Stallard stworzył oryginalny ogród z dwóch mniejszych części. Jedna przestrzeń to ogród na dachu osłonięty brzozami, a druga – spokojne, zacienione podwórko. Z obu można wejść to studia projektowego Iana w dawnym warsztacie drukarskim. Sprowadził się tu w 2012 roku i wraz z partnerem postanowili przekształcić ogród w zieloną oazę przyjazną i ludziom, z którymi pracują, i niezliczonym zwierzętom.

Jak wyglądało otoczenie budynku, gdy się sprowadziliście?
Kiedy oglądaliśmy warsztat po raz pierwszy, weszliśmy przez długi, ciemny tunel, na którego końcu zobaczyliśmy tę przestrzeń. Czułem się, jakbyśmy byli w piwnicy. Pomyślałem, że ogród nie może powstać, bo brak tu światła. Potem zauważyliśmy w głębi małe, zabite deskami i zamknięte drzwi. Wyjaśniono nam, że jest tam jakieś podwórko, na które od lat nikt nie zaglądał. Za drzwiami, które niechętnie otwarto, znajdował się dziedziniec otoczony wysokim murem. Był pełen gruzu i śmieci. Porastał go las budlei.

Plan ogrodu

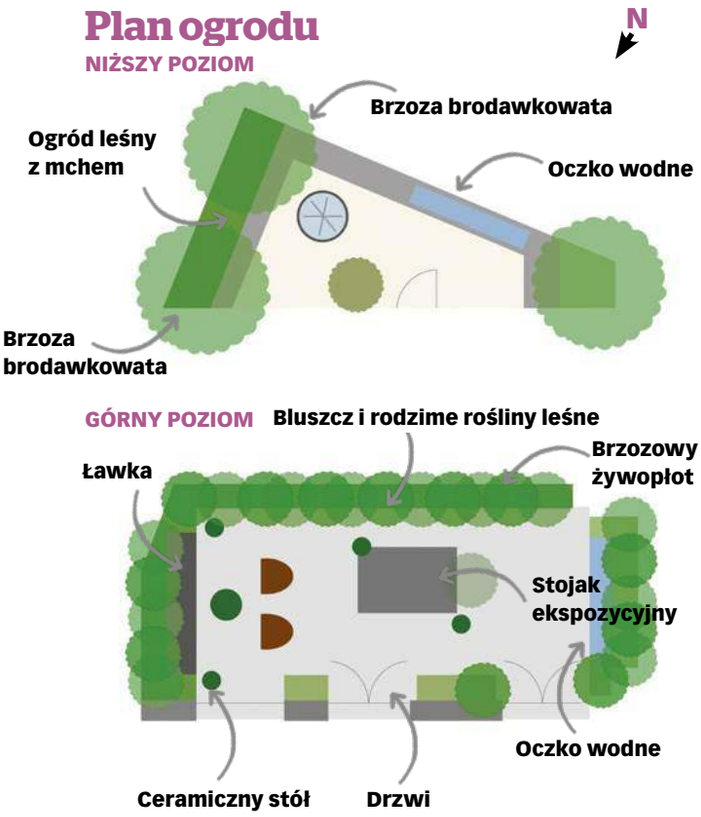

PLAN OGRODU: NEIL DARBY

„Ten ogród to prawdziwa pochwała naturalnych siedlisk i wspaniała zielona wyspa w mieście”
Claire Gibbs, jurorka konkursu

eprasa.pl 21f3b5bb35

Przyglądając się budynkowi zrozumieliśmy, że złożono tam stare okna i drzwi, które zostały uszkodzone podczas wojennych bombardowań. Otwory po nich zamurowano. Od razu zacząłem sobie wyobrażać, co mogę z tym zrobić. Budlejowe zarośla zainspirowały mnie do odtworzenia w tym miejscu najniższego piętra lasu. Zauważyliśmy też, że nad parterem jest płaski dach, z którego nigdy nie skorzystano. Kiedy zdaliśmy sobie sprawę z całego tego potencjału, uznaliśmy, że budynek jest dla nas doskonały.

Jakie masz doświadczenie ogrodnicze?

Ogrodnictwo było ważną częścią mojego życia od dzieciństwa. Tworzyłem ogrody przyjazne zwierzętom, gdy miałem osiem lub dziewięć lat, zanim to było modne. Pamiętam Geoffa Hamiltona, prezentera programu Gardeners' World z tamtych lat, który mówił o przyrodzie w ogrodach. Miałem też książkę Chrisa Bainesa na ten temat. Jako dziecko wyobrażałem sobie, że zostanę ogrodnikiem. Potem zainteresowałem się sztuką i ukończyłem studia z ceramiki. Nadal mieszałem rękoma błoto, choć w inny sposób. Tak czy inaczej, ogrodnictwo zawsze było mi niezbędne. Wszędzie, gdzie mieszkałem, musiałem mieć dostęp do przestrzeni na zewnątrz – choćby balkonu. Mały balkon uczy, jak pracować w ściśle określonych ramach. Na tarasie, który był nie szerszy niż metr, założyłem nawet oczko wodne! Trzeba lubić, co się ma i spędzać tyle czasu z rodzimymi zwierzętami i roślinami, ile się zdoła.

Czym się inspirowałeś, wybierając rośliny?

Spędziłem dużo czasu w Szwecji, skąd pochodzi mój partner. Na szwedzkiej wsi można zjednoczyć się z przyrodą. Jest tam mniej ludzi, a więcej lasów i dzikości. W Wielkiej Brytanii wieś jest pocięta ogrodzeniami z drutu kolczastego, wszystko jest prywatne. W przestrzeniach publicznych z kolei są tłumy. Lasy w Szwecji są niesamowite. Mech na ziemi wygląda, jakby nikt nigdy po nim nie stąpał. Na niższym poziomie ogrodu chciałem mieć właśnie taki mech, trochę w stylu japońskim. Uzyskanie tego efektu i odpowiedniego mchu zajęło dużo czasu. Znalazłem miejsce, gdzie można go kupić do terrariów.

1. Niższy poziom ogrodu to spokojna, kameralna przestrzeń. Składa się z ogrodu mchów, oczka wodnego i wysokich brzóz
2. Górny poziom został przekształcony przez Iana w intymną i stylową przestrzeń wypoczynkową, ozdobioną rodzimymi, zimozielonymi gatunkami
3. W obu ogrodach znajdują się rzeźby Iana oraz te zaprojektowane w studiu, które prowadzi z partnerem
4. Ian ma wiele donic, których zawartość wymienia zgodnie z porami roku. Dominująca kolorystyka to kojące połączenie bieli i zieleni

eprasa.pl

Posadziłem go i szybko się rozrósł. Potem dodałem szczawik zajęczy. Pasują do siebie. Na górze chodziło głównie o to, aby w rodzimej przyrodzie – szczególnie w lasach i zaroślach – znaleźć rośliny, które poradzą sobie w donicach obok brzozy i bluszczu. U nas rok zaczyna się od przebiśniegów i białych krokusów. Potem kwitną moje ulubione szachownice kostkowate. Pojawiają się: czosnek niedźwiedzi, obrazki, orliki, bodziszki leśne (*Geranium sylvaticum*) i 'Celtic White', piękna odmiana bodziszka cuchnącego (*G. robertianum*). W maju i czerwcu mamy mnóstwo kwiatów uwielbianych przez owady.

Wokół miejsc do siedzenia mam też donice, których zawartość wymieniam w ciągu sezonu. Latem trzymam w nich róże 'Kew Gardens' o dużych, białych kwiatach. Mam trzy razy więcej tych krzewów, niż potrzeba. Przycinam je w różnych terminach, aby dłużej kwitły. W listopadzie wymieniam je na ciemierniki, wiosną na narcyzy 'Thalia', a potem wracam do róż.

Oczywiście chciałbym mieć teren, który pomieściłby jezioro i las, gdzie po prostu pozwoliłbym ekosystemowi się rozwijać, ale trzeba być racjonalnym – mam podwórko i dach w centrum Londynu. Nie chcę udawać, że to coś, czym nie jest. Stworzyłem miejski ogród, który ma dawać wrażenie spokoju i kontaktu z przyrodą.

Dzięki rodzimym gatunkom roślin zwierzęta się zlatują, mimo że wokół jest bardzo mało innych zielonych miejsc. Nie wiem, jak nas odnajdują, ale pamiętają o nas. Używają ogrodu jak stacji paliw.

Jak korzystacie z ogrodu na co dzień?

Budynek jest naszym miejscem pracy, gdzie spędzamy większość czasu. Założenie ogrodu tutaj miało najwięcej sensu. Jedną z jego głównych funkcji jest przyjmowanie gości. Tworzymy dzieła sztuki i projektujemy meble. Gdy odwiedzają nas klienci, chcemy mieć możliwość przyjęcia ich na zewnątrz, zwłaszcza wieczorami. Przebywanie w takim miejscu w mieście to niesamowite doświadczenie. Ogród służy spotkaniom towarzyskim w zupełnie innym otoczeniu niż zwykle.

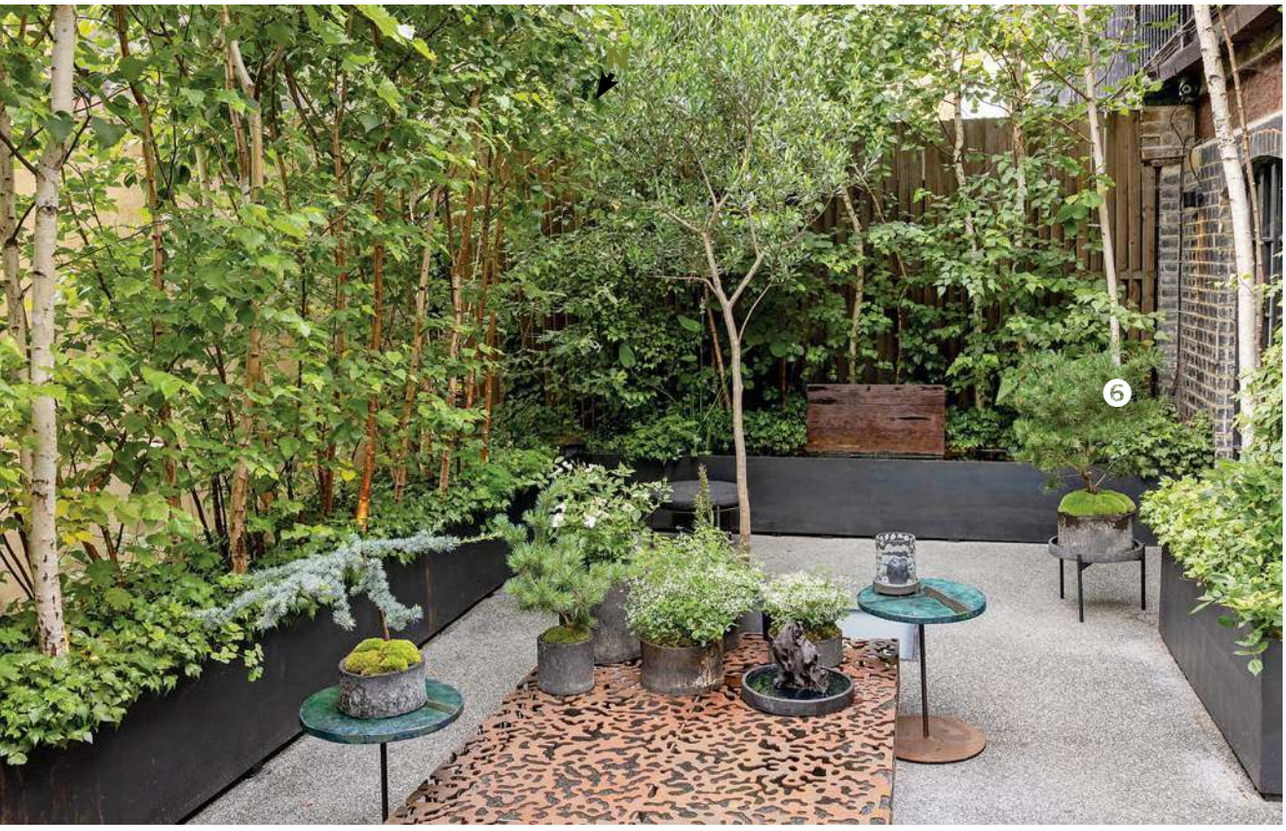

5 Na dole pozostawiono murki, ukazując długą historię budynku. Oczko wodne stworzyło przestrzeń do medytacji, w której można wyciszyć się podczas trudnego dnia w pracy

6 Dzika przyroda jest niezwykle ważna dla Iana. Donice przyciągają owady i ptaki dzięki zaskakująco szerokiej gamie rodzimych roślin

eprasa.pl 21f3b5bb35

NOWOŚĆ!

Prenumerata trzech kolejnych wydań

ze zniżką 5%*

*** Cena prenumeraty trzech kolejnych wydań wynosi ~~53,70 zł~~ 51,00 zł.**

Prenumerata roczna (10 wydań) kosztuje 161,10 zł. Przy zamówieniu prenumeraty dwuletniej (20 wydań) w cenie 268,50 zł oszczędność wynosi równowartość pięciu numerów *Gardeners' World*.

Wszystkie opcje prenumeraty i e-prenumeraty znajdziesz na stronie

www.UlubionyKiosk.pl

prenumerata@avt.pl
AVT-Korporacja sp. z o.o., ul. Leszczynowa 11, 03-197 Warszawa,
konto 18 1050 1012 1000 0024 3173 1013

eprasa.pl 21f3b5bb35

Pomysły na pojemniki

Proste kompozycje w pojemnikach ożywią każde miejsce. Utrzymaj donicę i rośliny w podobnej kolorystyce, albo postaw na kontrastowe zestawienia kształtów i kolorów.

TEKST I ZDJĘCIA **ŁUKASZ SKOP**

Ognista fontanna

Centralnym punktem kompozycji w obszernej kamiennej misie jest rozplenica 'Vertigo' – pełna dramatyzmu trawa ozdobna, której ostre, mieczowate liście tworzą pióropusz opadający na miękkie żurawki. Rośliny różnią się pokrojem i strukturą, ale dopełniają się ciepłą barwą liści. Kwiatostany żurawek wzmacniają efekt „żywej fontanny", przywodząc na myśl kropelki rozpryskującej się wody.

Kompozycję tworzą:
Rozplenica słoniowa (*Pennisetum purpureum*) 'Vertigo'
Żurawka (*Heuchera*) 'Caramel' i 'Berry Smoothie'

eprasa.pl 21f3b5bb35

◀ Karmelowy duet

Ten bezpretensjonalny duet sprawdzi się na tarasie, do którego nie dociera ostre słońce. W maliowanym pojemniku posadzono żurawkę i hortensję, obie rośliny w odmianach z różowymi akcentami. Taką kompozycję można ustawić na deskach tarasu, a w razie potrzeby wykorzystać jako ozdobę stołu. Długo zachowuje ładny wygląd.

Kompozycję tworzą:
Żurawka (*Heuchera*) 'Caramel'
Hortensja ogrodowa (*Hydrangea macrophylla*) 'Early Rosa'

▲ Powiew pustyni

Sukulenty są niezastąpione do dekoracji nasłonecznionych miejsc. Tę prostą kompozycję w glinianej donicy tworzą wysokie eonium i niska eszeweria. Powierzchnię ziemi w pojemniku wysypano tym samym żwirkiem, na którym donica jest ustawiona, co dodatkowo łączy ją z otoczeniem. Eonium tworzy rozety liści na szczytach pędów, zostawiając sporo wolnego miejsca u nasady, które doskonale wypełniają przysadziste eszewerie.

Kompozycję tworzą:
Eonium drzewiaste (*Aeonium arboretum*) 'Schwarzkopf'
Eszeweria (*Echeveria subsessilis*)

◀ Marchewkowy melanż

Paprocie czują się doskonale w zacienionych miejscach, ale nie ozdobią ich kwiatami, bo ich nie wytwarzają. Do rdzawej narecznicy dobrze pasują swobodne aksamitki i nasturcje o ciepłych, pomarańczowych kwiatach. Dla uzyskania szybkiego efektu wybierz podrośnięte sadzonki nasturcji i aksamitek, a następnie dosadź je do jednej większej paproci.

Kompozycję tworzą:
Aksamitka rozpierzchła (*Tagetes patula*)
Nasturcja mniejsza (*Tropaeolum minus*)
Narecznica czerwonozawijkowa (*Dryopteris erythrosora*)

eprasa.pl 21f3b5bb35

◀ Fajerwerki

Możne i wyraziste łubiny różnych odmian można łatwo połączyć w jednej kompozycji, dobierając im do towarzystwa kwiaty, które kolorystycznie będą pasować przynajmniej do jednego z nich. Tutaj fioletowy dzwonek dalmatyński tłoczy się u nasady łubinów, częściowo zakrywając ostre krawędzie kulistej kamiennej donicy. W tle pierwsze kwiaty rozwijają już kosaćce, dodające tej kompozycji jeszcze więcej dynamiki.

Kompozycję tworzą:
Dzwonek dalmatyński (*Campanula portenschlagiana*) 'Clockwise'
Łubin trwały (*Lupinus polyphyllus*) 'Noble Maiden', 'My Castle', 'Persian Slipper'
Kosaciec syberyjski (*Iris sibirica*) 'Snow White', 'Dear Delight'

▲ Boskie bordo

Bordowy kolor natychmiast wprowadza nutę szyku i elegancji, szczególnie w połączeniu z ciemnografitową donicą. Ta prosta, ale elegancka kompozycja sprawdzi się jako element wystroju tarasu w nowoczesnym stylu. Celozja kwitnie przez całe lato, a żurawka ciągle wydaje nowe, barwne liście, dlatego taka kompozycja będzie nie tylko niewymagającą, ale też długotrwałą ozdobą.

Kompozycję tworzą:
Żurawka (*Heuchera*) 'Silver Scrolls'
Celozja srebrzysta (*Celosia argentea*)

◀ Ognisty miszmasz

Do geometrycznych pojemników w kolorze głębokiej czerwieni niełatwo dobrać odpowiednie rośliny. Kluczem do sukcesu jest stworzenie kontrastowej mieszanki gatunków, która swoją różnorodnością zrównoważy mocne donice. Niebieskawa funkia i płomienne żurawki stanowią trzon tej aranżacji, uzupełnionej m.in. pomarańczowym kuklikiem i biało-zielonym kosaćcem. Większość gatunków roślin reprezentuje ciepłe barwy, ale różnorodne kształty liści i drobne kontrastowe akcenty wprowadzają potrzebne przełamanie.

Kompozycję tworzą:
Funkia (*Hosta*) 'Halcyon'
Żurawka (*Heuchera*) 'Shanghai'
Żuraweczka (*Heucherella*) 'Buttered Rum'
Kosaciec blady (*Iris pallida*) 'Variegata'
Kukilk szkarłatny (*Geum coccineum*) 'Borisii Strain'
Jarzmianka większa (*Astrantia major*) 'White Angel'

eprasa.pl 21f3b5bb35

Szczypta elegancji

Mocne, a jednocześnie zgaszone kwiaty kosaćca współgrają z niebieskawą patyną obszernych donic. Drobne kukliki wprowadzają odrobinę ruchu i zamieszania do tej statecznej kompozycji. Nie odwracają uwagi od głównego bohatera, wspierając go łososiowymi i brzoskwiniowymi akcentami. W tej aranżacji na pierwszy plan wysuwa się intensywny, niezbyt jaskrawy kolor kwiatów kosaćca, pełen spokoju i dostojności.

Kompozycję tworzą:
Kosaciec bródkowy (*Iris ×barbata*) 'Dutch Chocolate'
Kuklik (*Geum*) TEMPO™ Yellow

REKLAMA

HONDA TWÓJ...
ŚWIĘTY SPOKÓJ

HONDA

ZNAJDŹ KOSIARKĘ IDEALNĄ DLA SIEBIE

Bez względu na to, którą kosiarkę Honda wybierzesz - akumulatorową, spalinową czy robota koszącego Miimo, zawsze możesz polegać na tej samej technologii, która pozwoli utrzymać trawnik w idealnym stanie.
Dzięki niezrównanej jakości wykonania i innowacyjnych technologii, nasze kosiarki zawsze zapewniają precyzyjne cięcie i płynną kontrolę, sprawiając, że posiadanie Hondy jest przyjemnością, z której możesz nieustannie korzystać. Niezależnie od tego, czy lubisz sam zajmować się ogrodem, czy wolisz usiąść, zrelaksować się i pozwolić Miimo tym się zająć, Honda zapewni Ci kontrolę nad trawnikiem.

www.mojahonda.pl

▶ Balia beżów

Pojemniki w kształcie i rozmiarze solidnych balii pomieszczą wiele roślin, w tym małe drzewka. W tym całorocznym zestawieniu każda roślina skupia na sobie uwagę w zupełnie innym czasie. Wiosną zielenią się przywrotniki, latem zakwitają brunatne dziewanny, a późną jesienią strzeliste świecznice. Brzozy nie pozwalają o sobie zapomnieć nawet zimą. Beżowa tonacja tego zestawienia współgra z drewnianymi panelami tworzącymi tło.

Kompozycję tworzą:
Dziewanna (*Verbascum*) 'Clementine'
Świecznica prosta (*Cimicifuga simplex*) 'Brunette'
Przywrotnik miękki (*Alchemilla mollis*)
Brzoza nadrzeczna (*Betula nigra*)

▲ Antypody na schody

W podłużnym pojemniku z ocynkowanej blachy usadowiła się ekscentryczna kordylina podsadzona rozchodnikiem i różowymi palergoniami. Calibrachoa pomoże przełamać im mroczny brąz kordyliny, kiedy tylko obsypie się kwiatami. Pojemniki z targu staroci w połączeniu z egzotycznymi gatunkami mogą dać nieoczekiwany, przyjemny dla oka efekt. Wąskie, ale długie donice doskonale sprawdzają się ustawione na schodkach tarasu.

Kompozycję tworzą:
Kordylina australijska (*Cordyline australis*) 'Purpurea'
Calibrachoa (*Calibrachoa*) Superbells® 'Unique Dark Pink'
Pelargonia (*Pelargonium*) Toscana® 'Carla Hot Pink'
Rozchodnik (*Sedum clavatum*)

▶ Rozkoszna rdza

Rdzawe brązy i oranże ożywia w tej kompozycji fioletowa szałwia. Metalowe kwiaty i motyle, w połączeniu z rdzewiejącą wanienką wprowadzają rustykalny klimat, wzmocniony oranżowymi kuklikami i żurawką. Lekkie źdźbła przewieszającej się przez krawędzie pojemnika turzycy uspokajają dół kompozycji, stanowiąc przeciwwagę dla tłocznej i ruchliwej góry.

Kompozycję tworzą:
Kuklik szkarłatny (*Geum coccineum*) 'Borisii Strain'
Turzyca włosista (*Carex comans*) 'Bronze Form'
Szałwia omszona (*Salvia nemorosa*) 'Night Field'
Żurawka (*Heuchera*) 'Caramel'

eprasa.pl 21f3b5bb35

15 LAT | Zielony Ogródek

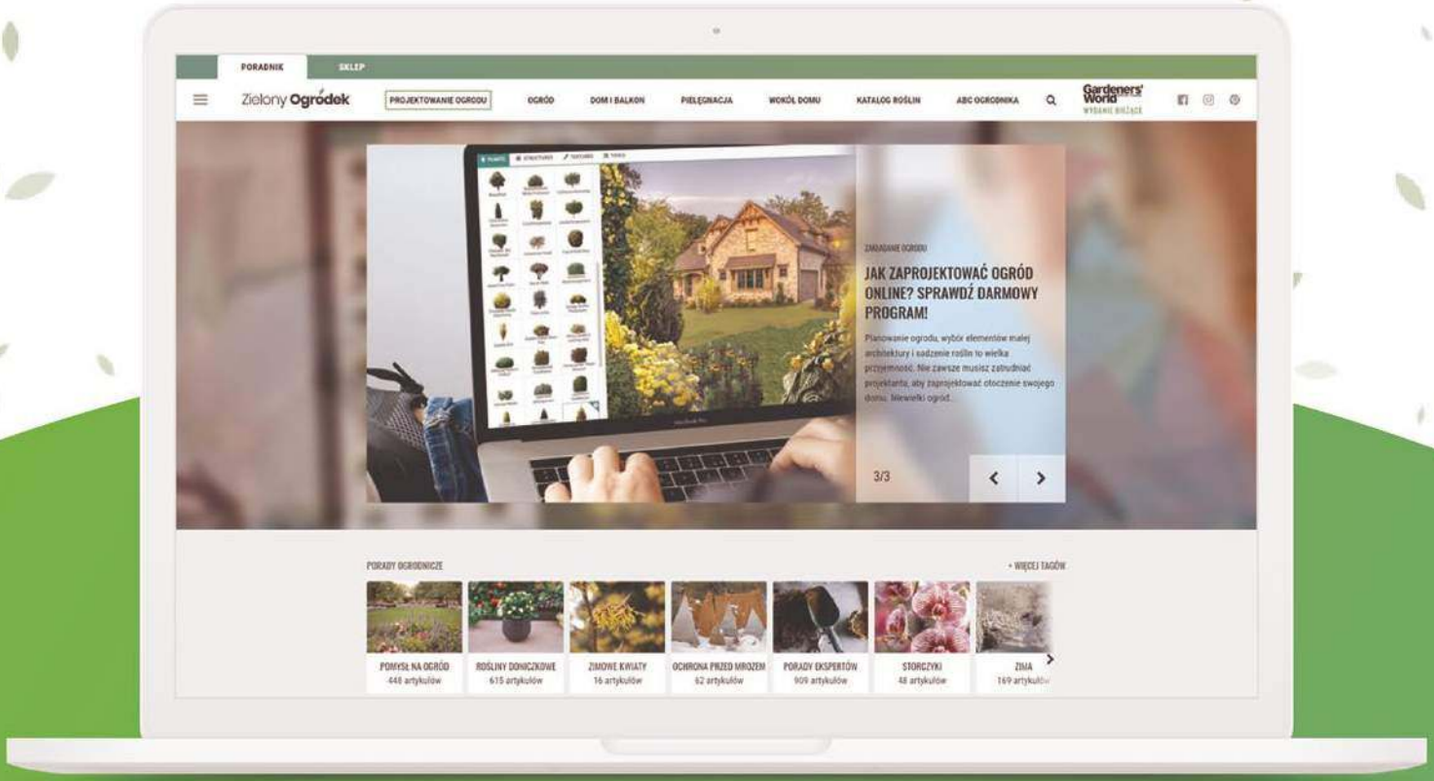

Dziękujemy, że jesteście **z nami!**

1 tysiąc — Roślin

2 tysiące — Produktów w sklepie

10 tysięcy — Artykułów

60 milionów — Użytkowników

200 milionów — Odsłon

www.zielonyogrodek.pl

eprasa.pl 21f3b5bb35

CZĘŚĆ 6 Początki

Od czego zacząć?

Rośliny jadalne i ozdobne

Opanowanie podstaw ogrodnictwa może zniechęcać początkujących miłośników roślin. W tej ekskluzywnej serii **Alan Titchmarsh** dzieli się swoim doświadczeniem, aby pomóc ci opanować najważniejsze umiejętności. W tym miesiącu nauczysz się z sukcesem łączyć i uprawiać rośliny jadalne i ozdobne. Korzystając z rad Alana dowiesz się, dlaczego nie zawsze musisz oddzielnie uprawiać piękne kwiaty oraz pyszne owoce i warzywa.

Dowiesz się:

- ✓ Jak współrzędnie uprawić rośliny ozdobne i warzywa
- ✓ Jak wykorzystać każdą przestrzeń
- ✓ Jak sadzić w pojemnikach

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

epresa.pl 212.65.0.35

Alan uprawia rzędy roślin na kwiat cięty, m.in. groszków pachnących, pomiędzy warzywami i roślinami owocowymi

„Kwiaty, drzewka owocowe i warzywa mogą odgrywać swoją rolę w ogrodzie, który dobrze wygląda, dobrze smakuje i... cóż, w którym dobrze jest po prostu przebywać"

eprasa.pl 2113b5bb35

Połączenia doskonałe

W ogrodnictwie **przyjęło się błędne (chociaż zrozumiałe) przekonanie**, że kwiaty powinny rosnąć na rabatach, a owoce i warzywa na własnych grządkach. To jest w porządku pod warunkiem, że masz wystarczająco dużo miejsca, aby oddzielić te rośliny, jednak **wspólna uprawa gatunków jadalnych i ozdobnych** była praktykowana od wieków. Co więcej, jest ona korzystna dla obu stron. Kwiaty przyciągają zapylacze do grochu, fasoli, jabłoni i grusz, które wymagają interwencji owadów, aby **dobrze plonować**, a ponieważ uprawy nie są skoncentrowane w jednym miejscu, często unika się inwazji szkodników i chorób. Stwórz pomysłowy projekt dla swoich upraw, a twój skrawek ziemi będzie zarówno piękny, jak i użyteczny.

Przyciągnij do ogrodu zapylacze, takie jak rusałka ceik

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; JASON INGRAM; GETTY/JACKIE BALE

Kwiaty z kolorowymi burakami i pak choi stworzą wyraziste połączenie

Piękne i pożyteczne

Gatunki jadalne i ozdobne można łączyć ze sobą w dowolnej skali – robią tak w parterach ogrodowych w Villandry we Francji i można to zrobić w maleńkim jak chusteczka do nosa warzywniku lub po prostu na grządce, lub rabacie, gdzie kwiaty, drzewka owocowe i warzywa mogą odgrywać swoją rolę w ogrodzie, który dobrze wygląda, dobrze smakuje i… cóż, w którym dobrze jest po prostu przebywać.

Tam, gdzie brakuje miejsca, ten sam efekt można osiągnąć w doniczkach i pojemnikach ustawionych tak, aby kwiaty, owoce oraz warzywa następowały po sobie, wyglądały atrakcyjnie i zapewniały pożywienie od wiosny do jesieni.

Ten pomysł to nic nowego. W średniowiecznych klasztorach zioła lecznicze i przyprawowe, pachnące kwiaty i te wykorzystywane do produkcji kosmetyków oraz rośliny jadalne tworzyły ogrodową mozaikę.

Wiejscy ogrodnicy od XVII wieku obsadzali swoje małe działki roślinami owocowymi, warzywami, ziołami i kwiatami do domu. Żeglarze przywozili rośliny zza oceanu i obsadzali nimi ogródki przy tylnych drzwiach wejściowych.

W drugiej połowie XX wieku w Wielkiej Brytanii odrodziły się partery ogrodowe, zwykle o formalnej strukturze, z rabatami otoczonymi strzyżonymi bukszpanami, na których rosły kwiaty i rośliny jadalne oraz formowane w sznury jabłonie i grusze (jednopoziomowe szpalery o wysokości nie większej niż 45 cm) dzielące i nadające całości strukturę.

W moim skromnym ogrodzie kuchennym rośnie wszystko, od grochu i fasoli, przez jabłonie i grusze, po pasternak i ziemniaki, ale między nimi znajdują się rzędy kwiatów do cięcia – piwonie i groszek pachnący, nagietki i skabiozy, które przywabiają najważniejszych zapylaczy, a jednocześnie są przyjemne dla oka.

Nie ma potrzeby całkowitej przebudowy ogrodu: warzywa można uprawiać w przestrzeniach między jednorocznymi a bylinami na nasłonecznionej rabacie (dobre oświetlenie jest kluczem do sukcesu w przypadku większości roślin jadalnych). Potraktuj sałatę i kapustę jak rośliny o ozdobnych liściach i ciesz się ich pięknem oraz smakiem. Wiem, że trudno będzie je ściąć w chwili, gdy wyglądają najlepiej, bo zostawią dziurę, ale jeśli ta dziura zostanie szybko wypełniona inną uprawą, to całe nasadzenie będzie miało dłuższą żywotność.

Pamiętaj też, że wybrane rośliny ozdobne, które być może już uprawiasz, można jeść: kwiaty fiołków, bratków, nasturcji, pierwiosnka i ogórecznika będą kolorowym, jadalnym dodatkiem do sałatek i oraz letnich napojów.

Kiedy następnym razem będziesz obsadzać korytko lub skrzynkę, uwzględnij rośliny jadalne pomiędzy ozdobnymi. Kiedy zbierzesz z nich plon, rośliny ozdobne wypełniają wolną przestrzeń kwiatami. Jeśli masz na balkonie lub tarasie pojemniki z letnimi kwiatami, dodaj do nich kilka roślin jadalnych – wiszący kosz z pomidorami odmiany 'Tumbler' lub korytko obsiane sałatami na cięte listki.

Niezależnie od tego, jaką masz przestrzeń, mieszanie roślin jadalnych i ozdobnych ma tak wiele zalet, że będziesz się zastanawiać, dlaczego nigdy wcześniej o tym nie pomyślałeś.

Posadź zioła na skraju rabaty, gdzie będą dobrze wyglądać i będą łatwo dostępne

Oprócz tego, że jest pyszny, szczypiorek może odwrócić uwagę szkodników od pobliskich upraw

Dzięki nasturcjom fasola nie będzie cierpieć z powodu mszyc

eprasa.pl 21f3b5bb35

WSPÓŁRZĘDNA UPRAWA ROŚLIN

Mieszając rośliny jadalne i ozdobne możesz zmylić wroga. Oprócz przyciągania pożytecznych owadów, niektóre rośliny kwitnące wydzielają zapachy lub substancje chemiczne, które działają odstraszająco na określone szkodniki. Pamiętaj, że żaden z tych planów nasadzeń nie jest doskonały: czasami działają dobrze, a innym razem są mniej skuteczne, ale każda metoda, która daje większe szanse na dobre zbiory jest warta wypróbowania. Oto kilka pomysłów:

- **Aksamitki** mają sok o mocnym zapachu, ich kwiaty przyciągają zapylacze, a substancje wydzielane przez korzenie odstraszają mączliki, jeśli rośliny są posadzone w sąsiedztwie i w tej samej ziemi lub kompoście co pomidory. Ten sam efekt można osiągnąć z bazylią.
- **Nasturcje** przyciągają mszyce i mogą zgromadzić lwią część tych szkodników, które tym samym nie będą koncentrować się na fasoli.
- **Zioła,** takie jak lawenda, tymianek, trybula i szczypiorek mają silny zapach i mogą odwracać uwagę szkodników od upraw, obok których rosną.
- **Cebula** posadzona między rzędami marchwi zamaskuje jej zapach i ograniczy ataki połyśnicy marchwianki, której larwy wgryzają się w korzenie.
- **Ziemniaki** można sadzić razem z aksamitkami, których wydzieliny z korzeni pomogą odstraszyć nicienie – mątwiki ziemniaczane.

DOBRE RADY ALANA

Jak długo to trwa?

Możesz spędzić cały sezon na dopracowywaniu mieszanych nasadzeń – dodając i zmieniając roślinne połączenia – ale na małej przestrzeni dość szybko doczekasz się wyników. Posadzenie jaskrawych wiosennych kwiatów pod prześwitującą koroną jabłoni zajmie tylko godzinę lub dwie, szybko uzyskasz piękny efekt, a przywabione w ten sposób owady zapylające zapewnią ci lepsze plony. Obsadzenie kwiatami lub warzywami pojemników zajmie bardzo mało czasu. W miarę upływu lata ponownie wysiej sałaty, rzodkiewki i inne szybko rosnące gatunki.

zł Jak zaoszczędzić pieniądze?

Uprawa z nasion – zarówno warzyw, jak i kwiatów jednorocznych – przyniesie ogromną oszczędność. Planuj z wyprzedzeniem: opracuj kompletny projekt pustej grządki, albo określ rozmieszczenie poletek różnych warzyw na istniejących rabatach. Kukurydza cukrowa to piękna roślina na tył nasłonecznionej kwiatowej rabaty; zioła, takie jak tymianek i majeranek, są dobrymi roślinami na obwódki; cebulę można dosadzić w ciasnych miejscach na nasłonecznionych stanowiskach z zasobną glebą.

? Czego mogę się spodziewać?

Dodanie kwiatów do grządki warzywnej lub warzyw, ziół i owoców do rabat z kwiatami nie tylko zmieni ich wygląd, ale też poprawi zdrowotność roślin i sprawi, że dłużej będzie można korzystać z ogrodu. Pamiętaj, że po zbiorze rośliny jadalnej pojawi się luka, więc opracuj plan sukcesji – w miejscach zwolnionych przez warzywa późnym latem i wczesną jesienią posadź kwitnące wiosną rośliny cebulowe. Nasadzenia powinny być elastyczne, aby każdego roku w różnych miejscach rosły różne rośliny jadalne – i kwiaty – z wyjątkiem wieloletnich gatunków owocowych, takich jak maliny, truskawki, jabłonie czy grusze. Lekka i dobrze odżywiona gleba (wzbogacona zimą ogrodowym kompostem lub rozłożonym obornikiem) sprawi, że twoje rośliny będą zdrowe.

eprasa.pl 21f3b5bb35

Na słonecznym parapecie połącz sałaty na cięte listki z kwiatami jadalnymi

Dostatek w donicach

W pojemnikach najlepsza jest ich wszechstronność – zarówno pod względem zawartości oraz tego, że można je przenosić i zmieniać sposób ich ustawienia.

Kosze zawieszone w nasłonecznionych miejscach nadają się do uprawy zwisających pomidorów, zwłaszcza odmian koktajlowych, które zawiązują dużo owoców wielkości jednego kęsa. Zioła, takie jak majeranek, tymianek i pietruszka też będą w nich dobrze rosły.

Warzywa i zioła w pojemnikach przydają się szczególnie wtedy, gdy są posadzone w pobliżu kuchennych drzwi, więc można z nich łatwo i wygodnie korzystać, zwłaszcza w czasie deszczowej pogody.

Doniczki, torby uprawowe, skrzynki i wysokie donice pomieszczą różnorodne zioła i warzywa, a truskawki można uprawiać albo w specjalnych donicach z kieszeniami na ziemię po bokach, albo w skrzynkach czy wysokich donicach dla łatwiejszych zbiorów.

W przypadku wszystkich pojemników należy upewnić się, że mają w dnie otwory odpływowe, a jako podłoża do uprawy należy używać świeżej mieszanki bez torfu, a nie ziemi ogrodowej, która może nie zapewnić odpowiedniego drenażu oraz mieć mało składników odżywczych, za to mnóstwo szkodników.

Jednak przede wszystkim eksperymentuj z doniczkami i pojemnikami. Nie bój się nabrudzić. Użyj swojej wyobraźni i wypróbuj różne zestawienia. Może uzyskasz nieforemne warzywa albo niskie plony, ale będziesz się też dobrze bawić, łącząc piękne z pożytecznym. Zobacz, jak stworzyć ogród kuchenny na str. 104 i nasz kompletny przewodnik po uprawie truskawek na str. 111.

STWÓRZ DONICĘ PEŁNĄ RÓŻNORODNYCH ROŚLIN

1 Wypełnij wybrany pojemnik uniwersalnym podłożem bez torfu. Dodaj nawozu o powolnym uwalnianiu, który zapewni roślinom składniki odżywcze potrzebne do wzrostu.

2 Umieść najważniejszą roślinę na środku – tutaj użyliśmy pomidora. Rozluźnij bryłę korzeniową, jeśli jest zbita.

3 Wokół pomidora posadź bazylię, nagietki lub sadzonki innych roślin.

4 Dobrze podlej, a gdy tylko pomidor zacznie kwitnąć, zacznij nawozić płynną odżywką do pomidorów.

Lista materiałów

- **Pomidor 'Losetto' x 1**
- **Nagietek 'Daisy Mixed' x 6**
- **Czerwonolistna bazylia x 6**
- **Okrągła gliniana donica wys. x szer. 46 cm x 28 cm**

'Losetto' to przewieszająca się odmiana pomidora, która dobrze rośnie w dużym pojemniku

ODKRYJ więcej porad, przewodników i wskazówek wideo od Alana na **www.GardenersWorld.com/alan-titchmarsh**

POSŁUCHAJ praktycznych porad Alana w nowym serwisie GW Tea Break Tutorials – wyłącznie w Apple Podcasts. Dowiedz się więcej na **www.GardenersWorld.com/podcast**

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE, JASON INGRAM

eprasa.pl 21f3b5bb35

Oplątwa *xerographica*

W słonecznym pokoju umieść tę gwiazdę z tropików – jest efektowna i niewymagająca

Oplątwa *xerographica*

Jeśli szukasz rośliny łatwej w uprawie, przyciągającej wzrok i nadającej pomieszczeniu charakteru, mocną kandydatką będzie „królowa epifitów", *Tillandsia xerographica*. Epifity nie potrzebują ziemi, aby rosnąć, zatem możliwości prezentacji tych roślin są nieograniczone. Szerokie, zakręcone, szarozielone liście oplątwy dodadzą tropikalnego charakteru każdemu pomieszczeniu. Będą dobrze wyglądać na tle drewna, w wiszących donicach, terrariach lub umieszczone w doniczce wypełnionej ozdobnym grysem.

Roślina może osiągnąć wysokość 90 cm. Jest ciekawą dekoracją i nie wymaga szczególnej pielęgnacji.

TEKST GREG LOADES
ZDJĘCIA SARAH CUTTLE I JASON INGRAM

ODWIEDŹ **www.GardenersWorld.com/house-plants** po więcej wskazówek dotyczących roślin doniczkowych

eprasa.pl 21f3b5bb35

1

DOBRA RADA
Mocuj oplątwy drucikiem, ale nie miedzianym – jest dla nich toksyczny

eprasa.pl 21f3b5bb35

W suchych lasach południowego Meksyku i Ameryki Środkowej oplątwa nie korzysta z gleby – owija się korzeniami wokół gałęzi drzew. W naturze rośnie na dużej wysokości. Pobiera wilgoć głównie przez liście pokryte komórkami absorbującymi wodę, zwane trichomami. Ich warstwa nadaje liściom szarozielony kolor. Poza liśćmi roślina wytwarza imponujący kwiatostan o wysokości do 40 cm, z zielonymi przylistkami i czerwonofioletowymi, rurkowatymi kwiatami. Ponieważ oplątwy rosną na szczytowych gałęziach drzew, potrzebują jasnego pomieszczenia. Podczas letnich upałów można uprawiać je na zewnątrz. Przedrostek „xero-" oznacza „suchy". Ta oplątwa jest odporna na suszę, więc nie mocz rośliny przez dłuższy czas.

- **Stanowisko**
Uprawiaj w jasnym, przewiewnym pomieszczeniu w temperaturze 16-27°C.
- **Pielęgnacja**
W okresie wzrostu nawadniaj raz w tygodniu lub częściej, jeśli liście się zwijają. Zimą nie podlewaj. Unikaj wody z kranu, jeśli jest twarda. Może utrudnić oplątwie wchłanianie wilgoci.
- **Warto wiedzieć**
Młode oplątwy wyrastające u podstawy można oddzielić i uprawiać osobno, gdy osiągną wielkość 1/3 rośliny matecznej. Po kwitnieniu roślina mateczna obumiera. Usuń ją, a w zamian uprawiaj młodsze rośliny.

Jak podlewać oplątwę

1 Wlej deszczówkę o temperaturze pokojowej do czystej miski, na tyle głębokiej, aby pomieściła całą roślinę.

2 Włóż oplątwę do miski, zanurz ją w całości i pozostaw na dwie minuty.

3 Wyjmij roślinę z wody i połóż na suszarce, aby ociekła z nadmiaru wody. Odwróć oplątwę liśćmi w dół i potrząśnij, aby mieć pewność, że nie ma na niej kropli wody. Odnieś roślinę na miejsce.

Gdzie kupić

ROŚLINY
- **www.lovetillys.co.uk**
- **www.thenunheadgardener.com**

AKCESORIA
- **Podobne pojemniki dostępne są w centrach ogrodniczych**

Nie przegap porad eksperta Michaela Perry'ego o całorocznej uprawie storczyków. Znajdziesz je na stronie **www.GardenersWorld.com/podcast/growing-orchids/**

eprasa.pl 21f3b5bb35

Obudź swoje **rośliny domowe**

W końcu wyraźnie widać, jak po zimie przyroda w ogrodzie budzi się do życia, ale zmianę pory roku czują też domowe rośliny doniczkowe. **Łukasz Skop** radzi, jak krok po kroku pobudzić je do bujnego wzrostu – to proste jak liczenie do trzech.

1 Oczyść liście

Liście roślin domowych należy czyścić regularnie z osiadającego na nich kurzu, ale jeśli nie robiłeś tego przez całą zimę, to teraz jest na to najlepszy czas. Zimą na liściach tworzy się grubsza warstwa zanieczyszczeń niż latem, ponieważ rzadziej otwieramy okna, aby wietrzyć pomieszczenia. Kurz blokuje dostęp światła do liści i zatyka aparaty szparkowe, spowalniając wzrost roślin.

Jak to zrobić?
RAZ Rośliny o grubych i skórzastych liściach, jak u fikusa sprężystego (na zdjęciu), monstery dziurawej, filodendronów, palm, dracen, scindapsusów, anturium, hoi czy kliwii przetrzyj miękką, wilgotną szmatką. Nie dociskaj zbyt mocno, aby nie uszkodzić skórki liści.
DWA Delikatne i drobne liście, jak u trzykrotek, paproci, szparagów, begonii czy fitonii oczyść, zmywając kurz strumieniem letniej wody z prysznica, a później spryskaj wodą destylowaną, aby na liściach nie pozostały białe zacieki.
TRZY Kurz z miękkich, owłosionych liści, jak u fiołków afrykańskich czy ginury zdmuchnij sprężonym powietrzem (np. aerozol do czyszczenia klawiatur) lub zmieć miotełką.

2 Zmień miejsce

Nic nie pobudza roślin doniczkowych do wzrostu tak skutecznie, jak świeża ziemia i światło słoneczne. Kiedy po krótkich i pochmurnych zimowych dniach przychodzą dłuższe, wiosenne i słoneczne, rośliny budzą się do życia. Zmiany widać od razu: liście są większe, silniejsze i lepiej wybarwione. Zapewnij roślinom więcej światła, zmieniając ich ustawienie.

Jak to zrobić?
RAZ Już od przesilenia zimowego (22 grudnia) noc się skraca, a dnia zaczyna przybywać. Słońce jest coraz wyżej na niebie, więc promienie wpadające do pomieszczeń sięgają coraz bliżej okien. Przestaw doniczki z głębi pomieszczenia bliżej okna lub drzwi balkonowych. Obserwuj promienie słońca wędrujące po mieszkaniu i ustaw rośliny tam, gdzie słońca jest najwięcej.
DWA Regularnie obracaj doniczki, za każdym razem w tym samym kierunku, aby rośliny rosły równomiernie. W przeciwnym wypadku liście będą skierowane w jedną stronę – do okien. Wyobraź sobie, że doniczka stoi na tarczy zegarowej i obracaj ją codziennie o jedną godzinę.
TRZY Jeśli pomieszczenie jest słabo doświetlone, rozważ umieszczenie w nim lustra naprzeciwko okien, które odbije światło w kierunku roślin.

eprasa.pl 21f3b5bb35

3 Usuń suche liście

Zmiana miejsca ustawienia może spowodować gwałtowną reakcję rośliny, polegającą na żółknięciu i zrzuceniu części liści. Nie panikuj, lecz uważnie obserwuj ten proces. Kiedy roślina przyzwyczai się do nowego stanowiska, szybko się zazieleni i zyska jeszcze ładniejszy wygląd. Niektóre rośliny, jak fikus benjamina, zrzucają liście w reakcji na niemal każdą zmianę: światła, podlewania lub ustawienia.

Jak to zrobić?
RAZ Pozwól pożółkłym liściom opaść naturalnie. Nie usuwaj ich, dopóki są jędrne i mięsiste. Roślina odzyska z nich jeszcze wodę i składniki pokarmowe.
DWA Suche, zbrązowiałe liście oderwij z rośliny, jeśli nie opadły samodzielnie. Uważaj, aby nie uszkodzić pędów i pąków. W kątach liści często znajdują się pąki boczne, z których wkrótce rozwiną się nowe pędy zagęszczające roślinę.
TRZY Jak najszybciej usuń liście, które mają żółte lub brązowe, koncentryczne plamy. Najprawdopodobniej jest to rozwijająca się choroba grzybowa. Poszukaj podobnych zmian na liściach innych roślin i również je usuń. Zastosuj łagodny środek przeciwgrzybowy, np. zawierający olejek pomarańczowy.

4 Zwiększ podlewanie

Więcej wiosennego światła, częstsze wietrzenie pomieszczeń oraz rozpoczęcie intensywnego wzrostu oznacza, że rośliny potrzebują więcej wody. Zaniedbanie regularnego nawadniania w tym okresie może zahamować bujny wzrost, spowodować zrzucenie rozwijających się pąków kwiatowych lub usychanie kwiatów.

Jak to zrobić?
RAZ Jeśli podlewasz rośliny, lejąc wodę do doniczki od góry, nalej tyle wody, aż zacznie wyciekać przez otwory odpływowe do podstawki. Nie opróżniaj podstawki od razu – ziemia wchłonie jeszcze część wody. Zaczekaj pół godziny i dopiero wtedy wylej wodę z podstawki, najlepiej do innej rośliny, aby nie zmarnować ani kropli.
DWA Jeśli podlewasz rośliny przez podsiąkanie, nalej wodę do podstawki i zaczekaj, aż cała zostanie wchłonięta. Dolewaj wodę do czasu, aż przestanie być wchłaniana przez roślinę. Nadmiar odlej.
TRZY Unikaj częstego podlewania małą ilością wody. Ziemia w doniczce musi nasiąknąć w całej objętości. Dla ułatwienia sobie zadania najpierw napełnij wodą naczynie z podziałką, a później obficie podlej roślinę. Sprawdź ile wody zużyłeś i kolejnym razem podlej tą samą ilością.

5 Zacznij nawozić

W okresie od października do marca roślin doniczkowych nie należy nawozić. Nawóz pobudza ich wzrost, lecz mała ilość światła zimą sprawia, że pędy są wątłe, słabe i wyciągnięte, a liście blade i pozbawione blasku. Od marca-kwietnia nawóz może wrócić do regularnego użytku.

Jak to zrobić?
RAZ Dla szybkiego efektu zastosuj nawóz w płynie. Rozcieńcz go według instrukcji podanej na opakowaniu. Nigdy nie podlewaj silniejszym roztworem, który może poparzyć rośliny. W efekcie, zamiast rozpocząć bujny wzrost, zrzucą liście i uschną. Nawóz w płynie stosuj regularnie.
DWA Granulowane nawozy długodziałające o powolnym uwalnianiu składników wystarczą roślinom na dłuższy czas. Często wystarczy jedno nawożenie na cały sezon. Wymieszaj granulki nawozu z wierzchnią warstwą podłoża i dokładnie podlej.
TRZY Nigdy nie nawoź roślin od razu po przesadzeniu do świeżej ziemi. Z reguły nowe podłoże zawiera tyle składników, że wystarczy ich roślinom na 6 tygodni wzrostu (o ile ziemia nie jest wzbogacona nawozem długodziałającym). Dopiero po upływie tego czasu rozpocznij nawożenie.

eprasa.pl 21f3b5bb35

6 Przesadź

Wiosna to najlepszy czas na przesadzanie roślin doniczkowych. Świeża ziemia pobudza je do wzrostu, umożliwia lepszy rozwój korzeni, a co za tym idzie – większej ilości liści, pędów i kwiatów. Użyj podłoża bez domieszki torfu, który może być zastąpiony kompostem, próchnicą lub rozdrobnionym włóknem kokosowym.

Jak to zrobić?
RAZ Unikaj przesadzania małej rośliny do wielkiej donicy. Przesadzaj rośliny co rok lub dwa lata, za każdym razem do doniczki większej o 1-2 rozmiary. Doniczka powinna zwiększać rozmiar razem z rośliną. W ten sposób regularnie zapewnisz jej dostawę świeżego podłoża.
DWA Wybierz doniczkę z wieloma otworami odpływowymi. Jeśli jest mała (o średnicy do ok. 15 cm), możesz zrezygnować z warstwy drenażowej na dnie doniczki. Jeśli nie masz wyjątkowej wprawy w podlewaniu, nie sadź roślin bezpośrednio do osłonek bez otworów odpływowych. Kiedy nadmiar wody nie znajdzie ujścia, roślina szybko zgnije lub nabawi się choroby grzybowej.
TRZY W trakcie przesadzania lekko uciskaj ziemię wokół korzeni, ale rób to ostrożnie, aby ich nie uszkodzić, szczególnie w przypadku sadzonek. Po przesadzeniu podlej, aby ziemia osiadła wokół korzeni.

7 Podziel

Większe okazy tworzące kępy, jak u skrzydłokwiatów, haworsji, sansewieiry, bananowców czy niektórych begonii, możesz podzielić w trakcie przesadzania. Odmłodzenie korzystnie wpłynie na wzrost, a przy okazji za otrzymasz więcej roślin za darmo.

Jak to zrobić?
RAZ Wyjmij roślinę z doniczki i usuń tyle podłoża, ile zdołasz, delikatnie wyczesując je palcami spomiędzy korzeni. Odsłoń nasadę pędów i rozdziel roślinę na połowy, a dopiero później, jeśli jest to możliwe, na kolejne mniejsze sadzonki.
DWA W przypadku roślin tworzących kłącza możesz je przeciąć na pół ostrym nożem lub sekatorem. Rany powstałe po cięciu zasyp cynamonem, który ma działanie antyseptyczne. Jeśli trzeba skróć korzenie, aby wyrównać proporcje pomiędzy bryłą korzeniową, a zieloną częścią rośliny.
TRZY Każdą sadzonkę umieść w osobnej donicy. Ustaw je w jasnym, ale nie bezpośrednio nasłonecznionym miejscu, dopóki się dobrze nie ukorzenią. Przeciętnie trwa to do dwóch tygodni. Podlewaj obficie, nie dopuszczając do zwiędnięcia sadzonek.

8 Zrób sadzonki

Niektórych roślin nie da się odmłodzić lub odświeżyć przez podział – ale można z nich zrobić sadzonki pędowe. W ten sposób rozmnożysz m. in. diffenbachie, hibiskusy, epipremna, draceny, filodendrony, monstery, aglonemy, zroślichy. Sadzonki możesz zrobić z wierzchołków pędów lub fragmentów łodyg.

Jak to zrobić?
RAZ Sadzonka pędowa z reguły powinna mieć przynajmniej kilkanaście centymetrów długości, chociaż u małych roślin może być krótsza (np. u trzykrotek czy drobnolistnych peperomii). Tnij, używając czystego noża lub sekatora – nożyczki mogą zmiażdżyć pędy.
DWA Usuń z sadzonek dolne liście, włóż je do naczynia z wodą i trzymaj tam do czasu, aż zaczną wypuszczać korzenie. Wymieniaj wodę na świeżą raz w tygodniu. Usuwaj natychmiast wszystkie sadzonki, które zaczynają gnić lub przybierają szklistą barwę.
TRZY Sadzonki posadź do ziemi najlepiej w chwili, kiedy wypuszczą korzenie, ale ich pędy jeszcze nie zaczną rosnąć. Przeciętnie trwa to 1-4 tygodnie, chociaż niektórym zajmuje to więcej czasu. Hibiskusy potrafią się ukorzeniać nawet trzy miesiące.

eprasa.pl 21f3b5bb35

Łuki i tunele

Gdy powstają nowe części mojego ogrodu na Kaszubach, to zawsze z radością oznajmiam wszystkim: „Tutaj musi być łuk albo tunel!", ponieważ jest to dla mnie zaczarowany element, który może prowadzić do sekretnych zakamarków lub nowych, zaskakujących przestrzeni w ogrodzie – zdradza Kasia Bellingham i podpowiada, z czego robić tego typu konstrukcje i gdzie je najlepiej ustawiać.

Tym sposobem mam już łuki w grabowym żywopłocie, tunele z gałęzi leszczyny oraz wikliny w ogrodzie użytkowym i łuk z surowego metalu przy wejściu do nowej szklarni. Dodają one ogrodowi energii i atrakcyjności, sprawiają, że nawet w smutne, zimowe popołudnie dzieje się w nim coś ciekawego. Najlepsze jest to, że łuki i tunele można dostosować do każdego stylu ogrodu, bez względu na to, czy jest to część ozdobna, czy użytkowa – do wyboru mamy całe mnóstwo materiałów oraz aranżacji.

ZDJĘCIA KATARZYNA BELLINGHAM

Sekretne przejścia

Od czasów starożytnych ogrody oraz parki były domeną ludzi zamożnych, którzy otaczali się nimi głównie dla przyjemności i zabawy. W średniowieczu na przykład, ku rozkoszy dam dworskich oraz spotykających się w nich potajemnie kochanków, ogrody przyzamkowe obsadzano pachnącymi różami, fiołkami i liliami oraz aromatycznymi ziołami. Ogrody renesansowe natomiast wypełniano skomplikowanymi labiryntami, szpalerami i boskietami, które miały bawić znudzoną arystokrację. Parę wieków później, w słynnych parkach angielskich ich właściciele montowali dla rozrywki w najmniej oczekiwanym miejscu psotne fontanny-niespodzianki, groty szeptów oraz ruiny rzymskich świątyń. I chociaż każda epoka miała jakiś nowy pomysł na zabawę w przestrzeni roślinnej, to łuki, tunele oraz sekretne przejścia zawsze pojawiały się w historii ogrodów i nigdy się nie nudziły. Ich urok oraz uniwersalne zastosowanie sprawiły, że do dzisiejszych czasów są one jednym z najczęściej stosowanych nieroślinnych elementów w naszych ogrodach.

Praktycznie, zabawnie i magicznie

Projektanci oraz ogrodnicy pomysł na zastosowanie łuków w terenach zielonych zapożyczyli oczywiście od architektów. Mają one podobną funkcję – służą do przechodzenia z jednej przestrzeni do drugiej. Jest to bardzo ważna funkcja – poszczególne części ogrodu muszą być ze sobą w jakiś sposób umiejętnie połączone, aby tworzyły jedną, harmonijną kompozycję. Łuk czy tunel mogą stanowić bardzo praktyczne przejście pomiędzy dwiema zupełnie odmiennymi przestrzeniami ogrodowymi, dwoma światami np. częścią ozdobną a sadem z dziką łąką. Ale to nie wszystko. Za funkcją czysto praktyczną kryje się coś więcej, coś co działa na naszą podświadomość, wzbudza ciekawość i stymuluje zmysły – łuk i tunel są symbolem odkrywania, przejścia do nowego początku oraz nadziei na lepsze. Poza tym po łukach i tunelach można prowadzić rośliny! Cóż więc więcej można chcieć od jednego elementu przestrzennego w ogrodzie? Chyba tylko jeszcze to, że pod zaokrąglonym grzbietem łuków oraz tuneli można zimą zawiesić karmniki dla ptaków, bo w tak bezpiecznej przestrzeni nie będą one narażone na ataki drapieżników.

W ogrodzie kuchennym Królewskiego Towarzystwa Ogrodniczego w Harlow Carr zastosowano plecione łuki z żywej wierzby i zintegrowane z płotem

Duży metalowy łuk porośnięty różami typu rambler spełnia funkcję ozdobną oraz praktyczną w ogrodzie z roślinami na cięte kwiatyprzy East Ruston Old Vicarage Garden

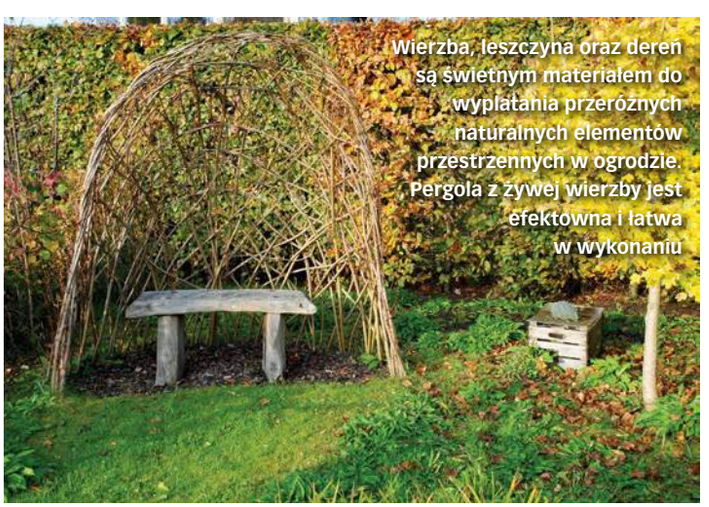

Wierzba, leszczyna oraz dereń są świetnym materiałem do wyplatania przeróżnych naturalnych elementów przestrzennych w ogrodzie. Pergola z żywej wierzby jest efektowna i łatwa w wykonaniu

Zimą z roślinami na cięte kwiaty to nie tylko atrakcyjny dodatek do ogrodu, mogą też służyć do zawieszania karmników dla ptaków

eprasa.pl 21f3b5bb35

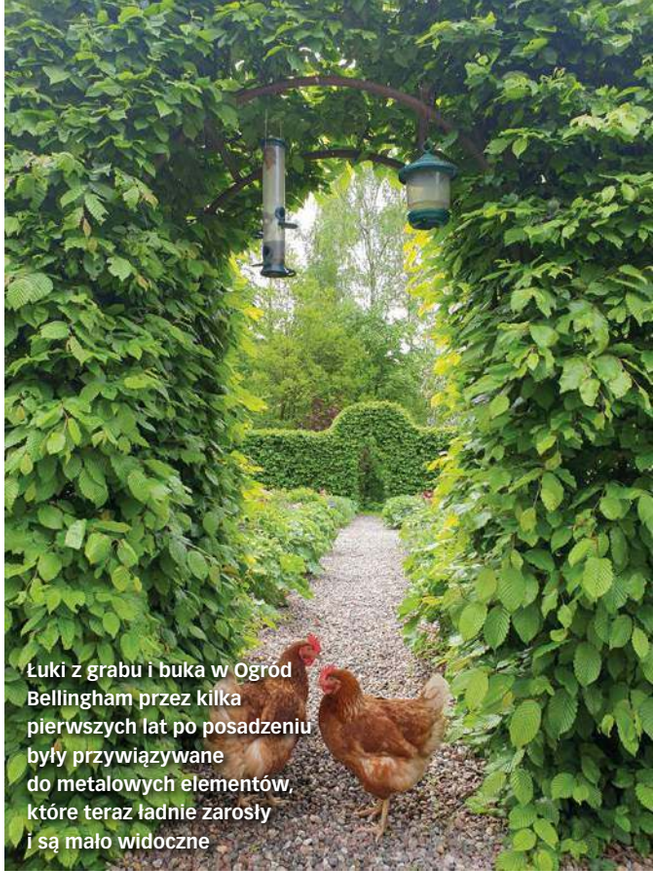

Łuki z grabu i buka w Ogród Bellingham przez kilka pierwszych lat po posadzeniu były przywiązywane do metalowych elementów, które teraz ładnie zarosły i są mało widoczne

Jaki łuk wybrać do ogrodu?

Zatem jak dodać ogrodowy łuk do swojej przestrzeni, aby zamienić ją w atrakcyjną oazę flory i fauny? Wybór jest w dużej mierze podyktowany scenerią – łuki i tunele są wykonywane z bardzo różnych materiałów. Na początku należy zastanowić się nad stylem tej części ogrodu, do której planujemy wstawić łuk. W bardziej ozdobnych zakątkach pasują przejścia wycięte w żywopłocie z grabu lub buka, a także gotowe elementy z metalu lub drewna. Natomiast w ogrodzie wiejskim lub bardziej dzikiej części ogrodu można z powodzeniem stosować łuki rustykalne, zrobione z gałęzi leszczyny i/lub wierzby, połączone grubym naturalnym sznurkiem ogrodowym w kompozycji z obeliskami i płotkami wykonanymi z tego samego materiału. Piękne żywe łuki oraz tunele można zrobić z wikliny sadzonej wczesną wiosną wprost do ziemi, aby z czasem ukorzeniła się i tworzyła zielone struktury.

Jeśli chcemy osiągnąć szybki efekt, to warto zastosować łuki z metalu, drewna lub gałęzi. My metalowe łuki zazwyczaj zamawiamy w lokalnej firmie, która na co dzień wytwarza bramy oraz ogrodzenia. Te łuki ustawiamy w bardziej ozdobnych częściach ogrodu, a w ogrodzie użytkowym zawsze posiłkuje-

Zalety łuków i tuneli w ogrodzie

- Stanowią **praktyczny element łączący** poszczególne części ogrodu. Można je sprytnie wykorzystać, szczególnie w mniejszych przestrzeniach, do podzielenia działki na różne obszary lub ogrodowe komnaty, albo po prostu do podkreślenia miejsc, takich jak wejścia, ławeczki, altany.
- Jako elementy ozdobne sprawią, że **ogród będzie ciekawy i dynamiczny** o każdej porze roku, nawet zimą.
- Mogą być używane **do podpierania roślin**, a więc stanowią dodatkową powierzchnię do uprawy, co jest szczególnie wartościowe w mniejszych ogrodach.
- Obsadzone dobrze dobraną roślinnością mogą być **głównym punktem ogrodu**. Takie unikalne aranżacje warto podsadzać bylinami.
- Łuki i tunele mogą być **stołówką oraz schronieniem** dla ptaków, pożytecznych owadów, bezkręgowców oraz płazów.

REKLAMA

Zasiej zdrowie dla najbliższych

www.toraf.pl

Przedsiębiorstwo Nasienne TORAF
spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
Maciejów 34 | 46-211 Kujakowice Górne
toraf@toraf.pl

\toraf_pl
\pntoraf

eprasa.pl 21f3b5bb35

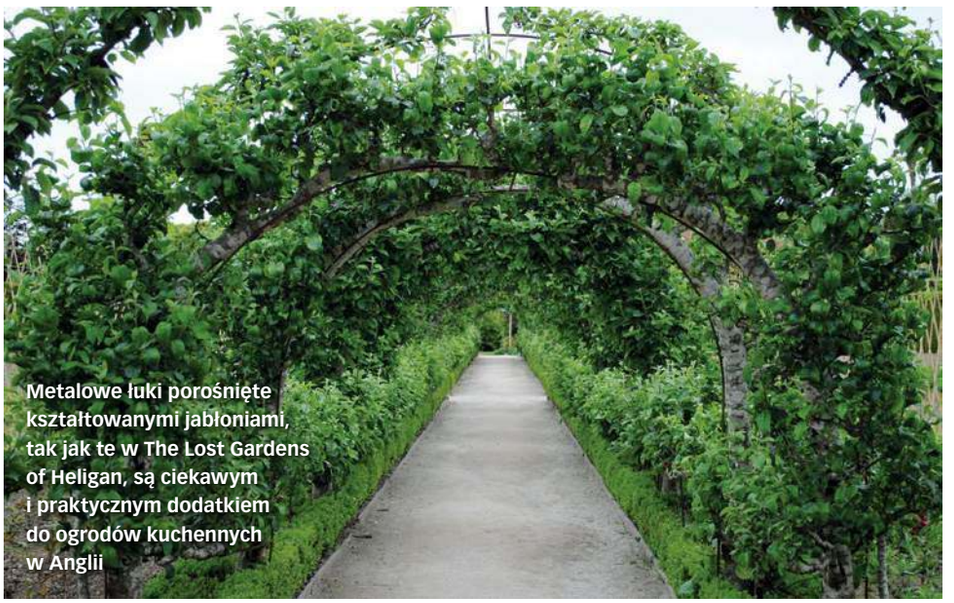

Metalowe łuki porośnięte kształtowanymi jabłoniami, tak jak te w The Lost Gardens of Heligan, są ciekawym i praktycznym dodatkiem do ogrodów kuchennych w Anglii

Przez łuk w żywopłocie z grabu oraz buka w naszym ogrodzie na Kaszubach przechodzi się z części wysypanej żwirem do tzw. Ogrodu Angielskiego – co dla wielu jest niespodzianką

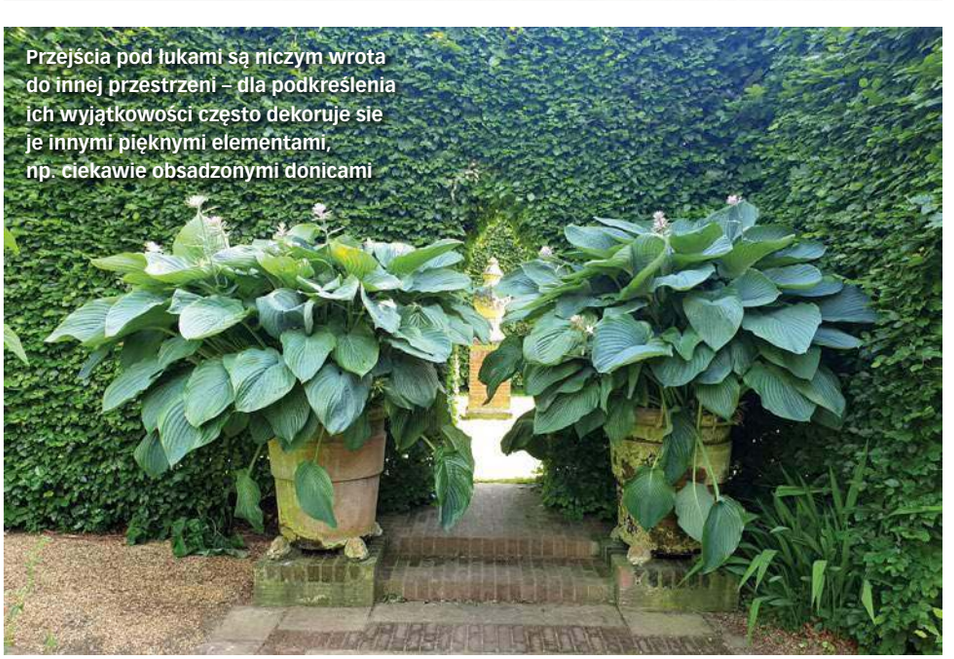

Przejścia pod łukami są niczym wrota do innej przestrzeni – dla podkreślenia ich wyjątkowości często dekoruje sie je innymi pięknymi elementami, np. ciekawie obsadzonymi donicami

my się gałęziami leszczyny oraz wierzby. Leszczynę pozyskujemy w naszym lesie, a wiklinę kupujemy w internecie – konstrukcje wykonujemy zazwyczaj wczesną wiosną, gdy drzewa zaczynają budzić się do życia i to jest dobry moment na wycinanie witek, a potem naginanie ich do pożądanego kształtu. Oczywiście te struktury trzeba co parę lat odnawiać, ale na tym polega ich urok – nie są trwałe, przemijają tak, jak wszystko dookoła nas. Ich prostota, lekkość i naturalność podbijają serca wszystkich odwiedzających – a więc warto poświęcić im trochę czasu.

Warto też poświęcić czas na zrobienie w ogrodzie przejść pod łukiem z żywopłotu – na to trzeba poczekać jakieś 5 do 10 lat, ale później efekt jest naprawdę magiczny. Najlepiej do tego nadają się żywopłoty z grabu, buka lub cisu, ponieważ te gatunki są w stanie stworzyć zieloną, gęstą ścianę. Ale do zrobienia łuku w żywopłocie można wykorzystać każdy inny gatunek drzew czy większych krzewów, pamiętajmy tylko, że na początku w miejscu przyszłego łuku trzeba wstawić tymczasową konstrukcję z leszczyny lub metalu i przez kilka pierwszych lat przywiązywać do niej gałęzie.

Solo czy w towarzystwie?

W wielu ogrodach i parkach przejścia w postaci łuków oraz tuneli są prezentowane w swojej czystej formie czyli bez roślinności. Wtedy same w sobie stanowią ozdobę – jak te wykonane z ciekawego materiału np. kortenu lub pięknie rzeźbionego drewna i będące obramowaniem wejścia do oranżerii lub kolejnej części ogrodu. Ale podejrzewam, że większość ogrodników woli jednak wykorzystać tę atrakcyjną konstrukcję jako podporę dla roślin. I tu można zastosować naprawdę wszystko – od angielskich róż pnących po glicynie i powojniki, w ogrodach zimowych można po łuku puścić pięknie pachnący jaśmin gwiazdkowy lub męczennicę. Uważam, że przede wszystkim warto eksperymentować – pamiętając przy tym, że niektóre rośliny nie będą mogły dzielić ze sobą łuku (czy żadnej innej konstrukcji) ze względu na całkowicie odmienne wymagania glebowe, świetlne i pielęgnacyjne, np. złym połączeniem jest róża i glicynia, a świetnym róża i powojnik.

W naszym ogrodzie do obsadzania łuków w części ozdobnej często wykorzystujemy pnącza jednoroczne, takie jak wilec purpurowy (*Ipomoea purpurea*), tunbergia oskrzydlona (*Thunbergia alata*) czy wilec klapowany (*Ipomoea lobata*) nazywany też miną. Uwielbiam delikatne kardiospermum (*Cardiospermum halicacabum*) oraz egzotyczny rodochiton (*Rhodochiton atrosanguineus*). W tunelu, gdzie jest cieplej, dzięki czemu sezon ich kwitnienia jest o wiele dłuższy niż w ogrodzie, rosną kobee i gąbczak walcowaty (*Luffa cylindrica*).

Łuki i tunele trwałe, wykonane z metalu lub metalowej siatki świetnie nadają się

eprasa.pl 21f3b5bb35

do prowadzenia po nich nie tylko typowych wieloletnich roślin pnących, ale również drzewek oraz krzewów zarówno ozdobnych jak i owocowych. Szczególnie popularne jest to w Anglii, w ogrodach użytkowych. Tutaj tradycyjnie po łukach i tunelach prowadzi się jabłonie, grusze, czereśnie i właściwie wszystkie inne drzewa oraz krzewy owocowe. Bardzo podoba mi się, gdy w ten sposób prowadzi się rajskie jabłonie w przeróżnych odmianach. Pięknie wyglądają takie łuki podczas wiosennego kwitnienia, a potem, gdy owocują późnym latem oraz jesienią.

Tunel ociekający złotem

W angielskich ogrodach łuki i tunele są stosowane bardzo szeroko. Zarówno przy tudoriańskich zamkach, jak i wiktoriańskich willach czy słynnych sielskich *cottage gardens* znajdziemy pięknie zdobione łuki z drewna, kamienia, cegły i oczywiście leszczyny lub wierzby. Najczęściej porastają je róże w połączeniu z powojnikami, ale jest też coś naprawdę specjalnego o czym marzy każdy angielski ogrodnik – łuk lub tunel porośnięty złotokapem, który gdy kwitnie na przełomie maja i czerwca wygląda po prostu zjawiskowo! Najlepiej jeszcze w połączeniu z wisterią i podsadzony fioletowymi czosnkami 'Purple Sensation'. Jego długie, soczyście żółte grona kwiatów zwisają, a właściwie spływają z gałęzi jak złoty deszcz. Takie kompozycje można znaleźć w wielu słynnych ogrodach np. w Chatsworth oraz Hampton Court, ale w ogrodach przydomowych rzadziej – a szkoda, bo jego wykonanie naprawdę nie jest trudne i można przenieść je nawet na nasz polski grunt.

Złotokap nie jest pnączem, lecz niewielkim drzewkiem, ale świetnie znosi cięcie i naginanie oraz przywiązywanie młodych pędów do łuków lub innych podpór. Dzięki temu po kilku latach sprawia wrażenie ogromnego pnącza – ale jest to tylko złudzenie. Roślina ta, podobnie jak glicynia, potrzebuje mocnej konstrukcji, która wytrzyma jej ciężar oraz napięcie gałęzi przez wiele lat. Złotokap najlepiej kwitnie w słońcu, jest odporny na mrozy, suszę i mało wymagający co do gleby. Aby stworzyć złotokapowy łuk lub tunel w swoim ogrodzie należy sadzić młode drzewka wiosną lub wczesną jesienią wzdłuż konstrukcji w odstępach ok. 50-80 cm od siebie, a pędy od razu przycinać i podwiązywać. Najpiękniejszą odmianą jest złotokap 'Vossii'.

Tunele ze złotokapu są tak efektowne, że nawet ich krótki okres kwitnienia zniechęca ogrodników do stosowania tego elementu w wielu angielskich ogrodach

REKLAMA

Poznaj dzikie **zwierzęta**

Kwiecień jest w ogrodzie ekscytującym miesiącem. U ptaków, takich jak sikorki, kosy oraz rudziki, już dawno temu rozpoczął się okres godowy, podobnie jak u różnych gatunków owadów, m.in. trzmieli, bzygów i motyli. Nasze stawy pełne są kijanek i można nawet usłyszeć przypominające pochrząkiwanie dźwięki wydawane przez jeże łączące się teraz w pary.

Nie ulegaj pokusie i nie sprzątaj: wysokie trawy oraz chwasty, takie jak mniszki pospolite i szczaw są źródłem pożywienia dla wielu gatunków ciem, których gąsienice są ważnym pokarmem dla organizmów z wyższych poziomów łańcucha pokarmowego. Im więcej gąsienic będzie w twoim ogrodzie, tym więcej zamieszka w nim ptaków i jeży, a co za tym idzie – z roku na rok do twoich uszu będzie dochodzić coraz więcej ptasich treli i jeżowego parskania.

TEKST KATE BRADBURY

Możesz spotkać...

Padalca zwyczajnego (*Anguis fragilis*)

Padalec zwyczajny to gatunek beznogiej jaszczurki, jedynej tego rodzaju, jaką możemy spotkać w Wielkiej Brytanii. Przypomina węża, lecz różni się od niego tym, że jej język jest bardziej karbowany niż rozwidlony, brakuje jej wyraźnie wyodrębnionej „szyi" i potrafi mrugać (węże nie mają powiek). Dorosłe osobniki osiągają długość ok. 50 cm i charakteryzują się złocistobrązowym ubarwieniem, a samice są dodatkowo czarne po bokach.

Najprostszym sposobem na sprawdzenie, czy w twoim ogrodzie mieszkają padalce jest umieszczenie kawałka blachy falistej lub starej dachówki w słonecznym miejscu porośniętym wysoką trawą – będą się pod nimi wygrzewać. Sprawdź, czy nie ma tam żadnych gości.

Pora godowa u padalców przypada na maj, a akt kopulacji może trwać nawet 10 godzin. Po około trzech miesiącach z jaj, które rozwijają się w ciele samicy, wykluwa się ok. 12 młodych, zazwyczaj w ciepłym, suchym miejscu, takim jak kompostownik. Nowo wyklute padalce mają długość zaledwie 4 cm.

Wsłuchaj się w śpiew makolągwy

Wypatruj też...

- Jerzyków (*Apus apus*) – pod koniec kwietnia zaczną przylatywać na południowe wybrzeże Wielkiej Brytanii. Nadstaw uszu, a usłyszysz ich przenikliwe krzyki nad ulicami miast.
- Makolągwy zwyczajnej (*Linaria cannabina*) – małego ptaka z rodziny ziębowatych. Jej lot jest falisty. Samce mają charakterystyczne czerwone plamy, natomiast samice są brązowe.
- Komórczaka okazałego (*Dysdera crocata*) – dużego, czerwonobrązowego pająka, zamieszkującego szopy i inne miejsca, w których może pożywić się stonogami.

ZDJĘCIA: ALAMY/JUNIORS BILDARCHIV GMBH; PAUL DEBOIS; GETTY/JMROCEK, FOTOSUTRA/DEPOSITPHOTOS

eprasa.pl 21306506.35

„Padalec zwyczajny to gatunek beznogiej jaszczurki"

eprasa.pl 21f3b5bb35

Ogrodnicy
dla planety

Projekty bliższe przyrodzie

Troska o planetę dotyczy wielu aspektów ogrodnictwa i wszyscy możemy robić to lepiej wykonując krok w tył, aby zobaczyć, czy nasza przestrzeń jest zorganizowana tak, aby pomóc środowisku

Marian Boswall jest uznaną architektką krajobrazu, koncentrującą się na tym, w jaki sposób ogrodnictwo może uzdrowić nas i naszą planetę. Członkini panelu ekspertów zaangażowanych w naszą kampanię Ogrodnicy dla planety

„Projektowanie" może wydawać się nieco skomplikowane, lecz oznacza po prostu „sporządzenie planu". Poświęcając czas na zaprojektowanie ogrodu w sposób zrównoważony możemy być pewni, że współpracujemy z przyrodą, oszczędzamy zasoby naturalne, chronimy to, co już posiadamy i dbamy o siebie.

W ciele każdego z nas żyją miliardy bakterii i grzybów, jest ich więcej niż ludzi zamieszkujących naszą planetę. Oznacza to, że zanim wyjdziemy z domu, już jesteśmy częścią natury! Aby móc zadbać o planetę, najpierw powinniśmy nauczyć się dbać o siebie, a to oznacza zastanowienie się, jak chcemy żyć. Wiemy, że aktywność fizyczna jest dobra dla ciała, a odpoczynek dla ducha, dlatego bez względu na wielkość dostępnej przestrzeni, możemy w ogrodzie znaleźć miejsce i na pracę, i na obserwację, co się w nim dzieje.

Czas, który poświęcimy na obserwowanie otaczającej przestrzeni i wsłuchanie się w nią jest najważniejszą częścią projektowania. Przyjrzyj się, gdzie i o jakiej porze słońce dociera do twojego ogrodu, a będziesz wiedział, które miejsce przeznaczyć do siedzenia oraz gdzie posadzić rośliny uwielbiające cień, a gdzie te, które kochają słońce. Stary wąż ogrodowy świetnie się sprawdzi w wyznaczeniu tych obszarów, a pozostawienie dłuższych kawałków zieleni pomoże zdefiniować kształty w przestrzeni bez konieczności stawiania trwałych ogrodzeń. Jeżeli masz miejsce, posadź drzewo liściaste, które latem przysłoni okno o wystawie południowej, a zimą wpuści do wnętrza słońce. Ponadto pozwoli zmniejszyć rachunki za energię, gdyż sprawdzi się w roli naturalnego klimatyzatora. W nasłonecznionym miejscu zaplanuj klasyczny warzywnik lub stwórz ogród w stylu leśnym o piętrowej strukturze, aby zyskać jeszcze więcej cienia.

Obserwuj wiatr, a zauważysz, gdzie posadzić żywopłoty i pnącza, aby mogły go filtrować i stworzyć przytulniejsze kąty, zmiękczając twarde mury, które w miastach powodują zwiększenie jego prędkości oraz turbulencje. Zwrócenie uwagi na pogodę, pory roku oraz fazy księżyca pozwala nam połączyć się ze wszechświatem, którego jesteśmy częścią i może nas nawet wspomóc w planowaniu upraw, na przykład poprzez wykorzystanie siły przyciągania Księżyca.

„Poświęcając czas na zaprojektowanie ogrodu w sposób zrównoważony możemy być pewni, że współpracujemy ze środowiskiem naturalnym"

Dbając o naszą glebę, dbamy o siebie. Niewiele osób mieszka blisko gospodarstwa rolnego, gdzie znajdują się złoża czarnego złota w postaci obornika, lecz mając do dyspozycji nawet trochę przestrzeni sami możemy stworzyć własny kompost przy pomocy wermikompostownika lub wiaderka do kompostowania metodą bokashi, przekształcając resztki jedzenia w odżywczy nawóz dla roślin. Dzięki temu zwrócimy także uwagę na to, ile marnujemy żywności. Planowanie posiłków w taki sposób, aby zdrowo się odżywiać i nie marnować jedzenia jest jednym z działań, które mają ogromny wpływ na poprawę środowiska.

Zasoby wody pitnej są ograniczone – zaledwie 3% wody występującej na Ziemi to woda słodka. Ponadto jest również nierównomiernie rozmieszczona. Żeby zapobiegać powodziom i marnotrawstwu, wszyscy możemy ograniczyć zużycie wody, ponownie ją wykorzystywać oraz stosować rozwiązania zmniejszające jej przepływ w kranach. Ogród deszczowy jest

Zielone fakty

- **Beton odpowiada za 4-8% światowej rocznej emisji gazów cieplarnianych**
- **Produkcja betonu pochłania 1/10 światowego zużycia wody w przemyśle**

ILUSTRATRACJA: ELIN BROKENSHAW

eprasa.pl 21f3b5bb35

Zielone fakty

- Na świecie marnuje się ponad 1/3 żywności produkowanej do spożycia
- Mieszkańcy Wielkiej Brytanii marnują najwięcej żywności w Europie
- Zaledwie 3% wody występującej na Ziemi to woda słodka, z czego większość ma postać lodu

cudownym rozwiązaniem, pozwalającym celebrować wodę i dzielić się nią z zamieszkującymi go stworzeniami.

Obniż koszty, wykorzystując materiały z odzysku do budowy oraz uprawy roślin i stwórz z ich pomocą ogród sprzyjający bioróżnorodności, a także dzieciom, dla których będzie źródłem słońca, dźwięków i zabawy. Niestety 74% dzieci w Wielkiej Brytanii spędza mniej niż godzinę na świeżym powietrzu. Zachęć je do aktywności na świeżym powietrzu kątem do zabawy, zbudowanym bez użycia plastikowych materiałów. Zamiast nich wykorzystaj zlewy z odzysku lub posadź szybko rosnące wierzby, aby w gąszczu ich gałęzi dzieci znalazły dla siebie kryjówki. Targi staroci, jarmarki oraz aukcje są wspaniałym źródłem eklektycznych akcesoriów i mebli, które pozwolą ci przekształcić nawet najmniejszy skrawek ziemi w stylowy eko ogród.

POSTAW NA ŻYWOPŁOT

Dr Tijana Blanusa, prowadząca badania dla RHS (Królewskie Towarzystwo Ogrodnicze) w zakresie korzyści, jakie przynoszą nam rośliny wyjaśnia, jak żywopłoty mogą poprawić jakość powietrza

Ogrodzenia w postaci żywopłotów mogą przyczynić się do poprawy jakości powietrza. Dzieje się tak, ponieważ gdy pyły zawieszone (ang. particulate matter, skrót PM, czyli drobne cząsteczki unoszące się w powietrzu, których źródłem są emisje pochodzące ze środków transportu i przemysłu) osiadają na powierzchniach roślin, np. liściach i korze, zmniejsza się ich koncentracja w powietrzu.

Aby osiągnąć jak najwięcej korzyści posadź bujny, gęsty żywopłot, by otrzymać jak największą powierzchnię wyłapującą zanieczyszczenia. Powinien być wysoki na przynajmniej 1,5 m i szeroki na 1 m. Rośliny o szorstkich, pokrytych włoskami lub łuskami liściach są w stanie wychwycić więcej cząstek. Gatunki zimozielone zapewnią ochronę przez cały rok, np. zimozielony oliwnik (*Elaeagnus* x *submacrophylla*), cis pospolity oraz żywotnik olbrzymi (*Thuja plicata*).

Żywopłoty spełniają wiele innych dodatkowych funkcji – rosnąc przy ścianach budynków, zatrzymują wody opadowe, mają właściwości izolacyjne (ogrzewają je lub chłodzą), są sposobem na ochronę bioróżnorodności i tłumią hałas. Dowiedz się więcej na *www.bit.ly/hedges-choices*

eprasa.pl 21f3b5bb35

PROJEKT DZIAŁKI PRZYJAZNEJ ŚRODOWISKU

Uprawa z myślą o ochronie środowiska nie musi oznaczać rezygnacji z pięknego ogrodu. Przedstawione poniżej dwa projekty przyciągają uwagę starannie dobranymi, przyjaznymi dla środowiska nasadzeniami i elementami małej architektury.

MIEJSKA OAZA

Ogrody miejskie to szczególnie ważne miejsca, pomagające zmniejszyć skalę zmian klimatycznych oraz wspierające dzikie stworzenia. Latem miasta nagrzewają się bardziej niż obszary wiejskie, ponieważ beton wchłania i zatrzymuje ciepło. Zieleń stanowi ważne narzędzie do walki z tym szkodliwymi zjawiskiem, a dzikie stworzenia znajdują pośród niej schronienie.

1. **Konstrukcja dla roślin pnących, np. pergola ogrodowa, umożliwia zwiększenie funkcjonalności przestrzeni w ogrodzie. Uprawa pnączy to wspaniały sposób na wprowadzenie większej różnorodności.**
2. **Żywopłoty świadczą „usługi środowiskowe" w ogrodzie i działają uspokajająco.**
3. **Uruchom swoją wyobraźnię i zbuduj dla dzieci miejsce zabaw bez użycia plastiku. Ta konstrukcja łączy w sobie kamień z odzysku oraz wodę, a jej wysokość jest idealna dla małych nóżek.**

Ten ogród miejski, pełen różnych odcieni zieleni, stanowi zaciszne schronienie

ZDJĘCIA: JASON INGRAM; MARIANNE MAJERUS. GARDEN DESIGNS: MARIAN BOSWALL; JULIE TOLL

eprasa.pl 21f3b5bb35

Ten ogród skalny został zbudowany z gruzu i obsadzony roślinami odpornymi na suszę, m.in. sukulentami i bylinami

Z ODPADÓW BUDOWLANYCH

Gruz pobudowlany ukryty pod trawnikiem lub rabatami jest utrapieniem ogrodników. Ten projekt wykorzystuje jego potencjał. Mikołajki, aloes, zawciąg nadmorski oraz przymiotno – te wszystkie rośliny są wytrzymałe, dobrze znoszą suszę i zostały posadzone w skalistym podłożu, tworząc kompozycję pełną kolorów i tekstur.

❶ **Rośliny, wymagające żyźniejszego podłoża niż wykorzystany tutaj gruz, posadź w pojemnikach z odzysku.**

❷ **Wykorzystaj palety do zbudowania kwietników, zimnych inspektów oraz półek na doniczki. Ta wygląda bardzo efektownie, ponieważ jej kolor pasuje do odcieni podłoża, w którym zostały posadzone rośliny.**

❶ **Te rośliny doskonale rosną na podłożu z gruzu, żwiru oraz pokruszonych cegieł.**

Zbiornik z recyklingu – oczko wodne dla dzikich stworzeń

Stary zlewozmywak, wanna z blachy ocynkowanej lub inny, podobny pojemnik mogą stać się idealnym siedliskiem dla mieszkańców stawów, takich jak ważki, nimfy, żaby oraz traszki. Umieść zbiornik w częściowo zacienionym miejscu, najlepiej takim, do którego wiosną dochodzi słońce, a latem pada na nie cień, w chłodniejsze miesiące woda się tam nagrzewa, lecz nie wysycha w upalne dni. Jeśli to możliwe, napełnij pojemnik deszczówką, chociaż kranówka również się sprawdzi.

1 Wyłóż dno pojemnika kawałkiem specjalnej folii i uszczelnij brzegi. Sprawdź, czy jest szczelny i wypełnij go do połowy wodą. Umieść w nim rośliny przybrzeżne, stawiając je na półkach z cegieł, na preferowanej przez nie głębokości.

2 Wykorzystaj rośliny przybrzeżne, takie jak przetacznik bobowniczek i niezapominajka błotna oraz rośliny natleniające, np. rogatek sztywny oraz wywłócznik kłosowy.

3 Wlej więcej wody i zrób schodki, aby ułatwić dostęp dzikim zwierzętom. Zapewnią żabom wygodny dostęp do wody i umożliwią wydostanie się z niej. Nie ma potrzeby, aby wprowadzać do oczka dzikie zwierzęta – same je znajdą.

ZDJĘCIA: JASON INGRAM; SARAH CUTTLE. GARDEN DESIGN: AMANDA GRIMES.

eprasa.pl 21f3b5bb35

MATERIAŁY BUDOWLANE – RÓŻNICE

Wybór materiałów budowlanych przyjaznych środowisku jest skomplikowany, ponieważ każdy rodzaj ma swoje wady i zalety. Nasza tabela przedstawia w skrócie dobre i złe strony trzech najbardziej popularnych.

	Czy nadaje się do recyklingu?	Czy wymaga konserwacji?	Zużycie energii do produkcji	Wpływ na wyczerpanie zasobów naturalnych	Wpływ na środowisko naturalne	Inne uwagi
Cegła	Tak, pod warunkiem, że do wiązania użyjesz zaprawy wapiennej	Nie, pod warunkiem, że wykonasz zabezpieczenia w postaci zwieńczeń (czapek lub daszków). Do budowy fundamentów użyj cegły pełnej. Nie ma konieczności usuwania mchu i porostów	Cegły się wypala, zużywając więcej energii cieplnej niż przy wydobyciu i przeróbce kamienia budowlanego oraz produkcji betonu. Kupuj lokalnie	Jeżeli to możliwe, wykorzystaj używane cegły, ponieważ wydobycie gliny ma w pewnym stopniu negatywny wpływ na ekosystem	Tak, głównie emisje pochodzące z transportu	Cegły nie są toksyczne, ponieważ wytwarza się je z naturalnie występującego w przyrodzie surowca, jakim jest glina
Kamień	Tak, nic nie stoi na przeszkodzie, aby wielokrotnie go używać	Niewielkiej. Czyść myjką ciśnieniową, gdyż zabrudzona nawierzchnia z kamienia jest śliska, lecz nie używaj środków chemicznych	Wydobycie i transport wymagają użycia dużej ilości paliw kopalnych	Kamień naturalny formuje się przez tysiące lat, dlatego staraj się wykorzystywać go powtórnie	Tak, głównie emisje pochodzące z transportu	Niektóre rodzaje kamienia wydobywa się w złych warunkach w krajach rozwijających się, dlatego upewnij się, że dostawcy należą do organizacji Ethical Trading Initiative
Beton	Jest trudny do przerobienia, ale można go pokruszyć i wykorzystać do budowy dróg	Tak, solidnej. Czyść myjką ciśnieniową i do budowy wykorzystaj złącza kompensacyjne, które zapobiegną odkształcaniu betonu pod wpływem wysokiej temperatury	Produkcja wymaga dużego nakładu energii. Można go zmniejszyć, zastępując część cementu portlandzkiego popiołem lotnym, otrzymując „eko beton”	Duży. Produkcja betonu odpowiada za 4-8% światowej rocznej emisji gazów cieplarnianych i pochłania 1/10 światowego zużycia wody w przemyśle	Tak, poważny. Ponadto w miastach potęguje tzw. „efekt miejskiej wyspy ciepła”	Cement jest toksyczny dla roślin i ryb, a więc podczas budowy uważaj na wycieki mokrego betonu. Użyj maseczki, aby nie wdychać krzemionki

Wybierz rośliny, które zwiększą bioróżnorodność w twojej okolicy

Ogrodnicy dla planety

TWÓJ WKŁAD

Jeśli właśnie nabyłeś nowy ogród, pora zaplanować jego układ w taki sposób, aby przyczynił się do wzrostu bioróżnorodności w twojej okolicy oraz umożliwił skuteczne wykorzystanie zasobów naturalnych. Słońce, deszcz oraz cień nic nie kosztują i łatwo je okiełznać, wystarczy być odrobinę przezornym.

Oczywiście tylko niewielu z nas będzie mogło zacząć od podstaw, ale wszyscy – planując nasadzenia oraz rozmieszczenie elementów małej architektury – możemy robić przemyślane zakupy. Wybieraj trwałe materiały i buduj z nich z rozwagą. Pamiętaj, że wszystko, co lokalne, jest bardziej przyjazne środowisku i najczęściej również lepiej również wygląda. Czas wykazać się kreatywnością w ogrodzie!

Zajrzyj na www.GardenersWorld.com/growinggreener

POSŁUCHAJ
Arit Anderson opowiadającej o ogrodnictwie zrównoważonym i dowiedz się, w jaki sposób sami możemy dokonać pozytywnych zmian na www.GardenersWorld.com/podcast

ZDJĘCIA: GETTY/CHENGYUZHENG, DONNICHOLS, HARMPETI; JASON INGRAM

eprasa.pl 21f3b5bb35

Sekrety udanych upraw

Ucz się razem z ***BBC Gardeners' World Magazine***

CZĘŚĆ 2

Świeże zbiory

Opanuj podstawowe umiejętności, dzięki którym otrzymasz świeże zbiory z domowego ogródka

- ✓ Jak zaplanować warzywa na cały rok
- ✓ Kiedy siać i sadzić dla najlepszych rezultatów
- ✓ Łatwe instrukcje krok po kroku

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

eprasa.pl 21f3b5bb35

Jak przygotować ziemię pod uprawę warzyw

Większość warzyw jest żarłoczna, więc jeśli liczysz na obfite zbiory, będą one potrzebować więcej pokarmu i składników odżywczych, niż może im dostarczyć sama gleba. Aby zapewnić im dobry start, wymieszaj wierzchnią warstwę gleby z kompostem, obornikiem lub substratem ogrodniczym. Tak przygotowane podłoże będzie lepiej magazynowało wodę, która stanie się dłużej dostępna dla korzeni. Dodatkowy zastrzyk składników odżywczych – dzięki temu rośliny będą silniejsze.

DOBRA RADA
Unikaj przekopywania kompostu z ziemią, gdy jest bardzo mokro, ponieważ istnieje ryzyko, że zbyt mocno ją udepczesz

Będziesz potrzebować

- **Wideł**
- **Szpadla**
- **Grabi**
- **Taczki**
- **Dojrzałego kompostu**

Dobrze przygotowane podłoże, utrzymujące wilgoć i składniki odżywcze, zapewni dobre zbiory

KROK PO KROKU Przygotowanie podłoża

1 Pokryj powierzchnię gleby 5 cm warstwą domowego, dojrzałego kompostu, gotowego podłoża ze sklepu lub substratu ogrodowego.

2 Za pomocą wideł przekop materię organiczną z ziemią – wbij widły w ziemię i przerzuć, aby wszystko ze sobą wymieszać.

3 Przegrab ziemię, poruszając grabiami w tył i przód, aby ją wyrównać przed siewem. Usuń kamienie.

4 Dotknij ziemi, aby ocenić jej temperaturę. Jeśli jest ciepła, czas na wysianie fasoli i grochu bezpośrednio do gruntu.

Co robić, a czego unikać

✓ **Upewnij się**, że warstwa podłoża do uprawy warzyw w grządce podwyższonej ma grubość min. 10 cm.

✗ **Nie** napełniaj grządki po same brzegi – zostaw trochę miejsca, aby można było przysypać ziemią wysiane nasiona, w przeciwnym razie podłoże wysypie się poza grządkę.

✓ **Oczyść** obszar pod uprawę z chwastów, wyrywając je razem z korzeniami.

Warto zapamiętać

- **Jeżeli** planujesz uprawiać warzywa kapustne (kalafiory, kapusty lub brokuły) w gruncie, dodaj do ziemi środka odkwaszającego, np. wapna lub kompostu grzybowego.
- **Przykryj** obszary, które nie są jeszcze gotowe pod wysiew lub sadzenie warzyw. Na przygotowanej glebie rozłóż kartony, które zahamują wzrost chwastów. Usuń je, gdy będziesz gotowy do rozpoczęcia uprawy roślin.

eprasa.pl 21f3b5bb35

Jak planować co posadzić w ogrodzie

Punktem wyjścia przy planowaniu upraw powinna być odpowiedź na pytanie: „co najbardziej lubię jeść"? Potraktuj te warzywa priorytetowo, po czym uwzględnij inne czynniki, np. korzyści zdrowotne oraz finansowe. Pomyśl, ile pieniędzy – w porównaniu z cenami w sklepach – możesz zaoszczędzić, uprawiając własne warzywa. Przechowuj opakowania z nasionami w jednym miejscu i posegreguj je tak, aby te do wysiania w konkretnym miesiącu były razem. Do wyboru jest mnóstwo organizerów na nasiona, możesz też trzymać torebki w metalowej puszce.

DOBRA RADA
Zapisuj w swoim rocznym planerze, jak plonowały poszczególne warzywa – pomoże ci to zadecydować, które z nich uprawiać w kolejnych latach

Będziesz potrzebować

- **Organizera na nasiona**
- **Etykietek**
- **Długopisów wodoodpornych**

Roczny planer stanie się ważnym punktem odniesienia i będzie bardzo przydatny do zapamiętania, co i kiedy siać. Powieś go na ścianie w szopie lub kuchni, żeby niczego nie pominąć

KROK PO KROKU Oznaczanie miejsca wysiewu nasion

1 Zdecyduj, jakiej wielkości będą poletka przeznaczone pod wysiew i w miejscach, gdzie będą przebiegać granice wbij w ziemię paliki; użyj do pomocy taśmy mierniczej.

2 Wbij paliki z obu stron podwyższonej grządki, a następnie z pomocą sznurka, naciągając go w liniach prostych i przywiązując do palików, wyznacz kwadraty lub prostokąty.

3 Kiedy będziesz gotowy, aby siać, pokryj wyznaczone obszary cienką warstwą kompostu. W ten sposób otrzymasz dobrą powierzchnię do wysiewu – nasiona będą lepiej widoczne.

4 W każdym kwadracie lub prostokącie wysiej inne warzywo, aby maksymalnie wykorzystać niewielkie przestrzenie. Dodaj etykietki, aby nie zapomnieć, co gdzie posiałeś.

ZDJĘCIA: JASON INGRAM; SARAH CUTTLE

Co robić, a czego unikać

- ✓ **Skoncentruj się** na uprawie warzyw, które ty i twoja rodzina lubicie jeść.
- ✓ **Sałaty** i szybko rosnące warzywa korzeniowe, takie jak rzodkiewki wysiewaj w mniejszych ilościach, za to częściej, by uniknąć nadmiaru warzyw do zbioru na raz.
- ✓ **Zaplanuj** wysiewy tak, aby każdego miesiąca otrzymać jakieś plony – sprawdź informacje na temat terminu wysiewu na odwrocie opakowania.
- ✓ **Sprawdź**, ile czasu rosną poszczególne warzywa i zdecyduj, czy warto poświęcić miejsce na ich uprawę.
- ✗ Przed siewem **nie zapomnij** sprawdzić terminów przydatności nasion na opakowaniach.
- ✗ Pamiętaj, że **nie musisz** wysiać w tym samym czasie wszystkich nasion z opakowania.

Warto zapamiętać

- **Częste wysiewy** mniejszych ilości nasion pomogą ci wyrobić nawyk trzymania się planu.
- **Obok siebie** można wysiać dwa gatunki warzyw – zwiększysz szanse na uzyskanie bardziej obfitych plonów.

Dowiedz się więcej

Zobacz jak Alan Titchmarsh omawia niezbędny zestaw do wysiewu nasion, doradza w sprawie kompostu, podlewania oraz pomaga wybrać odpowiednie doniczki i kuwety do wysiewu.

eprasa.pl 21f3b5bb35

Jak wysiewać nasiona do gruntu

Zaletą siewu nasion bezpośrednio do gruntu jest to, że warzywa od samego początku będą rosły w miejscu wyznaczonym jako docelowe. Nie zmarnujesz czasu na przenoszenie siewek z kuwet do doniczek, aby w końcu wysadzić je do gruntu. Poza tym nie będziesz musiał się przejmować ich aklimatyzacją do nowych warunków po przeniesieniu na zewnątrz. Aby wysiew wprost do gruntu był udany, należy poczekać na odpowiednie warunki. Warzywa, takie jak buraki, bób, pasternak i marchew można wysiewać w marcu i kwietniu, gdy gleba nie jest jeszcze zbyt ogrzana. Inne, np. fasolę szparagową, fasolę wielokwiatową oraz cukinię najlepiej wysiewać na początku maja.

DOBRA RADA
Usuń duże grudy ziemi, ponieważ mogą utrudnić młodym siewkom przebicie się przez powierzchnię

Będziesz potrzebować

- **Sznurka**
- **Motyki lub łopatki ogrodowej (aby wykopać rowek)**
- **Konewki**
- **Kompostu**
- **Nasion warzyw**

Przysyp nasiona cienką warstwą ziemi lub kompostu o grubości mniej więcej odpowiadającej wysokości nasiona, następnie ostrożnie podlej i umieść w każdym rzędzie etykietę

KROK PO KROKU Wysiew nasion warzyw wprost do gruntu

1 Wbij w ziemię kołek ze sznurkiem na odchwaszczonym terenie, aby wyznaczyć rzędy siewu.

2 Końcówką łopatki zrób w ziemi płytki rowek biegnący wzdłuż naciągniętego sznurka.

3 Wsyp na dno cienką warstwę kompostu, po czym równomiernie rozsyp na wierzchu nasiona.

4 Ostrożnie podlej. Użyj konewki z sitkiem, jeżeli nasiona są bardzo drobne.

Co robić, a czego unikać

- ✓ **Wysiewaj** nasiona rzadko, uważając, aby nie wysypać zbitych grudek nasion.
- ✓ **Sprawdź** opakowania, aby się upewnić, że nasiona się nie przeterminowały.
- ✓ **Podlej** ponownie miejsca siewu nasion, jeżeli od tygodnia nie padało.
- ✗ **Nie** zapomnij oznaczyć rzędów. Do opisania etykietki użyj wodoodpornego długopisu.
- ✗ **Nie** wysiewaj bezpośrednio do gruntu, który jest twardy i zbity.
- ✗ **Nie** dawaj za wygraną, jeśli nasiona wolno kiełkują. Daj im przynajmniej trzy tygodnie zanim zaczniesz od nowa.

Warto zapamiętać

- **Nasiona** warzyw można wysiewać bezpośrednio do gruntu od wiosny do jesieni, zaczynając od mrozoodpornego bobu, grochu i buraków wczesną wiosną, a kończąc na szybko rosnących warzywach liściowych, które można siać pod koniec lata i zbierać jesienią. Są również odmiany bobu i grochu, które w strefach o łagodniejszym klimacie można wysiewać pod koniec zimy.

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl 21f3b5bb35

Jak przerywać rzędy siewek

Usuwanie sporej ilości młodych roślin po tym, jak z radością obserwowałeś ich kiełkowanie może się wydawać dziwne, lecz dzięki temu twoje zbiory będą smaczniejsze i bardziej satysfakcjonujące. Jeśli chcesz, aby twoje warzywa prawidłowo dojrzały, potrzebna im będzie wystarczająca ilość miejsca, aby korzenie mogły się w pełni wykształcić – dzięki nim będą zdolne do pobierania wody oraz składników odżywczych, co pobudzi rośliny do wzrostu. Dlatego usunięcie siewek z zatłoczonego rzędu jest niezbędne. Delikatnie wyciągnij lub przytnij niepotrzebne siewki, aby reszta roślin miała więcej przestrzeni do dalszego rozwoju. W wielu przypadkach przerywanie przynosi dodatkową korzyść – liście usuniętych siewek buraka cukrowego, buraka liściowego oraz cebuli dymki są smacznym dodatkiem do sałatek, pod warunkiem, że użyjesz je od razu, ponieważ szybko więdną.

DOBRA RADA
Przerywanie marchwii może zwabić szkodnika zwanego połyśnicą marchwianką. Wysiewaj to warzywo pod koniec maja, zanim owady zaczną się rozmnażać

Przerywaj siewki pociągając je do góry lub podcinając liście. Następnie podlej cały rząd, aby wzmocnić pozostałe rośliny

Będziesz potrzebować

- **Linijki lub centymetra krawieckiego**
- **Konewki**

KROK PO KROKU Przerywanie siewek dla zwiększenia plonów

POSTARAJ SIĘ zostawić 2-4 cm odległości pomiędzy siewkami marchwii i przy okazji powyrywaj chwasty

POZOSTAW siewki pasternaku w odstępach 15 cm, aby było wystarczyło miejsca na duże korzenie

Co robić, a czego unikać

✓ **Podczas przerywania** miej pod ręką dwa wiadra – do jednego wrzucaj rośliny, które planujesz dodać do sałatki, do drugiego te przeznaczone na kompost. Młode siewki należy szybko spożyć, ponieważ błyskawicznie więdną.

✓ **Użyj** linijki lub centymetra krawieckiego do zmierzenia odległości, którą należy pozostawić pomiędzy roślinami w rzędzie.

✓ **Dociśnij** ziemię wokół siewek, które podczas przerywania się poluzowały, a które chcesz zatrzymać.

✗ **Nie** przerywaj roślin, takich jak rukola lub sałaty na cięte listki, które szybko odrastają. Po prostu zrywaj je, kiedy chcesz je zjeść.

Warto zapamiętać

- **Podczas przerywania siewek** można odnieść wrażenie, że pozbywamy się sporej części potencjalnych zbiorów, jednak dzięki temu pozostałe rośliny urosną większe i ich jakość będzie lepsza.
- **W przypadku warzyw** korzeniowych, takich jak rzodkiewki, rzepy i pasternak przerywanie jest niezbędne, w przeciwnym razie otrzymasz mnóstwo drobnych korzeni, które nie będą miały szansy osiągnąć pełnych rozmiarów.

ZDJĘCIA: PAUL DBEOIS

eprasa.pl 21f3b5bb35

Kalendarz siewu warzyw i ziół

Sprawdź, jak i kiedy wysiewać ulubione warzywa i zioła oraz kiedy je zbierać

siew pod osłonami | siew bezpośrednio do gruntu | zbiory

Warzywa i zioła	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Bakłażan Siew ↓ 0,5 cm Odstępy ↔ 20 cm między roślinami ⤢ 75 cm między rzędami		SIEW										
							ZBIORY					
Bazylia Siew ↓ 0,5 cm Odstępy ↔ 30 cm między roślinami			SIEW		SIEW							
							ZBIORY					
Bób Siew ↓ 8 cm Odstępy ↔ 20 cm między roślinami ⤢ 45 cm między rzędami	SIEW			SIEW						SIEW		
						ZBIORY						
Fasole (szparagowa i wielokwiatowa) Siew ↓ 5 cm Odstępy ↔ 15 cm między roślinami ⤢ 60 cm między rzędami				SIEW		SIEW						
						ZBIORY						
Burak korzeniowy Siew ↓ 2,5 cm Odstępy ↔ 10 cm między roślinami ⤢ 30 cm między rzędami			SIEW			SIEW						
						ZBIORY						
Brukselka Siew ↓ 2 cm Odstępy ↔ 60 cm między roślinami ⤢ 60 cm między rzędami		SIEW	SIEW									
	ZBIORY						ZBIORY					
Kapusty Siew ↓ 2 cm Odstępy ↔ 45 cm między roślinami, ⤢ 45 cm między rzędami		SIEW										
	ZBIORY											
Marchew Siew ↓ 1,5 cm Odstępy ↔ 10 cm między roślinami ⤢ 30 cm między rzędami	POD KLOSZEM		SIEW									
					ZBIORY							
Kalafior Siew ↓ 2 cm Odstępy ↔ 60 cm między roślinami ⤢ 70 cm między rzędami			SIEW		SIEW				SIEW			SIEW
	ZBIORY							ZBIORY				
Szczypiorek Siew ↓ 1 cm Odstępy ↔ 5 cm między roślinami			SIEW									
				ZBIORY								
Kolendra Siew ↓ 0,5 cm Odstępy ↔ 20 cm między roślinami	SIEW		SIEW									
	ZBIORY											
Cukinia Siew ↓ 2,5 cm Odstępy ↔ 90 cm między roślinami ⤢ 90 cm między rzędami				SIEW		SIEW						
							ZBIORY					
Por Siew ↓ 2,5 cm Odstępy ↔ 15 cm między roślinami ⤢ 30 cm między rzędami		SIEW			SIEW							
	ZBIORY							ZBIORY				
Sałaty Siew ↓ 1 cm Odstępy ↔ 20 cm między roślinami ⤢ 30 cm między rzędami	SIEW			SIEW								
			ZBIORY									
Warzywa i zioła	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM; KRAUSE, JOHANSEN; TIM SANDALL; ADRIAN TAYLOR

eprasa.pl 21f3b5bb35

Warzywa i zioła	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Mięta Posadź rośliny w doniczkach lub pobierz sadzonki **Odstępy** ↔ 45 cm między roślinami				SADZENIE					SADZENIE			
					ZBIORY							
Cebula **Siew** ↓ 2 cm **Odstępy** ↔ 10 cm między roślinami ⤢ 30 cm między rzędami		SIEW		SIEW					SIEW			
						ZBIORY						
Pietruszka **Siew** ↓ 1 cm **Odstępy** ↔ 20 cm między roślinami			SIEW									
						ZBIORY						
Pasternak **Siew** ↓ 2 cm **Odstępy** ↔ 15 cm między roślinami ⤢ 30 cm między rzędami			SIEW									
		ZBIORY						ZBIORY				
Groch **Siew** ↓ 5 cm **Odstępy** ↔ 10 cm między roślinami; odległość rzędów dopasuj do wielkości odmiany	SIEW		SIEW							SIEW		
						ZBIORY						
Papryki i papryczki chili **Siew** ↓ 0,5 cm **Odstępy** 45 cm między roślinami ⤢ 60 cm między rzędami		SIEW										
							ZBIORY					
Rzodkiewki **Siew** ↓ 1 cm **Odstępy** ↔ 3 cm między roślinami ⤢ 15 cm między rzędami	POD KLOSZEM		SIEW							POD KLOSZEM		
		ZBIORY										
Rozmaryn **Posadź** rośliny w doniczkach lub pobierz sadzonki ⤢ 50 cm między roślinami			SADZENIE						SADZENIE			
	ZBIORY											
Sałaty na cięte listki **Siew** ↓ 1 cm **Odstępy** ↔ 2 cm między roślinami ⤢ 15 cm między rzędami	SIEW		SIEW							SIEW		
	ZBIORY											
Szpinak **Siew** ↓ 2 cm **Odstępy** ↔ 15 cm między roślinami ⤢ 30 cm między rzędami			SIEW									
			ZBIORY									
Cebula dymka **Siew** ↓ 1,5 cm **Odstępy** ↔ 2,5 cm między roślinami ⤢ 30 cm między rzędami			SIEW									
			ZBIORY			ZBIORY						
Dynie **Siew** ↓ 2,5 cm **Odstępy** ↔ 90 cm między roślinami ⤢ 90 cm między rzędami				SIEW		SIEW						
							ZBIORY					
Brukiew **Siew** ↓ 2 cm **Odstępy** ↔ 20 cm między roślinami ⤢ 40 cm między rzędami					SIEW							
									ZBIORY			
Kukurydza **Siew** ↓ 3 cm **Odstępy** ↔ 35 cm między roślinami ⤢ 45 cm między rzędami				SIEW		SIEW						
								ZBIORY				
Burak liściowy **Siew** ↓ 2,5 cm **Odstępy** ↔ 30 cm między roślinami ⤢ 45 cm między rzędami			SIEW		SIEW							
					ZBIORY							
Pomidory **Siew** ↓ 2 cm **Odstępy** ↔ 40 cm między roślinami ⤢ 90 cm między rzędami		SIEW										
							ZBIORY					
Tymianek **Posadź** rośliny w doniczkach lub pobierz sadzonki**Odstępy** ↔ 30 cm między roślinami			SADZENIE						SADZENIE			
	ZBIORY											
Warzywa i zioła	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII

eprasa.pl 21f3b5bb35

Jak wysiewać nasiona pod osłonami

Niektóre warzywa są wrażliwe na chłód, dlatego ich nasiona do wykiełkowania potrzebują ciepła. Rośliny, takie jak papryczki chili i bakłażany najlepiej zacząć uprawiać z rozsady w pomieszczeniu. Szklarnia byłaby idealna, lecz nie jest konieczna. Najlepiej sprawdzi się dobrze oświetlone, ogrzewane pomieszczenie o temperaturze 18°C. Aby wysiewy nie usychały, umieść doniczki i kuwety w miniszklarenkach lub nałóż na nie przezroczyste foliowe woreczki i zabezpiecz gumką recepturką.

DOBRA RADA
Codziennie obracaj doniczki z siewkami, aby nie wyciągały się w stronę światła

Będziesz potrzebować

- **Podłoża uniwersalnego bez torfu**
- **Doniczek i kuwet**
- **Konewki (z sitkiem)**
- **Etykietek**
- **Długopisu wodoodpornego**

Rośliny obficie plonujące, takie jak cukinie, dynie i kabaczki, zajmą sporo miejsca na grządkach, dlatego w ich przypadku wystarczy wysiać tylko po kilka nasion

KROK PO KROKU Przygotowanie rozsady ogórków

1 Nasyp do małych doniczek podłoża uniwersalnego bez torfu. Kiedy będą prawie pełne, dociśnij ziemię, tak by sięgała do wysokości ok. 3 cm poniżej krawędzi doniczki.

2 Ułóż dwa nasiona w podłożu, tak by były od siebie oddalone. Połóż je na boku – dzięki temu woda nie będzie się na nich zbierać, co mogłoby doprowadzić do gnicia.

3 Przykryj nasiona 2 cm warstwą przesianego podłoża i delikatnie dociśnij dłońmi.

4 Oznacz etykietą każdą z doniczek lub postaw wszystkie rośliny tego samego gatunku w jednej kuwecie i użyj jednej etykiety. Zapisz nazwy długopisem wodoodpornym, po czym podlej z wierzchu podłoże konewką z sitkiem.

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS

Co robić, a czego unikać

- ✓ **Przed wysiewem** sprawdź z tyłu opakowania zalecaną dla poszczególnych warzyw temperaturę sprzyjającą kiełkowaniu. Możliwe, że niektóre z nich możesz wysiać bezpośrednio do gruntu, co pozwoli ci zaoszczędzić miejsca na parapecie lub w szklarni.
- ✓ **Wysiewaj** nasiona w odstępach, tak by się ze sobą nie stykały na powierzchni podłoża, w przeciwnym razie siewki będą się plątały.
- ✓ **Nasiona** sałaty wysiewaj w mniejszej ilości, ale częściej – dzięki temu unikniesz zbyt obfitych zbiorów, których nie będziesz w stanie od razu zjeść.
- ✓ **Przykryj** doniczki lub kuwety przezroczystą plastikową torebką lub umieść je w miniszklarence, aby przyspieszyć kiełkowanie.

Warto zapamiętać

- **Niektóre warzywa**, np. cukinia, po wysianiu wczesną wiosną bezpośrednio do gruntu nie będą dobrze rosły, dlatego wysiej je na rozsadę.

Dowiedz się więcej

Skorzystaj z naszych prostych i pomocnych wskazówek dotyczących wysiewu drobnych nasion, prawidłowej głębokości siewu, podlewania oraz jak stworzyć najlepsze warunki do kiełkowania.

eprasa.pl 21f3b5bb35

Jak uprawiać warzywa z sadzonek

Sadzonki z multiplatów pozwalają w szybki i wydajny sposób rozpocząć uprawę nowych roślin. Doskonale sprawdzą się również w przypadku warzyw, których nie chcesz mieć w dużych ilościach lub gdy masz ograniczoną przestrzeń i mało miejsca, aby posadzić nowe rośliny. Latem najlepiej je przesadzać w chłodne, pochmurne dni – lepiej się przyjmą, jeśli nie będą wystawione na ostre słońce. Każdego ranka sprawdzaj nowo wysadzone sadzonki i jeśli mają sucho, podlej je. Jeżeli kupisz całą paletę z sadzonkami, lecz nie zamierzasz ich od razu przesadzać, nie trzymaj jej na ziemi – ślimaki mogą uszkodzić sadzonki w mgnieniu oka!

DOBRA RADA
Zanim wyjmiesz sadzonki z komórek wielodoniczek, aby je przesadzić poczekaj, aż woda całkowicie z nich spłynie. Po przesadzeniu porządnie podlej.

Będziesz potrzebować

- **Łopatki**
- **Podłoża**
- **Konewki**

Posadź różne odmiany sałat na cięte listki, np. 'Lollo Rossa' – umożliwią ci zbieranie liści, gdy ich potrzebujesz

KROK PO KROKU Wysadzanie sałaty do gruntu

1 Przygotuj dołek trochę głębszy niż komórka wielodoniczki, w której znajdowała się sadzonka i wsyp na dno garść domowego kompostu.

2 Włóż sadzonkę i sprawdź, czy jej podstawa znajduje się na równi z powierzchnią ziemi.

3 Dociśnij dłońmi ziemię u podstawy rośliny, aby się dobrze zakorzeniła. Uciśnij wokół niej podłoże, tworząc wąską nieckę, dzięki której woda dotrze wprost do korzeni.

4 Porządnie podlej wszystkie sadzonki, aż powstaną wokół nich kałuże. Rośliny są teraz narażone na atak ślimaków, dlatego zajrzyj do nich późnym wieczorem z latarką i zbierz szkodniki.

Co robić, a czego unikać

- ✓ **Wybieraj** sadzonki, które wyglądają na silne i zdrowe.
- ✓ **Po zakupie** pozostaw sadzonki w doniczkach przez kolejny tydzień lub dwa, aby jeszcze podrosły; zmniejszy się też ryzyko, że zniszczą je ślimaki.
- ✓ **Przed kupnem** sadzonek warzyw sprawdź dokładnie etykiety. Karłowe odmiany fasoli szparagowej są bardzo podobne do odmian tycznych.
- ✗ **Nie** sadź na raz zbyt wielu warzyw, których letnie zbiory trzeba szybko zjeść, np. sałat.
- ✗ **Nie** decyduj się na sadzonki warzyw, które nie zawsze dobrze znoszą przesadzanie, np. marchwi lub pasternaku. Lepiej wysiej je bezpośrednio do gruntu.

Warto zapamiętać

- **Upewnij się**, że twoje rośliny mają tyle miejsca na rozrost, by później nie zrobiło się między nimi zbyt tłoczno. Nie kupuj ich więc zbyt wiele.

Dowiedz się więcej

Dowiedz się, które rośliny najlepiej uprawiać w pojemnikach, gdy masz mało miejsca, a chciałbyś otrzymać smaczne, własne warzywa.

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

eprasa.pl 21f3b5bb35

Jak wykonać podpory dla pnączy

Aby fasole tyczne oraz ogórki dobrze plonowały, potrzebne im będą wytrzymałe podpory. Młode rośliny wymagają podwiązywania, lecz gdy urosną, same będą się wspinać. Te gatunki są ciepłolubne, co oznacza, że przymrozki mogą je uszkodzić. Poczekaj z wysadzeniem ich do gruntu do końca maja. Na każdą posadzoną roślinę przeznacz jedną tyczkę, a jeśli są narażone na wiatry, wykorzystaj ich kilka, aby konstrukcja była bardziej stabilna. Wieloletnie rośliny pnące, które z każdym rokiem coraz bardziej się rozrastają, np. jeżyny oraz winorośle, najlepiej uprawiać przy murze lub pergolach, ponieważ mogą osiągać pokaźne rozmiary.

DOBRA RADA
Po zebraniu plonów wyczyść tyczki bambusowe i przechowuj je w szopie lub garażu do wykorzystania w przyszłym roku

Będziesz potrzebować

- **Bambusowych tyczek**
- **Pierścieni podporowych**
- **Sznurka ogrodniczego**
- **Miękkiego sznurka**

Do podtrzymania fasoli pnącej wykorzystaj długie, wytrzymałe tyczki. Te krótsze możesz użyć do podparcia krzaczków pomidorów lub bobu.

KROK PO KROKU Budowa wigwamu z tyczek dla roślin pnących

1 Do uprawy roślin pnących wybierz słoneczne stanowisko, dodaj do ziemi kompostu i wbij w nią kilka tyczek.

2 Dodaj więcej tyczek, zachowując pomiędzy nimi odstęp 20 cm i wbijając je dość głęboko, aby zachowały stabilność.

3 Zakończ wbijanie tyczek (siedem w zupełności wystarczy) , aby stworzyć wigwam. Nałóż na tyczki pierścień.

4 Umieść pierścień na szczycie i zepnij wszystkie tyczki (ten pierścień utrzyma 10 tyczek)

Co robić, a czego unikać

✓ **Jeżeli** to możliwe, do uprawy roślin pnących wybierz zaciszne miejsce. Osłona przed wiatrem pozwoli przyspieszyć zbiory i uzyskać dłuższy okres wegetacji.

✓ **Młode pędy** fasoli na początkowym etapie wzrostu należy przywiązać miękkim sznurkiem do tyczek. Kiedy podrosną, samodzielnie będą się wspinać.

✓ **Przed sadzeniem** przygotuj podłoże, dodając do ziemi trzy pełne szpadle dojrzałego kompostu.

✗ **Nie** używaj wigwamu z tyczek do wieloletnich pnących roślin owocujących, takich jak jeżyny lub aktinidia (kiwi). Potrzebują one ściany lub drewnianej konstrukcji.

Warto zapamiętać

- Warzywa pnące potrzebują dużo słońca, aby ich plony były dorodne. Unikaj zacienionych miejsc.
- Owijaj młode pędy fasoli wielokwiatowej wokół tyczek. Prowadź je w kierunku przeciwnym do ruchu wskazówek zegara, aż w końcu samodzielnie zaczną się wspinać.
- Posadź fasolę pnącą, gdy minie ryzyko przymrozków.

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS

eprasa.pl 21f3b5bb35

Jak nawozić i podlewać warzywa i owoce

Regularne dokarmianie oraz podlewanie roślin owocowych i warzywnych jest niezbędne, zwłaszcza w przypadku gatunków, które – bez względu na to, czy zostały wysiane, czy wysadzone – po wydaniu owoców zamierają na okres zimowy. Nazywamy je jednorocznymi i należą do nich m.in. pomidory, cukinie, papryki, oraz fasole i są one najbardziej żarłoczne. Warzywa wysiane lub posadzone wiosną i latem będą potrzebować więcej wody niż krzewy i drzewa owocowe, które rosły w gruncie dłużej niż rok. Podlewaj je za każdym razem, gdy podłoże jest suche. Aby w tym samym czasie dostarczyć im pokarmu, dodaj do konewki nawozu w płynie. Rośliny w doniczkach i workach wysychają szybciej, a więc zaglądaj do nich codziennie i w razie potrzeby podlej.

DOBRA RADA
Zanim posadzisz rośliny do doniczek, wymieszaj podłoże z nawozem wolnodziałającym – przez kolejne miesiące będzie im dostarczać składników odżywczych

Skieruj strumień wody bezpośrednio do nasady roślin owocowych i warzywnych, aby przesiąkała wprost do korzeni zamiast spływać na boki i się marnować

Będziesz potrzebować

- **Nawozu do roślin**
- **Konewki**
- **Węża ogrodowego**

KROK PO KROKU Podlewanie i dokarmianie roślin

WLEJ nawóz w płynie do konewki i wymieszaj z wodą

PODLEWAJ podłoże za każdym razem, gdy górna warstwa wygląda na bladą i sypką

UMIEŚĆ w ziemi w pobliżu roślin doniczki, z których woda przesiąknie do korzeni

Co robić, a czego unikać

- ✓ **Stosuj** nawozy przeznaczone dla konkretnych grup roślin.
- ✓ **Podczas** letnich upałów codziennie sprawdzaj, czy nie należy podlać roślin.
- ✓ **Podlewaj** wcześnie rano lub późnym wieczorem, aby ograniczyć straty wody na skutek parowania.
- ✓ **Dokarmiaj** rośliny w doniczkach nawozem w płynie i ustaw je na spodkach, w których będzie się zbierał jego nadmiar, korzenie będą mogły na bieżąco go pobierać.
- ✗ **Stosując** nawóz nie zwiększaj zalecanych dawek podawanych przez producenta.
- ✗ **W słoneczne dni** nie lej wody bezpośrednio na liście, ponieważ mogą ulec poparzeniu.

Warto zapamiętać

- **Kiedy zaczną** rozwijać się pąki kwiatowe, zastosuj nawozy na kwitnienie i owocowanie – pobudzą one rośliny do wydawania zdrowych kwiatów i smacznych owoców.
- **Warzywa i owoce** uprawiane w doniczkach potrzebują więcej nawozu i wody niż te, rosnące w gruncie.
- **Aby warzywa liściaste** nie zakwitły, dokarmiaj je nawozem z dużą zawartością azotu (sprawdź na opakowaniu).

ZDJĘCIA: JASON INGRAM; PAUL DEBOIS

eprasa.pl 21f3b5bb35

Jak zbierać plony

Trzymaj się optymalnego terminu zbioru poszczególnych warzyw i owoców, gdyż ma to ogromny wpływa na ich smak i świeżość. Poświęcaj roślinom dużo uwagi, aby nie przegapić właściwego momentu. Dojrzałość niektórych owoców, np. truskawek, papryczek chili i pomidorów rozpoznasz po kolorze – będą intensywnie wybarwione. Natomiast w przypadku warzyw korzeniowych, np. ziemniaków, buraków, marchwi i pasternaku masz więcej swobody – zbieraj je wtedy, gdy sam zdecydujesz, że są wystarczająco duże na twoje potrzeby. Pamiętaj tylko, że ziemniaki są najsłodsze, kiedy są młode, a korzenie pasternaku będą smaczniejsze, gdy pozostawisz je w gruncie na zimę, wykopując je w razie potrzeby.

DOBRA RADA
Jeżeli chcesz, aby warzywa liściaste, np. sałaty lub szpinak odrastały, ścinaj je nożyczkami

Będziesz potrzebować

- **Sekatora**
- **Nożyczek**
- **Koszyka**
- **Tac**

Aby mieć słodkie, letnie buraki, zbierz je, gdy korzenie nie są większe od piłki golfowej. Jeśli planujesz zebrać je zimą na przechowanie, poczekaj, aż bardziej wyrosną.

KROK PO KROKU Zbiór plonów

ODETNIJ papryczki chili od szypułek, gdy są w pełni wybarwione na czerwono i mają lśniącą skórkę

ZBIERZ bakłażany, gdy ich skórka nabierze połysku.

Co robić, a czego unikać

- ✓ **Zbieraj** regularnie fasolę wielokwiatową, szparagową oraz cukinię, a będą produkować więcej strąków i owoców.
- ✓ **Zbierz** cebulę i czosnek latem, kiedy ich liście zaczną żółknąć.
- ✓ W środku lata zaglądaj często do szybko plonujących warzyw.
- ✗ **Podczas zbierania** papryczek chili oraz karłowych odmian fasoli, zamiast zrywać owoce, użyj nożyczek, aby nie uszkodzić delikatnych roślin.
- ✗ **Nie zapomnij** też o zebraniu zepsutych owoców lub strąków, aby zachęcić rośliny do produkowania nowych.

Warto zapamiętać

- **Na zbiory** plonów warto czekać i nie należy się z nimi spieszyć. Niedojrzałe owoce tylko cię rozczarują.
- **Plony zebrane latem** najlepiej przetwarzać lub jeść zaraz po zebraniu – są wtedy najświeższe i najsmaczniejsze. Zbieraj je przed rozpoczęciem gotowania.
- **Aby sprawdzić** czy owoce, takie jak borówka amerykańska, agrest lub jeżyny są gotowe do zbioru, ściśnij je lekko palcami. Jeśli są miękkie, zbierz je.

ZDJĘCIA: JASON INGRAM; SARAH CUTTLE

eprasa.pl 21f3b5bb35

Część druga

Truskawkowe lato

W drugiej z dwóch części tej serii Lucy Chamberlain prezentuje najlepsze pod względem smaku i plenności odmiany truskawek oraz radzi jak je pielęgnować, aby osiągnąć doskonałe rezultaty

Uprawiaj mieszankę odmian, aby wydłużyć sezon na smaczne owoce

Niezależnie od tego, czy uprawiasz truskawki w gruncie, w koszach, beczkach czy skrzynkach, zawsze najlepsze będą te uprawiane własnoręcznie, a nie te, które przebyły długą drogę. Poszczególne odmiany mogą jednak różnić się wydajnością, a plonowanie nowoczesnych odmian często znacznie przewyższa zbiory z odmian bardziej tradycyjnych. Smak także znacząco zależy od odmiany, a truskawki letnie różnią się od tych, powtarzających owocowanie.

Czy przy tych wszystkich różnicach nie byłoby dobrze wiedzieć, które odmiany i metody uprawy przyniosą najlepsze wyniki? Taki cel przyświecał mi w ubiegłym roku, kiedy testowałam tuzin odmian, oceniając je pod kątem plonowania, smaku i trudności uprawy. Zapisywałam informacje o zbiorach każdej odmiany, więc mogę też podsumować, które truskawki najlepiej plonują. Niezależnie od tego, czy chcesz uprawiać tradycyjne letnie truskawki na czerwcowe i lipcowe zbiory, czy odmiany powtarzające owocowanie na zbiory do późnej jesieni, pomogę ci odkryć drogę do łatwych, szybkich i (co najważniejsze) pysznych zbiorów.

Jak testowaliśmy

Oceniane rośliny to jednoroczne rozłogi, które w pierwszym roku plonują skromnie (około 200 g owoców na roślinę). Zbiory w drugim i trzecim roku będą większe (często 450 g na roślinę), a wegetacja roślin będzie bardziej ustabilizowana. Wszystkie truskawki uprawiano w skrzynkach o wymiarach 1,2 m x 20 cm x 25 cm, po pięć roślin na skrzynkę.

ZDJĘCIA: NEIL HEPWORTH

eprasa.pl

Dojrzewają wczesnym latem

Odmiany najlepsze do uprawy w doniczkach w ogrzewanej szklarni na bardzo wczesne zbiory (od połowy kwietnia do maja). Zbiory mogą być niższe niż z późniejszych odmian. Chroń kwitnące rośliny przed mrozem. Dla uzyskania słodkiego smaku owoców konieczne jest dobre nasłonecznienie.

'Christine'

Owoce nie smakowały tak słodko jak u innych ocenianych odmian; w rzeczywistości wydawały się dość mdłe. Miąższ jędrny, owoce duże lecz z wieloma nasionami. Ta nowoczesna wczesna odmiana charakteryzuje się dobrą odpornością na werticiliozę, dlatego idealnie nadaje się do uprawy na grządkach i na działkach.

- **Pierwszy zbiór** 17 czerwca
- **Plon** 651 g (36 owoców)

'Vibrant'

Ta stosunkowo nowa wczesna odmiana została wyhodowana w Wielkiej Brytanii. Ma duże, wyrównane, słodkie owoce, zrównoważone kwaskowatą nutą. Zawierają sporo soku, ale miąższ jest przyjemnie jędrny. Nie jest odporna na werticiliozę, więc nadaje się do przyspieszonej uprawy w pojemnikach.

- **Pierwszy zbiór** 19 czerwca
- **Plon** 914 g (48 owoców)

'Korona'

Ta nowa truskawka (wyhodowana w Holandii) zaliczana jest do wczesnych i średnio wczesnych odmian. Jest odporna na werticiliozę i inne choroby korzeni, a także szarą pleśń, więc może być dobrym wyborem dla ekologicznych ogrodników. Bardzo słodkie, duże owoce, o soczystej konsystencji, po dojrzeniu ciemnoczerwone.

- **Pierwszy zbiór** 30 czerwca
- **Plon** 458 g (24 owoce)

Dojrzewają w pełni lata

Odmiany te zwykle dojrzewają od połowy czerwca do połowy lipca, w zależności od lokalizacji i nasłonecznienia. Mróz zwykle nie uszkadza kwiatów, które otwierają się później niż u wczesnych odmian. Mają dobrą lub wysoką wydajność.

'Sweetheart'

W moich testach ta odmiana sprawdziła się najlepiej ze wszystkich letnich truskawek. Dojrzała jako pierwsza i dała bardzo dobre plony. To nowa brytyjska odmiana o owocach w kształcie serca, które w pełni dojrzałości mają głęboki czerwony kolor. Smakują słodko i wybornie. Odmiana mniej podatna na obicia niż pozostałe, o zwartych krzaczkach.

Pierwszy zbiór 9 czerwca
Plon 1563 g (104 owoce)

'Hapil'

Letnia truskawka, która dobrze plonuje, chociaż niestety nie znalazło to odzwierciedlenia w moich testach. To starsza odmiana, wyhodowana w Belgii, podatna na werticiliozę. Pełne wigoru rośliny są jednak odporne na suszę, więc nadają się na lekkie gleby. Atrakcyjne, duże owoce o jędrnym miąższu i zrównoważonym słodkim smaku.

Pierwszy zbiór 30 czerwca
Plon 740 g (39 owoców)

'Renaissance'

Ta letnia truskawka została wyhodowana w Niemczech. Jest pełna wigoru i odporna na choroby, dlatego idealnie nadaje się uprawy w pojemnikach i w gruncie. Średniej wielkości owoce są nieco podatne na obicia, ale smak jest bardzo dobry – przyjemnie słodki, ale też mocno aromatyczny i pełen głębi.

- **Pierwszy zbiór** 30 czerwca
- **Plon** 722 g (43 owoce)

'Cambridge Favourite'

Chociaż ta brytyjska odmiana została wprowadzona do uprawy ponad 80 lat temu, nadal jest popularna ze względu na swój naturalny wigor i odporność na choroby. Jest też niezawodna i dobrze plonuje w różnych warunkach, chociaż owoce łatwo się obijają. Mają słodki smak, miąższ o miękkiej konsystencji i dojrzewają na czerwono.

Pierwszy zbiór 30 czerwca
Plon 903 g (50 owoców)

eprasa.pl 21f3b5bb35

Uzyskaj za darmo nowe rośliny – latem oddziel i przytwierdź do ziemi rozłogi, a jesienią je rozsadź

Poradnik pielęgnacji truskawek

Posadź truskawki w słonecznym, osłoniętym miejscu (unikaj cienia). Do wytworzenia owoców niezbędne są owady zapylające, ponieważ słabe zapylenie skutkuje tworzeniem się zniekształconych owoców. Od kwitnienia do owocowania upływa jeden miesiąc. Rośliny posadzone pod szkłem wymagają ręcznego zapylania – wystarczy delikatnie przesunąć dłońmi po w pełni rozwiniętych kwiatach. Użyj szklanych lub sztywnych plastikowych kloszy, aby ochronić wczesne kwiaty u roślin posadzonych w gruncie przed uszkodzeniem przez mróz. Uszkodzone mrozem kwiaty mają w środku czarne „oczko".

Podlewanie

Truskawki piją dużo wody, a te rosnące w pojemnikach podczas gorących letnich dni wymagają codziennego nawadniania (pomogą w tym automatyczne nawadnianie, granulki zatrzymujące wodę i samonawadniające wkładki do donic). Starsze rośliny mają rozbudowany system korzeniowy, więc małe pojemniki nie będą odpowiednie dla rozwiniętych roślin. Unikaj moczenia wodą owoców, aby zapobiec skazom i gniciu.

Nawożenie

Na początku sezonu wegetacyjnego zastosuj nawóz wieloskładnikowy. Kiedy tylko pojawią się pierwsze kwiaty, przestaw się na nawóz o wysokiej zawartości potasu, np. nawóz do pomidorów. Odżywki w płynie są najlepsze, ponieważ wchłaniają się szybciej niż nawozy granulowane. Dla szybkiego efektu spróbuj wymieszać nawóz o powolnym uwalnianiu składników z podłożem podczas sadzenia, chociaż w przeciwieństwie do nawozów w płynie ta metoda nie jest dostosowana do sezonowych potrzeb roślin.

Okrywanie

Ptaki (szczególnie kosy) sprawiają kłopoty, gdy tylko owoce zaczynają dojrzewać, więc zapewnij roślinom ochronę przed nadejściem lata. Najprostszym rozwiązaniem będzie siatka – zamontuj ją prawidłowo, aby ptaki nie zaplątały się w luźną siatkę. Zbuduj ramę z drewnianych kołków lub obręczy, a następnie rozepnij na nich siatkę (najlepiej, drucianą siatkę na woliery). Często sprawdzaj, czy w siatce nie ma dziur i/lub nie opadła.

Aby uniknąć chorób, takich jak szara pleśń, zapewnij roślinom dobry przepływ powietrza

Choroby i szkodniki

Przędziorki i mszyce mogą uszkadzać liście truskawek pod osłonami, więc zwalczaj je za pomocą organicznych oprysków i nigdy nie pryskaj kwitnących roślin środkami owadobójczymi. Uważaj na ślimaki i podlewaj rano, a nie wieczorem. Ściółka ze słomy odstraszy ślimaki, a ponadto utrzyma owoce w czystości i zapobiegnie ich gniciu. Dobry przepływ powietrza zapobiega powstawaniu pleśni, więc nie sadź roślin zbyt blisko siebie. Wypatruj uszkodzeń, jakie powoduje opuchlak truskawkowiec, zwłaszcza na roślinach rosnących w doniczkach i zwalczaj go biologicznymi metodami wczesną jesienią.

Zbiór

Dojrzewające truskawki najpierw są zielone, później dostają rumieńców, następnie są całkowicie czerwone, a na końcu ciemnoczerwone – zbieraj je, gdy tylko staną się ciemnoczerwone (w zależności od odmiany będą występować pewne różnice w kolorze owoców). Nie ulegaj pokusie pozostawienia owoców zbyt długo na krzaczkach, ponieważ będą smakować stęchlizną i zaczną gnić. Owoce zbieraj w pogodne dni. Zrywaj z szypułką, nie dotykając owocu, ponieważ posiniaczony miąższ szybko gnije. Najlepiej jeść świeże owoce, ale jeśli będą przechowywane w lodówce, przed zjedzeniem pozwól im się najpierw ogrzać do temperatury pokojowej, w przeciwnym razie ich smak znacznie się pogorszy.

eprasa.pl 21f3b5bb35

Powtarzają owocowanie

Te odmiany (nazywane też całorocznymi) dają niewielkie zbiory wczesnym latem, a następnie równomiernie dostarczają owoców od początku sierpnia do października. Często nie wywarzają rozłogów. Wymagają starannego nawadniania.

'Mara des Bois'

Ta francuska odmiana słynie z doskonałego smaku, co potwierdziły moje testy – ma pełny smak, jest bardzo słodka, smaczna i aromatyczna. Zaliczana jest do poziomek, ponieważ ma mniejsze owoce, a krzaczki są zwarte, dlatego nadaje się do uprawy w doniczkach.
Pierwszy zbiór 30 czerwca
Plon 513 g (34 owoce)

'Malling Opal'

Wyhodowana w Wielkiej Brytanii całoroczna odmiana, która obficie plonuje w lipcu i sierpniu, a później mniej obficie jesienią. Umiarkowana odporność na choroby. Rodzi mniejsze owoce niż odmiany letnie. Potrzebuje dużo słońca, aby owoce były naprawdę smaczne. Daje bardzo soczyste, miękkie truskawki.
Pierwszy zbiór 17 czerwca
Plon 336 g (22 owoce)

Dojrzewają późnym latem

Te odmiany zwykle dojrzewają od końca czerwca do końca lipca, a ponieważ rośliny mają wystarczająco dużo czasu, aby mocno wyrosnąć przed rozpoczęciem zbiorów, plony mogą być bardzo wysokie. Gęsto ulistnione korony pomagają chronić owoce przed wysokimi letnimi temperaturami. Regularne nawadnianie jest kluczem do uzyskania najlepszych plonów.

'Cupid'

Ta późnoletnia odmiana wyhodowana w Wielkiej Brytanii dała największe plony w moich testach. Wykazuje bardzo dobrą ogólną odporność na choroby, dlatego będzie dobrym wyborem dla ekologicznych ogrodników oraz do uprawy na cięższych glebach. Owoce, które dojrzały zaskakująco wcześnie, nie ulegają łatwo obiciom i są odporne na deszcz. Krzaczki mają gęste liście, a owoce słodki i zrównoważony smak.
Pierwszy zbiór 17 czerwca
Plon 2158 g (120 owoców)

'Florence'

Wyhodowana w Wielkiej Brytanii stosunkowo nowa odmiana, która jest niezwykle popularna wśród plantatorów. Rośnie bujnie, ma bardzo dobrą odporność na choroby, znosi nawet opuchlaki, więc będzie rozsądnym wyborem do uprawy na starszych działkach. Głęboko czerwone, duże, atrakcyjne owoce z cudownie zrównoważonym słodko-kwaśnym smakiem.
Pierwszy zbiór 30 czerwca
Plon 1360 g (66 owoców)

'Rhapsody'

Nowa szkocka odmiana, późno dojrzewająca. Pochodzi od słynnej 'Cambridge Favourite'. W moich testach dojrzała zaskakująco wcześnie, dając średnie i duże owoce. Były soczyste i bardzo smaczne. Rośnie bujnie i ma dobrą odporność na choroby.
Pierwszy zbiór 11 czerwca
Plon 1045 g (58 owoców)

eprasa.pl 21f3b5bb35

Uprawa w kolejnych latach

Truskawki to odporne, samopylne byliny, które dobrze plonują przez trzy do czterech lat. Nie trzeba ich chronić przed mrozem, ponieważ chłód pomaga zsynchronizować ich wiosenne kwitnienie. Po zbiorach usuń niepotrzebne rozłogi, wytnij uschnięte liście, obficie podlewaj i nawoź nawozem wieloskładnikowym aż do jesieni. Dobry wzrost liści wpływa teraz bezpośrednio na ilość owoców produkowanych w następnym roku, więc bądź czujny.

Po trzech-czterech latach plony spadają, a rośliny zagęszczają się nadmiernie lub ulegają wirusom i infekcjom korzeni. Odmłodzenie uprawy poprzez sadzonki z rozłogów pobrane co około trzy lata pozwoli kontynuować uprawę truskawek. W środku lata przytwierdź rozłogi do ziemi, pozostaw do ukorzenienia, a następnie wykop i traktuj jako sadzonki. Jesienią lub wiosną posadź je tak, aby stożek wzrostu znalazł się nieco powyżej poziomu ziemi. Odmiany całoroczne mogą niechętnie wytwarzać rozłogi, ale można je podzielić wczesną jesienią.

Unikaj sadzenia truskawek tam, gdzie już rosły w ciągu ostatnich trzech lat (lub ziemniaki/pomidory w poprzednim roku). W ten sposób unikniesz werticiliozy – poważnej choroby korzeni objawiającej się nagłym więdnięciem roślin.

W trakcie owocowania i jesienią regularnie nawadniaj i nawoź rośliny

Gdzie kupić

- www.ashridgetrees.co.uk
- www.chrisbowers.co.uk
- www.crocus.co.uk
- www.dobies.co.uk
- www.kenmuir.co.uk
- www.marshallsgarden.com
- www.pomonafruits.co.uk
- www.primrose.co.uk
- www.suttons.co.uk
- www.thompson-morgan.com

ODWIEDŹ **www.GardenersWorld.com/strawberries** po więcej informacji na temat uprawy truskawek

eprasa.pl 21f3b5bb35

Prosto **z grządki**

Rekha prawie skacze z radości, gdy wreszcie zaczyna się wiosna i można już zacząć sadzić rośliny pod chmurką. W tym miesiącu dzieli się z nami przepisem na smakowite paluszki serowo-szczypiorkowe

Kwiecień to miesiąc, który aż drży z oczekiwania. Wiosenne słońce ma moc, która budzi wszystkie hibernujące istoty – również mnie.

Wszędzie słychać odgłosy nowej pory roku: z jaskrów i mniszków dobiega brzęczenie pszczół, znad świeżo przekopanej ziemi świergot podekscytowanych rudzików, a z sąsiednich działek radosny śmiech dzieci taplających się w kałużach. W tym miesiącu to właśnie takie dźwięki i widoki sprawiają, że się uśmiecham. A na co przede wszystkim mam nadzieję? Na to, co przyniesie nowy okres wegetacyjny. I na to, że bogowie ogrodnictwa są gotowi, aby obdarowywać moją działkę słońcem przez całe lato.

Mniszki mają mnóstwo pyłku i nektaru oraz są ważnym źródłem pokarmu dla zapylaczy – np. pszczół

Już pora poświęcić jej uwagę. Jest mnóstwo nasion do wysiania, a jeszcze więcej roślin do zasadzenia. Szklarnia pęka w szwach od warzyw w doniczkach, które tylko czekają, żeby znaleźć się w ziemi i zapuścić głębiej korzenie. Gotowe do przeprowadzki pod chmurkę są nawet moje sadzonki kwiatów do nasadzeń towarzyszących warzywom. I zanim zapomnę – w tym roku mam też bulwy dalii. Kto wie, może spodoba mi się połączenie tych kwiatów z warzywami – będę z pewnością dzielić się z wami rozwojem sytuacji.

I zanim ktoś mnie uprzedzi: tak, wiem, że kwiecień to miesiąc deszczu. Ale wiecie, że moja szklanka jest zawsze do połowy pełna. I nie zapominajmy, że to kwietniowym deszczom zawdzięczamy majowe kwiaty – hurra!

Jak uprawiam Szczypiorek

Szczypiorek wysiałam z nasion tylko raz – jakieś 10 lat temu. Od tamtej pory sam się rozsiewa i wyrasta tam, gdzie nasiona akurat postanowią zapuścić korzenie. Zamiast wiosną posiać go w doniczkach, jesienią ubiegłego roku przygotowałam miejsce na rabacie ziołowej i posiałam go bezpośrednio do gruntu. Nasiona naturalnie wykiełkowały w marcu i w kwietniu miałam już mnóstwo liści o smaku cebulki, rosnących tuż obok kopru włoskiego, oregano i szczawiu krwistego.

Szczypiorek to roślina inwazyjna – trzeba go trzymać w ryzach, usuwając część przekwitłych kwiatów zanim zawiążą nasiona. Robimy to pod koniec lata, gdy zapylacze porządnie się już nasycą.

Marzec to dobry miesiąc na dzielenie kęp szczypiorku i przesadzenie roślin na docelowe stanowiska. W kwietniu będę się cieszyć smakiem młodych liści, a potem pozwolę, aby rośliny zakwitły. Owady zapylające pociągają urodziwe, fioletowe, pomponiaste kwiatostany na łodygach, ale ja jestem fanką samych łodyg – szczególnie, gdy je posiekam i posypię nimi sałatkę ziemniaczaną. Ale czy wiesz, że kwiaty szczypiorku również są przydatne i smakowite? Zanurz świeże kwiatostany w białym occie winnym, a w ciągu kilku tygodni będziesz mieć niezwykły, aromatyczny, fioletowy ocet do sałatkowych dressingów.

WYPRÓBUJ TAKŻE

Lubię też uprawiać inną odmianę szczypiorku – szczypiorek czosnkowy, którego liście są szerokie i płaskie, a niewielkie kwiatostany białe.

Moim ostatnim nabytkiem, który posiałam jesienią ubiegłego roku, jest czosnek krętolistny (*Allium nutans*). Pochodzi z północno-wschodniej Azji i nazywany jest też czosnkiem zwisłobaldachowym. To wysoka roślina – dorasta do wysokości 60 cm i ma niebieskie kwiaty w kształcie gwiazdek.

POWYŻEJ Pąki kwiatów szczypiorku są pyszne i nadają się do zastosowań kulinarnych
PO PRAWEJ Rekha zostawia kilka kwiatostanów szczypiorku dla zapylaczy

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS; GETTY/GREGORY MYERS, VOREN1

eprasa.pl 21f3b5bb35

DOBRA RADA

Zanim posiejesz marchew, ustaw tuż obok grządek doniczki ze szczypiorkiem, aby jego ostry cebulowy zapach odstraszał połyśnicę marchwiankę.

Paluszki serowo-szczypiorkowe

Przysmak z cebulową nutą szczypiorku, który przeniesie wiele osób w świat dzieciństwa

4-6 PORCJI

- 185 g mąki
- ¼ łyżeczki gorczycy w proszku
- ½ łyżeczki papryki w proszku
- 115 g solonego masła pokrojonego w kostkę
- 30 g posiekanego szczypiorku
- 75 g tartego dojrzałego sera, np. Red Leicester
- 25 g tartego sera pecorino
- 1 żółtko

PRZEPIS

1 Wymieszaj mąkę z gorczycą i papryką

2 Dodaj masło i rozcieraj, aż utworzy się rodzaj kruszonki. Wsyp szczypiorek i sery. Wymieszaj, aż równo się rozprowadzą.

3 Dodaj żółtko i mieszaj, aż składniki dobrze się połączą. Jeśli ciasto jest za suche, dodaj nieco wody. Przykryj ciasto i odstaw je do lodówki na ok. 30 minut.

4 Włącz piekarnik. Gdy będzie się nagrzewał do temp. 190°C, rozwałkuj ciasto na grubość 3 cm. Pokrój je na paski o szerokości ok. 1 cm i długości ok. 15 cm

5 Ułóż paluszki na blaszce wyłożonej papierem do pieczenia i piecz przez ok. 20 minut. Upieczone paluszki przełóż na kratkę do ostygnięcia. Można je przechowywać w hermetycznym pojemniku do czterech dni.

Prace na działce w kwietniu

WYSIEJ

- **Nasiona grochu** Mocz przez noc nasiona grochu 'Blauwschokker', a następnego dnia wysiej je do gruntu. Podobno namaczanie odstrasza myszy, które wolą suche nasiona.
- **Nasiona pasternaku** Wysiej nasiona odmiany 'Tender and True' do ciepłej kwietniowej gleby. Zrób to w bezwietrzny dzień, aby cienkie jak papier nasiona nie uleciały w inne miejsce.
- **Nasiona dyni** Posiej dynię 'Sweet Dumpling' w szklarni do doniczek o średnicy 9 cm wypełnionych podłożem beztorfowym. Przesadź do bogatej w próchnicę gleby po ostatnich przymrozkach.
- **Nasiona kukurydzy** Posiej odmianę 'Swift' do głębokich doniczek w zimnym inspekcie. Obserwuj, czy delikatnych pędów nie atakują ślimaki.

ZBIERZ

- **Zbierz** ostatnią dymkę, która przetrwała zimę. Roślina wyprodukowała na pewno soczyste cebulki. Świetnie smakują w omletach i wytrawnych naleśnikach.
- **Wytnij** młode szparagi, gdy osiągną wysokość 20 cm. Tnij tuż pod powierzchnią gleby. Quiche szparagowy podany na ciepło ze świeżo zerwaną sałatą to wyśmienity lunch.
- **Zbierz** delikatne pędy brokułów gałązkowych. Dodawaj do dań typu stir-fry z czosnkiem i sosem ostrygowym.

ZRÓB

- **Podłóż** słomę pod truskawki, które zaczynają owocować pod foliowymi osłonami. Słoma wyłożona wokół roślin i pod owocami pomoże zapobiec ich zepsuciu i atakom ślimaków.
- **Kopczykuj** ziemniaki tak, aby widoczne były tylko dwa-trzy liście. Jeśli zapowiadane są przymrozki, nakładaj na nie na noc agrowłókninę.
- **Zrywaj** delikatne wierzchołki pokrzyw, aby zrobić z nich wysokoazotowy nawóz. Odstaw na kilka tygodni, a potem podlewaj rośliny kapustne.
- **Nadal przerzucaj** kompost, aby dobrze go napowietrzyć.

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS; GETTY/ALEAIMAGE

eprasa.pl 21f3b5bb35

A better garden starts with a better plant

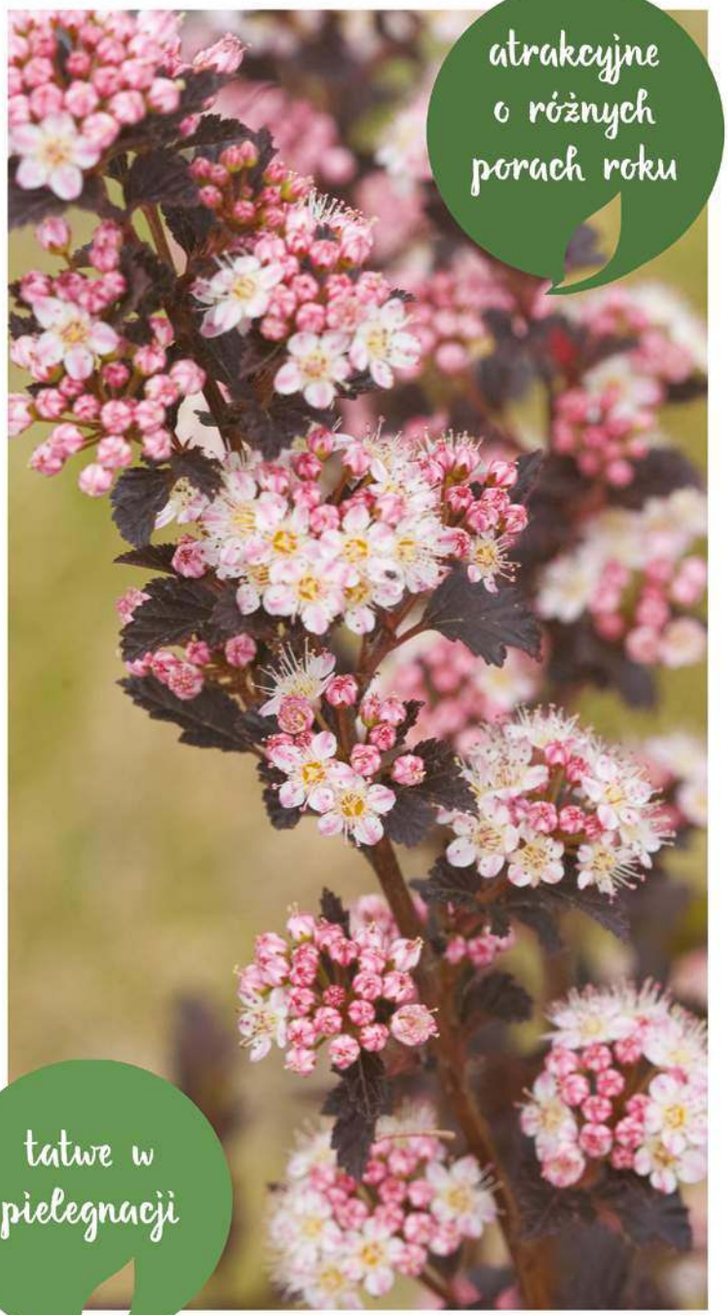

atrakcyjne o różnych porach roku

innowacyjne i wyjątkowe

łatwe w pielęgnacji

zdobywcy wielu nagród

Physocarpus Tiny Wine® & Tiny Wine® Gold

Zanim trafią do Twojego ogrodu, rośliny **PROVEN WINNERS®** przechodzą szereg testów pod względem barwy, zapachu, obfitości kwitnienia, ulistnienia i niezawodności. Tylko niektóre z nich okazują się być na tyle wartościowe, aby zostać rośliną **PROVEN WINNERS®**

Jeśli szukasz najwyższej jakości roślin, zapytaj w najbliższym centrum ogrodniczym o **PROVEN WINNERS®** lub po prostu rozejrzyj się za charakterystycznymi białymi doniczkami.

PW PROVEN WINNERS®

COLOR CHOICE® FLOWERING SHRUBS

www.provenwinners.eu

eprasa.pl 21f3b5bb35

Małgorzata Kalemba-Drożdż – autorka książek kulinarno-przyrodniczych m.in.: „Jadalne kwiaty". Doktor biochemii, autorka kulinarnego bloga „Trochę Inna Cukiernia". Laureatka AIG Prix Międzynarodowej Akademii Gastronomicznej.

Powabne pierwiosnki

Często słyszę pytanie, który kwiat jest moim ulubionym. I choć nigdy nie potrafię się zdecydować na jeden gatunek, który kocham jeść najbardziej, to nie mam wątpliwości, że pierwiosnki bezłodygowe (*Primula vulgaris*) są w absolutnej czołówce najfajniejszych, jadalnych kwiatów! Wiosną królują na balkonach i w ogródkach, kwitną obficie i długo. Ich kwiaty mają delikatną konsystencję, bardzo przyjemny zapach i lekko słodki, zielny smak.

Do wyboru, do koloru

Szeroka gama kolorystyczna pierwiosnków jest ich dodatkową zaletą przy komponowaniu potraw. Żółte, kremowe, różowe, purpurowe i fioletowe kwiaty, w zależności od koloru, różnią się też aromatem. Ja najbardziej lubię te żółte – o posmaku cytrynowych cukierków. Pierwiosnki dodadzą uroku i lekkości wszelkim sałatkom, kanapkom, deserom i wypiekom. Kwiaty pierwiosnka dosyć dobrze znoszą przechowywanie, w lodówce można je trzymać ok. 4-5 dni od zbioru. Świetnie też nadają się do krystalizowania i prasowania, przez co można je wykorzystać do dekoracji wypieków w późniejszym czasie.

Pierwiosnek lekarski (*Primula veris*), pierwiosnek wyniosły (*Primula elatior*) i ich mieszańce również są jadalne, lecz ich kwiaty są zdecydowanie mniej okazałe. Do 2014 roku okazy tych pierwiosnków rosnące dziko były objęte ochroną gatunkową. Ziele pierwiosnka zawiera śluzy i saponiny, działa wykrztuśnie i moczopędnie. Uważaj na pierwiosnka kubkowatego (*Primula obconica*) – ta azjatycka roślina doniczkowa ma działanie drażniące i może powodować alergie!

ZDJĘCIA: MAŁGORZATA KALEMBA DROŻDŻ, MAKSIM SHEBEKO / ADOBESTOCK

eprasa.pl 21f3b5bd

Pomarańczowo-waniliowe babeczki z pierwiosnkami

SKŁADNIKI

Babeczki:
- 1,5 szklanki mąki
- 0,5 szklanki cukru
- 1 łyżeczka cukru z wanilią
- 1 łyżeczka proszku do pieczenia
- skórka starta z połowy pomarańczy
- 100 ml oleju
- 1 szklanka kefiru
- 2-3 łyżki soku pomarańczowego
- 12-15 papilotek do muffinek

Krem:
- 200 g serka mascarpone
- 1 płaska łyżka cukru pudru
- 1 łyżeczka startej skórki pomarańczowej
- 1 łyżeczka soku z pomarańczy
- ewentualnie szczypta niebieskiej spiruliny
- pierwiosnki bezłodygowe – po 1 lub po kilka sztuk na babeczkę

PRZEPIS

W misce wymieszaj suche składniki. Dolej do nich składniki mokre. Zamieszaj łyżką tylko do połączenia składników. Włóż masę do papilotek i piecz w 180°C przez ok. 20-25 minut. Czas pieczenia zależy od typu piekarnika i wielkości foremek na muffinki. Ważne jest, żeby patyczek włożony do ciasta po wyjęciu nie był oblepiony ciastem.

Utrzyj serek z cukrem pudrem, skórką i sokiem pomarańczowym. Część kremu możesz zabarwić spiruliną. Nałóż krem do szprycy i udekoruj nim babeczki. Na koniec ozdób kwiatami pierwiosnków.

Wiosenna sałatka z pierwiosnkami i stokrotkami

SKŁADNIKI
- 1 główka sałaty
- 2 awokado
- 1 mały brokuł
- 1 ogórek szklarniowy
- po pół szklanki pierwiosnków i stokrotek
- 4-5 łyżek oliwy
- 1 łyżka octu ryżowego
- 80 g kiełków słonecznika

Do smaku: sól, cukier, chilli, szczypta tymianku i majeranku

PRZEPIS

Ugotuj brokuł na parze i ostudź. Obierz awokado i pokrój w plasterki. Sałatę poszarp na kawałki. Przy pomocy obieraczki do warzyw zetnij cieniutkie wstążki z ogórka. Połącz składniki sałatki. Dodaj stokrotki i pierwiosnki. Polej sosem przygotowanym z oliwy, octu i przypraw.

eprasa.pl 21f3b5bb35

ZDJĘCIE: NEIL HEPWORTH

Unikaj nadmiaru i niedostatku plonów, sadząc jak najwięcej odmian owoców i warzyw w małych ilościach

eprasa.pl 21b35bb35

Główna ogrodniczka Lucy Chamberlain zarządza ogrodem warzywnym otoczonym murem na terenie 100-akrowej posiadłości. Zainspirowana jego sukcesem, we własnym, znacznie mniejszym ogrodzie zastosowała **kluczowe zasady projektowania**, aby stworzyć piękną i bardzo wydajną działkę z warzywami i roślinami o jadalnych owocach.

Zaplanuj i stwórz ogród warzywny

Część trzecia: Obsadzanie grządek

W ostatniej części tej serii, **Lucy Chamberlain** przeprowadzi cię przez przyjemniejszą część tworzenia wydajnego ogrodu: sadzenie roślin

Po starannym zaprojektowaniu ogrodu warzywnego, następnie wzniesieniu budynków i zagospodarowaniu terenu, nadchodzi część, którą lubię najbardziej – sadzenie roślin! W ostatniej odsłonie mojej trzyczęściowej serii poświęconej tworzeniu atrakcyjnego i wydajnego ogrodu warzywnego wyjaśnię, jak sadzić i dbać o uprawy. Dostosowując nasze wybory, miejsca sadzenia, terminy siewu i sposoby uprawy, możemy uzyskać zdrowe, jadalne rośliny, które w naturalny sposób zapewnią maksymalne plony.

Gdzie sadzić

Jeśli ustalisz podstawowe warunki mikroklimatyczne panujące w twoim ogrodzie, osiągnięcie sukcesu w uprawie jest proste. Posadź kochające słońce pomidory, figi, wiśnie deserowe, morele i nektaryny w nasłonecznionych miejscach od strony południowej lub zachodniej, aby uzyskać owoce maksymalnie nasycone słodyczą.

Nie zaniedbuj zacienionych miejsc – tu doskonale sprawdzą się kwaśne porzeczki, agrest i wiśnie na przetwory. Głębszy cień może zaspokoić potrzeby bujnych lub kochających wilgoć upraw, takich jak rzeżucha, chrzan japoński (wasabi), seler korzeniowy i rabarbar. Pojemniki przeznacz na zioła, które lubią dobry drenaż, na przykład tymianek i szałwia.

Zmaksymalizuj plon

Plony można znacznie zwiększyć, korzystając z odpowiednich nawozów. Moje ulubione nawozy to butelka zbilansowanego nawozu płynnego, który pobudza ogólny wzrost na początku roku, plus dodatkowy nawóz bogaty w potas do roślin owocujących do stosowania w środku lata. Zwróć uwagę na gatunki o szczególnych potrzebach (nawóz do roślin kwasolubnych dla borówek i żurawiny), zwłaszcza w przypadku upraw w pojemnikach, których utrzymanie jest zależne wyłącznie od ciebie. Dodaj sporą ilość materii organicznej, aby polepszyć warunki glebowe.

Dzięki uprawie międzyplonów możesz wykorzystać obszary, które w przeciwnym razie zostałyby zmarnowane przez uprawy wymagające dużej przestrzeni. Przesadź rozsadę jednorocznego szpinaku, sałaty liściowej i młodej rzepy między zimowe warzywa kapustne, gdy tylko zostaną posadzone w czerwcu. Cukinie, dynie i kabaczki również potrzebują czasu, aby nabrać masy, więc wykorzystaj przestrzenie, które jeszcze są między nimi. Na przykład mój zasiany jesienią bób i młode ziemniaki zwolnią swoje miejsca w czerwcu. Posadź po nich wyrośniętą rozsadę dyni lub kukurydzy cukrowej, aby wypełnić luki na grządkach.

Regularne, wyrównane zbiory

Uzyskanie balansu między nadmiarem i niedoborem jest umiejętnością nabytą, której uczysz się, gdy określasz, ile roślin potrzebujesz w swoim gospodarstwie domowym. Uprawiaj tak szeroką gamę roślin, jak tylko możesz, ale w małych ilościach (ja uprawiam ponad 150), aby zminimalizować ryzyko nadmiaru i spadku produkcji. Pamiętaj, że nie da się być samowystarczalnym, uprawiając warzywa o niskiej wydajności, takie jak groszek, bób czy karczochy. Jeśli są w twoim kuchennym menu, niech cukinie, ogórki sałatkowe, sałaty liściaste i fasola pnąca stanowią podstawę ogrodu, ponieważ plonują niezwykle hojnie. Jeśli chodzi o owoce, długi na 2 metry rząd letnich malin, jedna brzoskwinia uformowana w wachlarz, trzy krzewy agrestu i dwie kępy rabarbaru zapewniają obfite zbiory w moim trzyosobowym gospodarstwie

Zbieraj owoce w odpowiednim czasie i ciesz się nimi w najlepszym wydaniu

eprasa.pl 21f3b5bb35

Dbaj o atrakcyjną i urodzajną przestrzeń

Nie trzeba iść na kompromis w kwestii atrakcyjnego wyglądu, gdy uprawiasz rośliny jadalne. Częścią radości z uprawy własnej żywności jest jedzenie potrawy, która smakuje – i wygląda – wspaniale.

Na szczęście stale rosnąca popularność uprawy własnej żywności podsyciła entuzjazm hodowców roślin do tworzenia przyciągających wzrok, atrakcyjnych odmian w stale rozszerzającej się palecie kolorów. Bób o karmazynowych kwiatach, jaskrawo zaznaczone strąki fasoli szparagowej 'Borlotti' i dynie 'Turk's Turban' to podstawowe rośliny warzywne, ale konwencjonalnie skromne warzywa również przechodzą teraz metamorfozę. Na przykład odkryłam, że jarmuż 'Starmaker' o jaskraworóżowych liściach pięknie komponuje się z różową boćwiną 'Peppermint' i fioletową bazylią 'Crimson King'.

Dodanie do ogrodu gatunków na kwiaty cięte, takich jak groszek pachnący, słoneczniki i cynie, pozwala wzmocnić akcent kolorystyczny, jednocześnie przyciągając zapylacze i inne pożyteczne owady. W zeszłym roku posadzenie w uprawie współrzędnej aksamitki rozpierzchłej 'Honeycomb' wraz z moimi pomidorami nie tylko odstraszyło mączliki, ale także zapewniło wspaniałą plamę ceglastoczerwonego koloru aż do listopada.

Inne wspaniałe rośliny do uprawy współrzędnej, które wygrywają zarówno wyglądem, jak i wynikami, to szczypiorek czosnkowy, który odstrasza połyśnicę marchwiankę, nasturcje jako przynęta na bielinki kapustniki oraz oregano 'Herrenhausen', które przyciąga drapieżne bzygi. Jadalne kwiaty, takie jak nagietek, bratek i ogórecznik, urozmaicają wizualnie letnie sałatki i napoje.

Regularnie usuwaj chwasty i przekwitłe kwiatostany, przycinaj rośliny oraz dodawaj odpady do pryzmy kompostowej

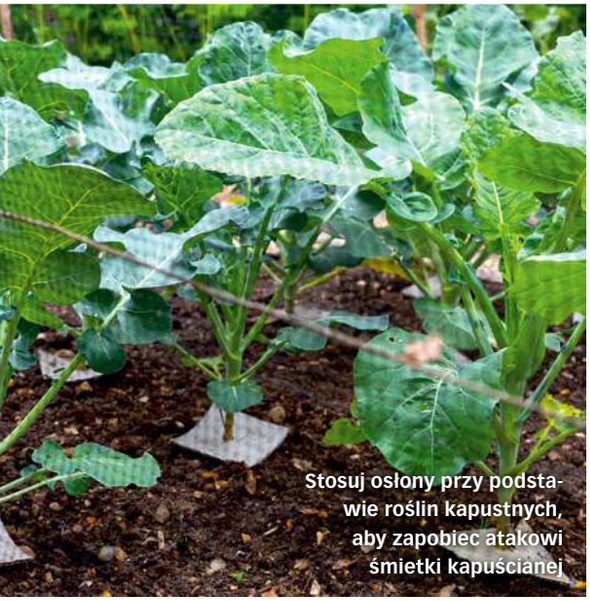

Stosuj osłony przy podstawie roślin kapustnych, aby zapobiec atakowi śmietki kapuścianej

Uprawa współrzędna z wykorzystaniem roślin, takich jak aksamitki nie tylko ładnie się prezentuje, ale pomoże zapobiegać atakom szkodników na twoje uprawy i zachęci zapylacze do ich odwiedzania

ZDJĘCIE: NEIL HEPWORTH; JASON INGRAM

eprasa.pl 21f3b5bb35

Posadź i uformuj rośliny owocowe przy płocie, na przykład porzeczki, aby jak najlepiej wykorzystać przestrzeń

domowym, ale nigdy nie mogę wyhodować wystarczającej ilości truskawek i czereśni.

Zainwestuj w zamrażarkę skrzyniową (mam trzy) do przechowywania nadwyżek i postaw na uprawy, które łatwo się przechowują, takie jak buraki, seler korzeniowy, czosnek i cebula szalotka.

Uprawa na małej przestrzeni

Uprawiaj warzywa, które szybko rosną i dają wysokie plony. Sałaty na cięte listki dają obfite plony w ciągu 4-5 tygodni od siewu. Warzywa korzeniowe mogą dawać plon szybko lub wolno – spodziewaj się rzodkiewki w ciągu sześciu tygodni od wysiewu, a młodej rzepy w ciągu ośmiu. Miej jednak cierpliwość do buraków (12 tygodni) i marchwi (15 tygodni) z wiosennego siewu. Uprawy, które dają ciągłe plony z jednego siewu są świetne dla ogrodników, którzy lubią zbiory rozłożone w czasie. Jedną partię solanki sodowej (znanej również jako „broda mnicha", o smaku podobnym do szpinaku lub szczypiorku) wysiewam w lutym i zbieram od czerwca do listopada. Wolę pnącą fasolę niż odmiany karłowe, a moje buraki liściowe zasiane w lipcu dają mi zbiory do kwietnia.

Podczas sadzenia gatunków owocowych rozważ wstępnie uformowane rośliny, aby szybko uzyskać formę wachlarza, kordonu lub szpaleru. Odmiany samopylne, takie jak morele, maliny, porzeczki i agrest, wymagają tylko jednej rośliny do uzyskania plonu, podczas gdy niektóre śliwy, grusze, wiśnie i jabłonie potrzebują dwóch.

Wybierz rośliny z wieloma jadalnymi częściami. Nigdy nie marnuj przerzedzonych buraków, szpinaku, kopru włoskiego, cebuli dymki czy boćwiny i spróbuj faszerowanych kwiatów cukinii, podsmażanych pędów bobu i panna cotty z kwiatami bazylii – wszystkie są pyszne. Zidentyfikuj również luki w uprawach, zanim się pojawią i przygotuj sadzonki, aby je wypełnić – nie wstydź się kupować rozsady – tym bardziej, że centra ogrodnicze oferują doskonały asortyment.

Kompaktowe odmiany doskonale wydłużają okres zbiorów. Pomidory karłowe, takie jak 'Losetto' na wczesny zbiór, zajmują mało miejsca w szklarni, a bób karłowy 'The Sutton' i groch 'Little Marvel' można uprawiać w pojemnikach pod osłonami już na początku lutego, a następnie przenieść na zewnątrz, gdy zakwitną. Brzoskwinie do uprawy na tarasie, takie jak odmiana 'Bonanza' i karłowa odmiana maliny 'Ruby Beauty', można łatwo osłonić przed szkodnikami i chorobami.

ODWIEDŹ www.GardenersWorld.com/cropsfor-beginners po więcej informacji na temat rozpoczęcia uprawy własnego jedzenia

Pory roku w ogrodzie warzywnym

■ Wiosna

Nadszedł czas, aby rozpocząć sezon upraw. Od późnej zimy przygotuj rozsadniki i zacznij wysiewać pomidory oraz paprykę pod osłonami, wczesną marchew w skrzynkach oraz wczesny groch i bób na zewnątrz. Zacznij też podkiełkowywać wczesne ziemniaki. W ciągu kilku tygodni będziesz pikować i sadzić rozsady, więc pamiętaj, aby sprawdzać postępy.

Chroń wczesne kwiaty roślin owocowych przed silnymi mrozami i dla upraw pnących przygotuj podpory (tyczki, podpory do groszku, siatki). Wczesnych zbiorów dostarczą podpędzony rabarbar, kapusta morska, cykoria i szparagi. Uważaj na chwasty.

■ Lato

Rozpocznij podlewanie na poważnie – sprawdzaj pojemniki – i stosuj płynne nawozy. Kluczowe zadania w tym okresie obejmują przerzedzanie zawiązków kwiatów drzew, wentylację szklarni, poszukiwanie szkodników i chorób oraz pielenie. Wysiej ostatnie partie upraw takich jak ozima marchew i boćwina, przerzedź wiosenne wysiewy oraz posadź zimowe kapustne i pory. Wykonaj letnie cięcie formowanych roślin owocowych, przywiąż gałęzie drzew formowanych w wachlarz i podsyp ziemią późne odmiany ziemniaków. Rozpocznij zbiory wiśni, porzeczek, fig, czosnku, agrestu, nektaryn, brzoskwiń, malin, truskawek i pomidorów.

■ Jesień

Twoimi głównymi zadaniami będą zbiory – owoców z sadu, winogron deserowych, powtarzających owocowanie truskawek, późnych ziemniaków, cebuli i papryki ostrej – oraz sprzątanie grządek – usuwanie pomidorów, wycinanie pędów topinamburu i szparagów, przycinanie i wiązanie letnich malin oraz zbieranie owoców malin jesiennych.

Nadal możesz wysiewać zimujący bób i sadzić szalotki, cebulę, czosnek i odporne warzywa liściowe w multipaletach na zbiór szklarniowy. Wysiej zielony nawóz, wyściółkuj grządki materią organiczną, zamów nasiona, bulwy i rośliny owocowe z gołym korzeniem.

■ Zima

W ogrodzie jest jeszcze wiele do zrobienia: przycinanie jabłoni i grusz, a także krzewów owoców jagodowych. Sadź rośliny z gołym korzeniem i zbieraj ozime kapustne, pory i mrozoodporne rośliny rosnące pod szkłem. Zwalczaj zimujące chwasty, przerzucaj pryzmę kompostową i sprzątaj opadłe liście.

Zadania konserwacyjne obejmują czyszczenie doniczek, kuwet i etykiet, czyszczenie i naprawę szklarni, szop i klatek do uprawy owoców, serwisowanie narzędzi, sprawdzanie dat przydatności do siewu starych torebek z nasionami, sprawdzanie mnożarek oraz uzupełnianie zapasów podłoża, nawozów i innych drobiazgów. Pamiętaj, aby zastanowić się nad swoimi sukcesami i porażkami, abyś mógł zaplanować uprawy na przyszły rok.

Pod osłonami

Latem twoje szklarnie i tunele foliowe zapełnią się ogórkami, melonami, papryką i pomidorami, lecz i przez resztę roku nadal można z nich korzystać. Rozsady odpornych na mróz roślin liściastych, takich jak sałata rzymska, rzeżucha, cykoria, cykoria radicchio i jednoroczny szpinak będą powoli rosnąć przez zimę, jeśli do połowy października posadzisz je na grządkach po pomidorach.

Połącz swoje warzywa i rośliny owocowe z roślinami ozdobnymi, aby uzyskać atrakcyjny, a jednocześnie wydajny ogród

ZDJĘCIE: LUCY CHAMBERLAIN; NEIL HEPWORTH

eprasa.pl 21f3b5bb35

Spadające ceny cichych, lekkich kosiarek bezprzewodowych oznaczają, że takie urządzenie może się zmieścić w twoim budżecie

TESTUJEMY

Bezprzewodowe kosiarki

Kay Maguire testuje ekonomiczne kosiarki w poszukiwaniu najlepszych modeli, które utrzymają twój trawnik w dobrej formie

Dla każdego posiadacza trawnika koszenie jest jednym z głównych zadań w sezonie ogrodniczym, a kosiarka jest do tego niezbędnym narzędziem. Dostępne są różne rodzaje kosiarek, w tym elektryczne na kabel i spalinowe, ale przy coraz większym wyborze oraz spadku cen modele bezprzewodowe, zasilane bateriami, stają się coraz bardziej popularną opcją.

Kosiarki akumulatorowe są łatwe w użyciu, nie wymagają konserwacji i nie generują takich kosztów jak modele przewodowe czy spalinowe. Są też lekkie, kompaktowe i łatwe do przenoszenia po trawniku. Kosiarki zasilane akumulatorem litowo-jonowym są ciche i bezemisyjne. Wcześniej były droższe niż kosiarki przewodowe, lecz teraz dostępnych jest wiele tańszych modeli. Ceny tych urządzeń zazwyczaj obejmują również akumulator i ładowarkę, które są kompatybilne z innymi narzędziami tego samego producenta, więc zaoszczędzisz na kosztach, wybierając w przyszłości inne pasujące do nich narzędzia.

Aby sprawdzić, czy niska cena oznacza też niską jakość lub utratę dodatkowych funkcji, przetestowaliśmy 11 bezprzewodowych kosiarek w cenie poniżej 300 funtów. Wszystkie obsługuje się pchając je po trawniku i nadają się do małych oraz średnich trawników. Każda kosiarka została rozpakowana, złożona, a następnie użyta do skoszenia trawy na dużym obszarze oraz sprawdzona na zboczach i na drodze do i z miejsca przechowywania, aby zobaczyć jak wypadną.

Do oceny kosiarek zastosowano następujące kryteria, którym przypisano jednakową wagę:

- **Uruchomienie/przechowywanie** Oceniono łatwość montażu i przejrzystość instrukcji, czas ładowania akumulatora oraz łatwość przechowywania kosiarki.
- **Obsługa** Sprawdzono komfort i łatwości użytkowania, regulację wysokości rączki oraz sposoby zmiany wysokości koszenia, wagę, poziomu hałasu i czas pracy.
- **Koszenie** Oceniono szerokości koszenia, zakres wysokości koszenia, pojemności kosza na ścinki i dodatkowe funkcje, takie jak koszenie do krawędzi lub mulczowanie.
- **Stosunek jakości do ceny** Wzięto pod uwagę wszystkie powyższe kryteria, a także jakość, wygląd, gwarancję i cenę razem z akumulatorem i ładowarką.

eprasa.pl 21f3b5bb35

Budowa kosiarki bezprzewodowej

Włączniki
Silnik uruchamia się po jednoczesnym wciśnięciu przycisku i dźwigni jazdy – dwustopniowy system uruchamiania podnosi bezpieczeństwo. Niektóre modele posiadają wskaźnik naładowania akumulatora, którego poziom można sprawdzić w trakcie koszenia.

Rączka
Często jest wyposażona w nakładkę chroniącą dłonie i można ją ustawić na pożądaną wysokość. Większość rączek składa się na pół, aby ułatwić schowanie kosiarki, ale niektóre składają się płasko na kosiarce, przez co zajmują jeszcze mniej miejsca.

Klucz bezpieczeństwa
Wszystkie kosiarki mają klucz, który należy włożyć, aby uruchomić urządzenie. Trzymaj go z dala od kosiarki, aby uniemożliwić dzieciom uruchomienie kosiarki.

Uchwyt do przenoszenia
Przydatny do przeniesienia kosiarki po schodach lub do miejsca przechowywania.

Wnęka akumulatora
Po naładowaniu akumulator powinien dać się łatwo włożyć i wyjąć. Niektóre modele posiadają przezroczystą osłonę wnęki, więc można zobaczyć poziom naładowania akumulatora podczas koszenia.

Szerokość koszenia
Obudowy kosiarek mają różne rozmiary. Węższymi łatwiej jest manewrować i idealnie nadają się do mniejszych trawników. Szersze obudowy pozwalają oszczędzić czas i są najlepsze do koszenia większych obszarów.

Wysokość koszenia
Kosiarki umożliwiają zmianę wysokości koszenia, zwykle w zakresie 30-70 mm, którą powinno dać się łatwo ustawić za pomocą jednej dźwigni.

Grzebień do trawy
Jest szerszy niż rozstaw kół, dzięki czemu kosiarka ścina trawę rosnącą blisko krawędzi i ścian. Zapewnia schludne wykończenie, więc nie trzeba docinać krawędzi podkaszarką po koszeniu.

Kosz na trawę
Zbiera ścinki, jest wykonany z plastiku lub tkaniny oraz ma pojemność od 30 l wzwyż. Wskaźnik informuje, kiedy należy go opróżnić.

Ładowarka
Diody wskaźnika pokazują ładowanie i pełne naładowanie akumulatora, co może trwać od 50 do 180 minut. Wiele modeli jest wyposażonych w szybkie ładowarki dostępne za dodatkową opłatą.

Baterie litowo-jonowe
Mają różne wartości napięcia i natężenia, które decydują o mocy i czasie pracy (podanym w minutach lub powierzchni obszaru, na jaki wystarczają po jednym naładowaniu). Można ich używać również, kiedy są częściowo naładowane i nie rozładowują się podczas przechowywania.

PONIŻEJ 200 £

OCENA: 14/20

Mountfield Electress 30 Li Kit 157 £
Szerokość koszenia 30 cm
Waga 8,79 kg **Bateria** 20 V
Maks. powierzchnia trawnika 150 m²
Gwarancja 2 lata
Niewygodny montaż. Rączka składa się na pół. Szybkie ładowanie, 68 minut. Plastikowy kosz na trawę o pojemności 30 l.

Zalety i wady
- ✓ Lekka i prosta kosiarka
- ✓ Najcichsza ze wszystkich
- ✓ Jest częścią systemu urządzeń Stiga E-power
- × Montaż trudniejszy od pozostałych modeli
- × Tylko trzy wysokości koszenia, trudne do zmiany
- × Dźwignia włącznika z jednej strony rączki

Uruchomienie/przechowywanie ★★★☆☆
Obsługa ★★★☆☆
Koszenie ★★★★☆
Stosunek jakości do ceny ★★★★☆

OCENA: 18/20

NAJLEPSZY ZAKUP

Powerbase 40V Cordless Lawnmower 189 £
Szerokość koszenia 34 cm
Waga 16 kg **Bateria** 40 V
Maks. powierzchnia trawnika 200 m²
Gwarancja 3 lata
Łatwy montaż. Kosz na trawę 35 l. Pięć wysokości koszenia w zakresie 25-75 mm, łatwe do zmiany. Ładowanie trwa 120 minut. Dostępne zapasowe baterie.

Zalety i wady
- ✓ Łatwa w użyciu
- ✓ Przednie i boczne grzebienie oraz tylny walec
- ✓ Podwójnie składana rączka ułatwiająca przechowywanie
- × Trudno nią manewrować
- × Nie jest częścią akumulatorowego systemu urządzeń

Uruchomienie/przechowywanie ★★★★★
Obsługa ★★★★☆
Koszenie ★★★★★
Stosunek jakości do ceny ★★★★☆

eprasa.pl 21f3b5bb35

PONIŻEJ 300 £

OCENA: 18/20

NAJ-LEPSZY ZAKUP

Einhell GE-CM 15/33Li 199,95 £

Szerokość koszenia 33 cm
Waga 10,9 kg **Bateria** 18 V
Maks. powierzchnia trawnika 200 m²
Gwarancja 2 lata
Prosty montaż. Regulowana rączka składa się na pół. Worek na trawę o pojemności 30 l składa się na płasko. Ładowanie trwa 75 trwa minut. Pięć wysokości koszenia w zakresie 25-65 mm.

Zalety i wady
- ✓ Lekka i prosta w użyciu
- ✓ Regulacja ustawienia rączki
- ✓ Duże tylne koła łatwo się obracają
- ✓ Część systemu Einhell Power X-Change
- × Mało dodatkowych funkcji
- × Rączka składa się tylko na pół

Uruchomienie/przechowywanie ★★★★☆
Obsługa ★★★★★
Koszenie ★★★★☆
Stosunek jakości do ceny ★★★★★

OCENA: 16/20

KUPISZ W POLSCE!

Worx WG730E 209,99 £ / 939 zł

Szerokość koszenia 30 cm
Waga 9,3 kg **Bateria** 20 V
Maks. powierzchnia trawnika 200 m²
Gwarancja 3 lata
Łatwy montaż. Rączka składa się płasko nad kosiarką. Plastikowy kosz na ścinki o pojemności 30 l. Silnik bezszczotkowy. Ładowanie trwa 120 minut. Trzy wysokości koszenia w zakresie 30-70 mm.

Zalety i wady
- ✓ Lekka i zwrotna
- ✓ Kosi do krawędzi
- ✓ Część systemu narzędzi Worx Power
- × Tylko trzy wysokości koszenia, trudne do zmiany
- × Dźwignia z jednej strony rączki
- × Długi czas ładowania

Uruchomienie/przechowywanie ★★★★☆
Obsługa ★★★★☆
Koszenie ★★★★☆
Stosunek jakości do ceny ★★★★☆

OCENA: 17/20

KUPISZ W POLSCE!

Ryobi One+ RLM18X33B40 219,99 £ / 828,99 zł

Szerokość koszenia 33 cm **Waga** 8,1 kg
Bateria 18 V **Maks. powierzchnia trawnika** 200 m² **Gwarancja** 3 lata
Materiałowy kosz na trawę o pojemności 35 l. Ładowanie trwa 150 minut. Pięć wysokości koszenia w zakresie 25-65 mm. Funkcja koszenia do krawędzi.

Zalety i wady
- ✓ Łatwa w montażu i obsłudze, składa się do przechowywania
- ✓ Zbiera do kosza lub mulczuje ścinki
- ✓ Część systemu Ryobi One+
- × Długi czas ładowania
- × Trudno wyregulować wysokość koszenia
- × Głośna

Uruchomienie/przechowywanie ★★★★★
Obsługa ★★★★☆
Koszenie ★★★★☆
Stosunek jakości do ceny ★★★★☆

OCENA: 17/20

Greenworks 48V 36 cm 229,99 £

Szerokość koszenia 36 cm
Waga 18 kg **Bateria** 48 V (2 x 24 V)
Maks. powierzchnia trawnika 200 m²
Gwarancja 3 lata
Łatwy montaż. Duży worek na ścinki wykonany z tkaniny, o pojemności 40 l. Szybkie ładowanie, 60 minut. Przystawka do mulczowania. Tylny walec. Pięć wysokości koszenia w zakresie 20-70 mm, ciężkie do ustawienia.

Zalety i wady
- ✓ Zbiera lub mulczuje ścinki
- ✓ Podwójnie składana rączka ułatwia przechowywanie
- ✓ Część systemu narzędzi Greenworks 24 V i 48 V
- × Ciężka i powolna w użytkowaniu
- × Przechyla się, gdy kosz na ścinki jest pełny

Uruchomienie/przechowywanie ★★★★★
Obsługa ★★★☆☆
Koszenie ★★★★★
Stosunek jakości do ceny ★★★★☆

OCENA: 17/20

Cobra MX3440V 232,99 £

Szerokość koszenia 34 cm
Waga 17 kg **Bateria** 40 V
Czas koszenie 40 min **Gwarancja** 2 lata
Niezrozumiała instrukcja montażu. Uchwyt łatwo składa się płasko nad kosiarką. Materiałowy kosz na trawę o pojemności 35 l. Ładowanie trwa 85 minut. Pięć wysokości koszenia w zakresie 25-75 mm.

Zalety i wady
- ✓ Lekka i cicha
- ✓ Łatwe sprawdzanie poziomu naładowania baterii
- ✓ Podwójnie składana rączka ułatwiająca przechowywanie
- ✓ Należy do akumulatorowego systemu narzędzi Cobra 40 V
- × Niewygodny montaż kosza na ścinki
- × Sztywna dźwignia regulacji wysokości koszenia

Uruchomienie/przechowywanie ★★★★☆
Obsługa ★★★★☆
Koszenie ★★★★★
Stosunek jakości do ceny ★★★★☆

OCENA: 18/20

KUPISZ W POLSCE!

NAJ-LEPSZY ZAKUP

Gardena Handymower 259,98 £ / 863,34 zł

Szerokość koszenia 22 cm **Waga** 4,7 kg
Bateria 18 V **Maks. powierzchnia trawnika** 50 m² **Gwarancja** 2 lata
Tylko niewielki montaż. Posiada ostrze do mulczowania, ale brak kosza. 60 minut ładowania. Trzy wysokości koszenia w zakresie 30-50 mm, łatwe do zmiany.

Zalety i wady
- ✓ Mała i lekka do przenoszenia i przechowywania
- ✓ Obrotowa rączka bardzo ułatwia prowadzenie
- ✓ Łatwe sprawdzanie poziomu naładowania baterii
- ✓ Część systemu Power for All Allience
- × Akumulator i ładowarkę należy kupić osobno
- × Gaśnie, gdy rączka jest ustawiona pionowo

Uruchomienie/przechowywanie ★★★★★
Obsługa ★★★★☆
Koszenie ★★★★★
Stosunek jakości do ceny ★★★★☆

eprasa.pl 21f3b5bb35

PONIŻEJ 300 £

OCENA: 19/20

NAJ-LEPSZY ZAKUP

Yardforce LMG37A 259,99 £

Szerokość koszenia 37 cm **Waga** 13,5 kg **Bateria** 40 V **Maks. powierzchnia trawnika** 400 m² **Gwarancja** 3 lata

Niewygodny montaż. Materiałowy kosz na trawę o pojemności 40 l. Ładowanie trwa 50 minut. Silnik bezszczotkowy. Siedem wysokości koszenia w zakresie 25-75 mm, łatwe do zmiany. Koszenie do krawędzi.

Zalety i wady

- ✓ Zbiera lub mulczuje ścinki, posiada walec
- ✓ Kosi do krawędzi
- ✓ Podwójnie składana rączka ułatwiająca przechowywanie
- ✓ Najszybszy czas ładowania
- ✓ Część akumulatorowej serii Yardforce GR40
- × Bardziej czasochłonny montaż od pozostałych

Uruchomienie/przechowywanie ★★★★☆
Obsługa ★★★★★
Koszenie ★★★★★
Stosunek jakości do ceny ★★★★★

OCENA: 17/20

KUPISZ W POLSCE!

Mac Allister MLM3637 Li 264 £ / 1298 zł

Szerokość koszenia 37 cm **Waga** 14,3 kg **Bateria** 36 V **Maks. powierzchnia trawnika** 400 m² **Gwarancja** 2 lata

Wymaga niewielkiego montażu. Przechowywanie w pozycji pionowej. Duży materiałowy kosz na trawę o pojemności 45 l. Szybkie ładowanie, 60 minut. Siedem wysokości koszenia w zakresie 20-70 mm, łatwe do zmiany. Przystawka do mulczowania.

Zalety i wady

- ✓ Kosi do krawędzi, zbiera lub mulczuje ścinki
- ✓ Podwójnie składana rączka ułatwiająca przechowywanie
- ✓ Szybkie ładowanie
- ✓ Część akumulatorowego systemu Mac Allister Solo
- × Wolno pracuje
- × Ma kłopoty z wyższą trawą

Uruchomienie/przechowywanie ★★★★★
Obsługa ★★★★☆
Koszenie ★★★★☆
Stosunek jakości do ceny ★★★★☆

OCENA: 16/20

Flymo EasiStore 300R Li 284,99 £

Szerokość koszenia 30 cm
Waga 8 kg
Bateria 40 V (2 x 20 V)
Czas koszenia 35 min
Gwarancja 2 lata

Prosty montaż. Plastikowy kosz na trawę o pojemności 30 l. Czas ładowania 180 minut. Trzy wysokości koszenia w zakresie 25-65 mm, ale trudne do zmiany.

Zalety i wady

- ✓ Lekka i prosta w użyciu, łatwe przechowywanie
- ✓ Część systemu Power for All Alliance
- × Zmiana wysokości koszenia pod obudową
- × Mała i nietrwała za taką cenę
- × Najdłuższy czas ładowania

Uruchomienie/przechowywanie ★★★★☆
Obsługa ★★★★☆
Koszenie ★★★★☆
Stosunek jakości do ceny ★★★★☆

NAJ-LEPSZY ZAKUP

Nasz wybór do twoich potrzeb

Niedroga kosiarka z dodatkowymi funkcjami

Powerbase 40V Cordless Lawnmower 189 £

Dobrze przemyślana i prosta w użyciu składana kosiarka, łatwa do przechowywania. Zapewnia pięć łatwych do zmiany wysokości koszenia. Wyposażona w kilka dodatkowych funkcji, takich jak przednie i boczne grzebienie oraz tylny walec, które dają schludny efekt koszenia.

Niedroga kosiarka łatwa w użytkowaniu

Einhell GE-CM15/33Li 199,95 £

Prosta, lekka i niedroga kosiarka, łatwa do złożenia i użytkowania. Umożliwia ustawienie wysokości rączki i dobry zakres regulacji. Szybko się ładuje, oferuje pięć wysokości koszenia. Kosi płynnie i dokładnie.

Najlepsza kosiarka do małych trawników

Gardena Handymower 259,98 £

Lekka, kompaktowa i łatwa do manewrowania kosiarka, idealna do regularnego koszenia małych trawników. Poziom naładowania baterii jest widoczny podczas koszenia. Nie trzeba opróżniać kosza na trawę – ścinki są rozdrabniane i wyrzucane na trawnik.

Najlepsza kosiarka do małych i średnich trawników

Yardforce LMG37A 259,99 £

Solidna kosiarka z przydatnymi funkcjami, takimi jak koszenie do samej krawędzi, tylny walec, przystawka do mulczowania i duży, łatwy do opróżnienia kosz na trawę. Szybko się ładuje, oferuje szeroki zakres wysokości koszenia i można ją łatwo złożyć po pracy.

eprasa.pl 21f3b5bb35

Niektóre kosiarki mają dwa akumulatory, więc możesz kosić dłużej

Rozważ zakup kosiarki ze składaną rączką, jeśli masz mało miejsca do przechowywania

Wysokość koszenia powinno dać się łatwo ustawić za pomocą jednej dźwigni

Jak wybrać kosiarkę bezprzewodową

Odpowiedzi na poniższe pytania pomogą ci wybrać kosiarkę odpowiadającą twoim potrzebom

■ **Gdzie kosisz?** Rodzaj koszonego trawnika będzie decydował o tym, jakich funkcji kosiarki będziesz potrzebować. Kosiarkom pchanym trzeba nadać rozpęd, więc ważna jest ich zwrotność, szczególnie jeśli masz pochyły trawnik lub sprzęt do zabaw, rabaty i drzewa do ominięcia. Kosiarka, która kosi do samych krawędzi zapewnia staranne wykończenie i oszczędza czas, ponieważ nie trzeba później docinać nożycami lub podkaszarką. Aby uzyskać schludny wygląd trawnika ustaw niską wysokość koszenia, ale jeśli nie masz czasu na regularne koszenie, to wyższe ustawienie poradzi sobie z wysoką trawą. Tylny walec wykona schludne pasy, a przystawka do mulczowania pozwala wybierać pomiędzy zbieraniem ścinków a ich mulczowaniem. Nie trzeba wówczas opróżniać kosza na trawę, ale mulczowanie sprawdza się tylko wtedy, gdy trawnik jest koszony regularnie.

■ **Jaki jest czas ładowania i pracy baterii?** Baterie (akumulatory) litowo-jonowe różnią się w naszym teście pojemnością od 18 V do 40 V i od 2 Ah do 5 Ah, co wpływa na moc koszenia i czas pracy na jednym ładowaniu. Dopasuj czas pracy do rozmiaru trawnika. Większość kosiarek ma określony, zalecany, maksymalny rozmiar trawnika lub czas pracy (chociaż zależy to od warunków panujących w ciągu dnia), a w pełni naładowany akumulator wystarcza na tyle długo, aby dokończyć pracę. Niektóre modele są wyposażone w dwa akumulatory, dzięki czemu można kosić dłużej, a większość marek sprzedaje też akumulatory oddzielnie. Krótki czas ładowania pozwala szybciej wznowić koszenie.

■ **Czy kosiarka jest łatwa w użyciu?** Większość kosiarek wymaga jedynie zamocowania rączki i założenia kosza na trawę, a worki z tkaniny łatwiej się zakłada niż pojemniki z tworzywa. Zmiana ustawienia wysokości koszenia nie powinna być kłopotliwa. Niektóre kosiarki należy obrócić i przesunąć całą oś, ale najlepiej sprawdza się pojedyncza dźwignia, która porusza się po całym zakresie.

■ **Ile masz miejsca do przechowywania?** Jeśli nie masz dużo miejsca, sprawdź, na ile i jak łatwo składa się rączka. Większość rączek można częściowo odkręcić, aby złożyć je nad korpusem kosiarki; inne są zaprojektowane tak, aby je odczepić i złożyć całkowicie płasko, albo zawiesić lub postawić pionowo. Kosze z tkaniny dadzą się złożyć, ale trudno to zrobić z plastikowymi pojemnikami na trawę. Jeśli musisz wnieść kosiarkę po stopniach do schowka lub na półkę, sprawdź jej wagę i czy posiada uchwyt do przenoszenia, który to ułatwi.

■ **Co dostajesz w cenie?** Jakość materiałów często przekłada się na cenę. W przeciwieństwie do urządzeń z wyższej półki z metalową obudową, tańsze modele wykonane z lekkiego plastiku raczej długo nie wytrzymają. Silniki bezszczotkowe są mocne, wydajne i trwalsze, a zakup kolejnej kosiarki zamiast jednej, ale solidnej, jest szkodliwy dla portfela i środowiska. Gwarancja może mieć różną długość – niektóre marki wymagają rejestracji kosiarki, aby uzyskać najdłuższy czas gwarancji, a u niektórych kosiarka, akumulator i ładowarka mają różne okresy gwarancji.

System akumulatorowy to rozwiązanie oferowane przez producentów narzędzi bezprzewodowych, w którym jeden akumulator pasuje do wielu narzędzi wchodzących w skład danego systemu. Różne marki mają swoje systemy akumulatorowe, ale wiodący w świecie producenci stworzyli również system Power for All Alliance – jeden z największych systemów akumulatorów, w którym te same akumulatory pasują do wielu elektronarzędzi różnych marek.

Gdzie kupić

- Cobra **www.cobragarden.co.uk**
- Einhell **www.einhell.co.uk**
- Flymo **www.flymo.com/uk**
- Gardena **www.gardena.com**
- Greenworks **www.greenworkstools.co.uk**
- Mac Allister **www.diy.com**
- Mountfield **www.mountfieldlawnmowers.co.uk**
- Powerbase **www.homebase.co.uk**
- Ryobi **www.uk.ryobitools.eu**
- Worx **www.worx.com**
- Yardforce **www.yardforce.co/uk**

ZOBACZ filmy i przeczytaj obszerne artykuły na temat kosiarek na stronie **www.GardenersWorld.com/reviews**, jeśli planujesz zakup nowego urządzenia

eprasa.pl 21f3b5bb35

Zadbaj o kompost po zimie

Podczas zimowych miesięcy nasze pryzmy z kompostem, pełne jesiennych i wczesnowiosennych resztek roślin pochodzących z rabat, spowalniają aktywność wraz ze spadkiem temperatury. Na początku wiosny przesiewam najlepiej rozłożony kompost spośród trzech skrzyń i pakuję do worków. Przygotowuję go w ten sposób do użycia podczas wiosennych i letnich miesięcy jako dodatku do podłoża dla roślin.

Wszelkie resztki wykorzystuję do ściółkowania grządek warzywnych. Kompost w dwóch pozostałych skrzyniach przerzucam i czekam, aż wraz ze wzrostem temperatury na zewnątrz bakterie rozpoczną swoją magiczną pracę.

Z reguły im cieplej na zewnątrz, tym szybciej kompost jest gotowy do użycia. Jednak to przerzucanie materii organicznej jest najbardziej znaczącym czynnikiem warunkującym powstanie dobrego kompostu z resztek ogrodowych.

Ważna jest również różnorodność jego składników. Najlepiej byłoby, aby istniała równowaga objętościowa pomiędzy materią węglową (brązową), czyli np. suchymi gałęziami, kartonami lub słomą, oraz azotową (zieloną), np. skoszoną trawą, resztkami kuchennymi i zielonymi częściami roślin. Największym błędem jest przewaga materii zielonej, która jest aż nadto bogata w azot, co sprawia, że kompost zmienia się z cuchnące, śluzowate brązowe błoto.

Więcej węgla – w proporcji mniej więcej 2:1 – pomoże rozwiązać problem i w rezultacie otrzymasz wartościowy kompost o przyjemnym zapachu i jednolitej strukturze.

ZOBACZ jak Monty robi kompost na **www.GardenersWorld.com/compost**

Regularnie przerzucaj kompost, aby przyspieszyć rozkład materii organicznej

eprasa.pl 21f3b5bb35

KROK PO KROKU Sadzenie róż z pojemników

Nadszedł dobry czas na sadzenie róż z pojemników – warunki pogodowe są łagodne i sprzyjają przyjmowaniu się sadzonek. Niełatwo oprzeć się pokusie zakupu kwitnącej już rośliny, lecz róże posadzone latem będą potrzebować znacznie więcej wody, aby przetrwać. Sadzenie najlepiej przeprowadzić w dzień, kiedy gleba jest wilgotna, nie ma ani ostrego słońca, ani mocnego wiatru. Na koniec warto wyściółkować podłoże wokół sadzonek dobrze rozłożonym obornikiem, co pomoże utrzymać wilgoć w glebie wokół korzeni i zapewni roślinie składniki pokarmowe na cały sezon wegetacyjny.

1

2

3

4

1 **WYKOP** dołek nieco głębszy i szerszy od pojemnika, w którym znajduje się roślina, tak by korzenie miały miejsce do wzrostu. Widłami rozluźnij ziemię na dnie dołka.

2 **CHWYĆ** łodygę nisko u podstawy, aby zabezpieczyć miejsce szczepienia, które łatwo uszkodzić podczas wyjmowania rośliny z doniczki. W razie potrzeby opukaj pojemnik, aby rozluźnić bryłę korzeniową.

3 **UMIEŚĆ** tyczkę nad dołkiem, aby sprawdzić, czy głębokość sadzenia jest odpowiednia. Miejsce szczepienia, skąd wyrastają nowe pędy, powinno znajdować się tuż pod powierzchnią ziemi.

4 **ZASYP** dół dookoła sadzonki ziemią i udepcz. Podlej obficie konewką, upewniając się, że woda przesiąka do dna dołka.

ODWIEDŹ **www.GardenersWorld.com/grow-roses** po więcej porad na temat uprawy róż

20 MINUT WOLNEGO

Wykop i podziel kępy pierwiosnków bezłodygowych, aby otrzymać nowe, zdrowe rośliny, które będziesz mógł rozsadzić w swoim ogrodzie. Zrób to od razu po kwitnieniu i posadź malutkie kępy w częściowo zacienionych miejscach. Rozsyp dojrzały kompost wokół każdej rośliny.

Dodaj nawóz do pojemników, aby dostarczyć krzewom niezbędnych substancji odżywczych

Zasil doniczkowe azalie

Rozsyp porcję nawozu o spowolnionym działaniu wokół krzewów kwasolubnych rosnących w doniczkach. Jedna dawka wystarczy na kilka tygodni. Dostępne są specjalne mieszanki przeznaczone dla roślin kwasolubnych, zawierające odpowiednie proporcje składników odżywczych, łącznie z mikroelementami, które występują naturalnie w glebie. Sprawdź na opakowaniu zalecaną dawkę i rozsyp granulki na powierzchni ziemi. Palcami wymieszaj je z podłożem. Podlej deszczówką, ponieważ ma niższe pH niż większość kranówek.

DOBRA RADA

Kontynuuj usuwanie przekwitłych kwiatów z wczesnych odmian bratków, które nadal kwitną – będą wydawać nowe kwiaty jeszcze przez przynajmniej miesiąc. Użyj nożyc do oczyszczenia roślin, przycinając suche pędy u podstawy. Wyciąganie suchych kwiatów ręką może doprowadzić do uszkodzenia korzeni.

ZOBACZ filmy z poradami jak obsadzać donice na **www.GardenersWorld.com/planting-pots**

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE. THANKS TO WREST PARK

eprasa.pl 21f3b5bb35

POSADŹ PIERWIOSNKI

Posadź teraz pierwiosnki lekarskie (*Primula veris*), które właśnie kwitną. Kwiaty tych roślin osadzone są na długich pędach, wysoko ponad liśćmi i utrzymują się na roślinie przez kilka tygodni, aż do pojawienia się kwiatów letnich gatunków, które zaczną wypełniać rabaty. Najbardziej sprzyja im nieprzepuszczalna gleba oraz półcień, dlatego posadź je na rabatach pod krzewami, dookoła oczka wodnego lub u podnóża porośniętych trawą skarp.

Po posadzeniu podlej obficie rośliny, a jeśli zdecydowałeś się umieścić je na rabatach, dodatkowo rozsyp wokół nich trochę kompostu, aby zatrzymać wilgć w glebie i stłumić chwasty.

Kup teraz kwitnące pierwiosnki lekarskie, aby cieszyć się wiosennymi kolorami przez kolejne tygodnie. Są roślinami wieloletnimi, a więc za rok ponownie zakwitną

DOBRA RADA

Rozstaw w odpowiednich miejscach podpory dla rabatowych bylin, aby od samego początku zdrowo i prosto rosły. Najprościej jest wykorzystać te kupne, ale możesz też wykonać je samodzielnie, wbijając w ziemię grube tyczki po przeciwnych stronach rośliny i związując je sznurkiem.

ZOBACZ filmy z poradami jak sadzić groszek pachnący na **www.GardenersWorld.com/sweet-peas**

Przygotuj podpórki z tyczek dla sadzonek groszku pachnącego, po których będą mogły się wspinać

Posadź groszek pachnący

Posadź teraz groszek pachnący w dużych donicach lub na rabatach, aby latem cieszyć się kwiatami o słodkim zapachu.

Przed sadzeniem przygotuj podpory. Dobrze sprawdzi się połączenie tyczek z siatką do roślin pnących, po której groszek będzie się piąć. Groszek pachnący to żarłoczna roślina, dlatego posadź ją w dobrej jakości podłożu do roślin doniczkowych lub ziemi wzbogaconej dojrzałym obornikiem. Sadź sadzonki w rozstawie ok. 20 cm, aby korzenie mogły się rozrosnąć. Podlej i chroń rośliny przed ślimakami.

KROK PO KORKU

Obsadź kolorową donicę

Skomponuj wiosenne kompozycje kwiatowe na patio. Dla uzyskania maksymalnego efektu dekoracyjnego przemyśl schemat kolorystyczny aranżacji i dobierz według niego rośliny o odpowiednio zabarwionych kwiatach i liściach. Purpurowe liście żurawki dają wrażenie głębi i podkreślają fioletoworóżowe barwy kwiatów laku. Namocz rośliny przed przesadzeniem.

1 **WYMIESZAJ** podłoże do roślin doniczkowych z perlitem, aby je trochę rozluźnić, po czym wypełnij nim donicę, zostawiając wystarczającą ilość miejsca na największą bryłę korzeniową.

2 **WYBIERZ** roślinę, której kwiaty i liście przetrwają całą wiosnę, stanowiąc punkt centralny aranżacji.

3 **POSADŹ** w puste miejsca wybrane rośliny wypełniające. Dodaj więcej podłoża i dociśnij je tak, by jego powierzchnia znalazła się poniżej krawędzi donicy – ułatwi to podlewanie.

ZDJĘCIA: JASON INGRAM; SARAH CUTTLE

eprasa.pl 21f3b5bb35

Nie zapomnij

- Wypełnij puste miejsca na rabatach, wysiewając tam sezonowe rośliny jednoroczne, takie jak czarnuszka damasceńska i aksamitki
- Posadź w doniczkach pierwiosnki i umieść je przy drzwiach wejściowych oraz wzdłuż ścieżek, aby swoimi kolorami ożywiły te miejsca
- Przytnij suche pędy hortensji, aby otrzymać ładnie ukształtowany krzew
- Przejrzyj róże – jeśli dostrzeżesz mszyce, zetrzyj je, zanim wyrządzą szkody
- Posadź lilie wodne w oczku wodnym, aby wprowadzić do niego nieco koloru
- Podwiąż pędy róży pnącej, które się poluzowały

10 MINUT WOLNEGO

Usuń stare pędy penstemonów, ucinając je tuż nad ziemią. Pamiętaj jednak, aby najpierw sprawdzić, czy z podstawy rośliny wyrosły nowe, które zastąpią te wycięte. Taki zabieg pobudzi rośliny do wykształcenia silnych pędów, które zakwitną w tym roku.

Utnij przekwitłe kwiatostany tuż nad zdrewniałymi częściami pędów

Przytnij lawendę

Przytnij teraz lawendę, aby nadać jej zwarty pokrój i pobudzić wzrost nowych pędów, które latem obficie zakwitną.

Sekatorem lub nożycami ogrodowymi usuń wszystkie przekwitłe kwiatostany, po czym skróć pędy powyżej nagich części, nadając jednocześnie roślinie kształt kuli. Uważaj, aby nie przyciąć grubych, zdrewniałych pędów, ponieważ bardzo wolno się rozkrzewiają.

Stare pędy są bardzo łamliwe, przez co po przycinaniu lawendy pozostanie spory bałagan. Zmieć wszystkie ścinki dookoła rośliny i przy okazji usuń chwasty.

Przerzedź liliowce

Przyjrzyj się nowym pędom liliowców i wyrwij te najsłabsze, ponieważ nie będą w stanie utrzymać tegorocznych kwiatostanów. Uszczknij je palcami lub użyj sekatora.

Taki zabieg przerzedzania sprawi, że rośliny zyskają przestrzeń i energię do utworzenia silniejszych pędów, które obficie pokryją się kwiatami. Jeśli w trakcie zabiegu napotkasz ślimaki, zbierz je i przenieś w inne miejsce.

Usuń słabe pędy liliowca, aby pobudzić roślinę do obfitego kwitnienia

Posadź wilczomlecze w pojemnikach

Posadź teraz w donicach kwitnące wilczomlecze, aby stworzyć pełną kolorów i tekstur kompozycję kwietną. Wilczomlecze dobrze łączą się z innymi wiosennymi kwiatami, lecz samodzielnie także stworzą ciekawe, różnorodne w formie aranżacje.

Posadź je w dużej donicy z terakoty, której kolor będzie kontrastować z zielonkawo-żółtymi kwiatami i soczyście zielonymi liśćmi. Użyj beztorfowego podłoża do roślin doniczkowych wymieszanego z niewielką ilością kompostu John Innes, aby zapewnić roślinie wszystkie składniki odżywcze, potrzebne do prawidłowego wzrostu. Uciśnij ziemię, by rośliny były stabilne. Przed podlaniem postaw donicę w docelowym miejscu, w przeciwnym razie będzie za ciężka do przeniesienia.

Wybierz wiosenne rośliny, które po posadzeniu dadzą natychmiastowy efekt

Podlej nowo wysiane rośliny jednoroczne

Napełnij konewkę z drobnym sitkiem i z jej pomocą zwilżaj powierzchnię ziemi ze świeżo wysianymi roślinami przez cały okres kiełkowania. Strumień nie powinien być mocny, aby nie tworzyły się kałuże, które mogłyby wypłukać nasiona.

Powtórz podlewanie kilka razy, aby mieć pewność, że podłoże jest dobrze nasączone i za każdym razem poczekaj, aż woda powoli wsiąknie w ziemię. Najlepszą na to porą jest poranek, ponieważ wieczorem możesz pobudzić do żerowania ślimaki.

Podlewaj nowo wysiane nasiona konewką z sitkiem

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM

eprasa.pl 21f3b5bb35

KROK PO KROKU Pobierz sadzonki fuksji

Aby otrzymać więcej fuksji, pobierz teraz ich sadzonki. Szybko się ukorzenią i jeszcze w tym roku urosną i zakwitną.

Możesz umieścić kilka sztuk wokół krawędzi jednej donicy, jednak gdy posadzisz je pojedynczo w osobnych pojemnikach z podłożem do roślin doniczkowych, nie będziesz ich musiał później ponownie przesadzać i do lata wyrosną z nich sporych rozmiarów rośliny.

Jeśli możesz, przykryj sadzonki przezroczystym foliowym woreczkiem, aby zapewnić im wilgoć i ciepło.

1 **WYBIERZ** zdrowe niekwitnące pędy i utnij je tuż nad pąkami, aby umożliwić roślinie wytworzenie większej liczby pędów. Umieść sadzonki w wilgotnym foliowym woreczku, aby były świeże.

2 **ROZŁÓŻ** sadzonki na czystej powierzchni i ostrym nożem przytnij je tuż pod węzłem, po czym usuń niższe liście.

3 **WYPEŁNIJ** podłożem doniczki o średnicy 8 cm, a następnie pośrodku każdej z nich zrób sadzakiem dołki i umieść w nich sadzonki.

4 **SPRAWDŹ**, czy sadzonka znajduje się na odpowiedniej głębokości – dolne liście powinny wystawać tuż nad powierzchnię podłoża. W razie potrzeby dodaj więcej ziemi. Dociśnij i ostrożnie podlej.

ODWIEDŹ **www.GardenersWorld.com/fuchsia-cuttings** po porady jak pobierać sadzonki fuksji

1

2

3

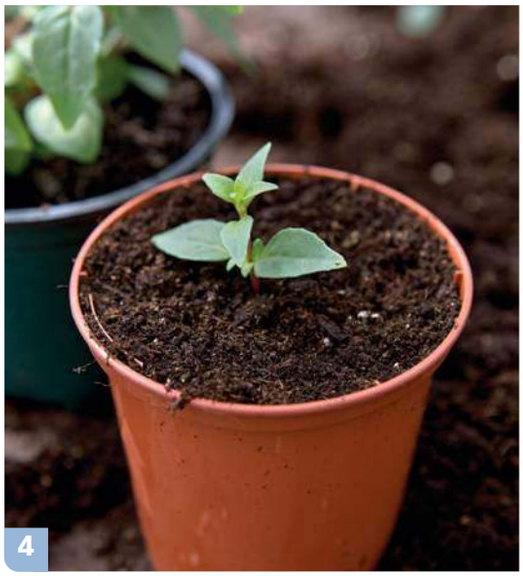
4

Uważaj na opuchlaka truskawkowca

W tym miesiącu uważaj na opuchlaki truskawkowce, które mogą pojawić się w szklarni. Dorosłe osobniki osiągają ok. 1 cm długości, są czarne lub szare, z cętkowanym spodem ciała.

Wędrują po szklarni nocą, żerując na liściach. Składają jaja w doniczkach, aby larwy mogły się żywić miękkimi korzeniami roślin. Aby ograniczyć ich liczebność, regularnie przeszukuj rośliny. Przy użyciu latarki zbieraj żerujące dorosłe osobniki i zerknij również pod ławki, gdzie chowają się w ciągu dnia. Umieszczenie lepkich pułapek w pobliżu doniczek również może być pomocne. Inną metodą jest zwalczanie biologiczne szkodników przy pomocy preparatów z pasożytniczymi nicieniami, którymi nasącza się podłoże, aby wyeliminować larwy. Dzięki temu będziesz mógł uniknąć kolejnych ataków tego szkodnika.

Zbieraj opuchlaki truskawkowce z roślin, aby powstrzymać je przed żerowaniem na liściach

Nie zapomnij

- **Przesadź siewki, zanim zbytnio się wyciągną i obracaj je regularnie, aby nie wyciągały się w stronę słońca**
- **Wysiej laki na rabatach w szklarni, aby na wiosnę obdarzyły cię mnóstwem kwiatów**
- **W ciepłe wiosenne dni otwieraj otwory wentylacyjne w szklarni**
- **Sprawdź sadzonki, które pobrałeś w poprzednich miesiącach i w razie potrzeby je poprzesadzaj**
- **Przesadź pomidory, kiedy ich korzenie zaczną zawijać się wokół doniczki**

TEKST: ROSIE YEOMANS
ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM

eprasa.pl 21f3b5bb35

Przesadź pelargonie

Zajrzyj pod spód doniczek z pelargoniami, aby sprawdzić, czy korzenie nie wyrastają z otworów w dnie. Jeśli tak, należy je przesadzić, aby były dobrze odżywione i mogły zdrowo się rozwijać. Dzięki temu będą tego lata gotowe do wysadzenia do donic w ogrodzie. Przed przesadzeniem podlej rośliny, a następnie wyjmij, opukując delikatnie doniczki.

Wybierz doniczkę przynajmniej 5 cm większą od poprzedniej. Wypełnij ją podłożem John Innes i posadź roślinę na tej samej głębokości, na jakiej rosła dotychczas. Podlej ponownie i rozstaw je na ławce, gdzie będą mogły się rozrosnąć.

Zapewnij młodym pelargoniom więcej miejsca do wzrostu, przesadzając je do większych doniczek

Wkładaj nasiona dyni i cukinii w ziemię pionowo, aby zapobiec ich gniciu

Wysiej cukinie

Jeżeli chcesz otrzymać sadzonki cukinii, które w odpowiednim czasie będą gotowe do wysadzenia do ogrodu, właśnie nadszedł czas na jej wysianie.

Wypełnij kilka doniczek lub multiplatów podłożem uniwersalnym. W każdym pojemniku lub komórce wysiej po jednym nasieniu, wciskając je na głębokość ok. 1,5 cm. Upewnij się, że leży na boku, dzięki czemu nie zgnije przed wykiełkowaniem.

Podlej letnią wodą i umieść pojemniki w miejscu o temperaturze 20°C – powinny wykiełkować w ciągu 7-10 dni. Trzymaj sadzonki w jasnym miejscu i odsuwaj je od siebie, gdy zaczną się rozrastać.

Wczesne zbiory truskawek

Posadź kilka młodych sadzonek do pojemników z podłożem uniwersalnym i trzymaj je w pomieszczeniu, aby latem otrzymać wczesne zbiory smacznych owoców.

Upewnij się, że po dociśnięciu podłoża korona każdej rośliny znajduje się nad jego powierzchnią, w przeciwnym razie zgniją. Podlej i podaj płynny nawóz z dużą zawartością potasu, aby pobudzić je do kwitnienia.

Kiedy zakwitną, otwórz otwory wentylacyjne szklarni, aby zwabić owady zapylające do środka. W ten sposób uzyskasz obfite plony.

ODWIEDŹ
www.GardenersWorld.com/grow-strawberries
po więcej porad ekspertów

Posadź kilka sadzonek truskawek w dużym pojemniku, aby w prosty posób uzyskać wczesne zbiory owoców

20 MINUT WOLNEGO

Wysiej delikatniejsze zioła, takie jak koperek, koper włoski, trybulę i kolendrę. Stopniowo, do czasu, aż całkowicie minie ryzyko przymrozków, przyzwyczajaj siewki do warunków zewnętrznych

Kiedy wyprodukujesz własną rozsadę, przesadź sadzonki do małych pojemników

Posadź nowe rośliny doniczkowe

Od razu otwórz opakowanie, w którym dostarczono sadzonki. Jeśli bryły korzeniowe są suche, umieść je w kuwecie z wodą, aby namokły. Napełnij doniczkę do połowy podłożem beztorfowym, po czym umieść na środku sadzonkę. Przytrzymaj ją jedną ręką, a drugą dosypuj stopniowo podłoża wokół bryły korzeniowej.

Dociśnij palcami ziemię i podlej. Zrób to poprzez podsiąkanie, ponieważ kropelki wody mogą poparzyć liście. Ustaw rośliny w jasnym miejscu na ławce w szklarni lub na słonecznym parapecie w domu.

DOBRA RADA

Przenieś worki z podłożem do szopy lub szklarni, aby się ogrzały. W przeciwnym razie młode rośliny mogą doznać zbyt dużego szoku, gdy posadzisz je w zimnym podłożu.

ZDJĘCIA: JASON INGRAM; PAUL DEBOIS; SARAH CUTTLE

eprasa.pl 21f3b5bb35

Podziel zioła tworzące rozrośnięte kępy, takie jak oregano, aby otrzymać nowe rośliny

Jak otrzymać więcej ziół z jednej rośliny

Podziel teraz zioła, aby je odmłodzić i pobudzić do wzrostu. Zabieg ten przydaje się w przypadku roślin, których rozrost chcesz mieć pod kontrolą. Lecz bez względu na to, czy chcesz ich mieć mniej lub więcej, przesadź teraz młode sadzonki, aby otrzymać świeży zapas aromatycznych liści do wykorzystania w kuchni. Zioła tworzące kępy, np. mięta, lebiodka, melisa oraz estragon można podzielić. Wykop roślinę lub wyjmij ją z doniczki, po czym rozdziel bryły korzeniowe na części wielkości dłoni. Przytnij korzenie oraz pędy, po czym przesadź zewnętrzne, najmłodsze rośliny. Uciśnij podłoże i podlewaj rośliny regularnie przez kilka tygodni, dopóki się nie przyjmą.

Zbieraj brokuły gałązkowe

Zbierz brokuły gałązkowe, kiedy pąki kwiatów są jeszcze zwarte. Odetnij sekatorem główne różyczki od łodyg. Dzięki temu będą mogły się rozwijać pędy boczne, które zapewnią późniejsze zbiory.

Z pędów bocznych będą wyrastać nowe kwiatostany, które zazwyczaj można już odłamać ręką. Przytrzymaj je mocno tuż u podstawy i szybkim ruchem odłam różę od łodygi. Roślina będzie wypuszczać nowe pędy boczne jeszcze przez kilka tygodni, lecz im dłuższe stają się dni, tym szybciej kwiaty będą rozkwitać, dlatego aby cieszyć się świeżymi zbiorami, należy je regularnie zbierać.

ODWIEDŹ
www.gardenersworld.com/gro-veg po więcej porad dotyczących udanej uprawy warzyw

Najpierw zbierz główne róże brokułów gałązkowych, aby pobudzić je do wytwarzania nowych pędów

SZYBKIE ROZWIĄZANIA

Rozsyp nawóz o spowolnionym działaniu wokół krzewów malin, jeżyn oraz ich mieszańców, aby w tym roku uzyskać jak najlepsze plony.

Wysiej groch

Aby przygotować podłoże pod wysiew grochu, wyrwij chwasty i zagrab ziemię. Motyką wyznacz rowek o głębokości 5 cm i podlej go, zanim wysiejesz nasiona w odległości 8-10 cm. Przykryj je ziemią i uciśnij, tak by pozostawić małe wgłębienie, które ułatwi podlewanie. Przygotuj kilka tyczek, które później będziesz mógł wykorzystać do podparcia rosnących roślin.

Zrób motyką rowek i wysiej nasiona w regularnych odstępach

20 MINUT WOLNEGO

Zanim posadzisz nowe rośliny, przygotuj do tego podłoże, przykrywając wybrany obszar czarną folią budowlaną lub kartonem, aby pozbyć się chwastów.

ZDJĘCIA: JASON INGRAM; SARAH CUTTLE

eprasa.pl 21f3b5bb35

ROK PO KROKU

Zasadź wczesne ziemniaki

Wczesne ziemniaki można uprawiać nawet w worku. Zakrywaj stopniowo pędy podłożem, aż worek się wypełni. Ziemniaki tworzą się na pędach pod ziemią. Regularnie podlewaj i co tydzień zasilaj nawozem uniwersalnym w płynie. Zbierzesz plon pod koniec czerwca.

1 **WYMIESZAJ** beztorfowe podłoże do roślin doniczkowych z ziemią ilastą w proporcji 50:50, wypełnij nim worek na głębokość 20 cm i dobrze dociśnij.

2 **UMIEŚĆ** na powierzchni bulwy wczesnych ziemniaków. Każda z nich wymaga ok. 10 l podłoża, więc w worku o pojemności 40 l zmieszczą się cztery bulwy.

3 **ZAKRYJ** bulwy dziesięciocentymetrową warstwą podłoża, delikatnie dociśnij i dobrze podlej. Dosypuj podłoża wraz ze wzrostem pędów.

Zasadź rozmaryn i inne śródziemnomorskie zioła do doniczek wypełnionych żwirowym, przepuszczalnym podłożem i ustaw je w pełnym słońcu

Przesadź zimozielone zioła do większych doniczek

Rozszerz swój asortyment ziół do kuchni na cały rok, sadząc zimozielone zioła w atrakcyjnych doniczkach i ustawiając je w słonecznym miejscu blisko domu. Szałwia, rozmaryn, tymianek i wawrzyn wymagają przepuszczalnej gleby, zastosuj więc podłoże na bazie ziemi ilastej i dodaj do niego nieco żwiru. Dobrze podlej rośliny w starych doniczkach, wyjmij je razem ze zbitymi korzeniami i poluzuj. Wstaw do nowych doniczek i uzupełnij puste miejsca podłożem. Jeszcze raz podlej i ustaw na słonecznym stanowisku. Regularnie ścinaj pędy – pobudzisz roślinę do produkcji kolejnych.

Posadź dymki co 10 cm i zakryj je ziemią tak, aby wystawały tylko ich wierzchołki

Zasadź cebulkę dymkę

Zasadź dymki do dobrze przygotowanej, pozbawionej chwastów ziemi na słonecznym miejscu. Sprawdź, czy podłoże jest dobrze dociśnięte i sadź pojedynczo lub wyznacz motyką płytki rowek. Nasadę cebuli łatwo uszkodzić, więc układaj cebulki delikatnie i obsypuj je ziemią dookoła, aby widać było tylko wierzchołki. Regularnie sprawdzaj, czy ptaki nie wydziobały cebulek i czy mróz nie wypchnął ich do góry, zanim zdążyły się ukorzenić; w razie czego zasadź ponownie. Dobrze podlewaj, szczególnie wtedy, gdy zaczną pęcznieć.

DOBRA RADA

Zakryj rząd truskawek tunelem foliowym, a szybciej zaowocują. Najpierw sprawdź, czy nie ma wśród nich starych roślin – jeśli są, usuń je. Gdy truskawki zaczną wypuszczać świeże liście, zasilaj je co dwa tygodnie uniwersalnym nawozem w płynie, a potem, gdy zaczną tworzyć się kwiaty, zastąp go płynnym nawozem bogatym w potas.

ZOBACZ filmy z poradami na temat uprawy cebuli dostępne na stronie **www.GardenersWorld.com/onions**

TEKST: ROSIE YEOMANS
ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; TIM SANDALL

eprasa.pl 21f3b5bb35

Posiej buraki w doniczkach modułowych

Posiej buraki pojedynczo do doniczek modułowych, aby dobrze wykiełkowały i utworzyły idealne rządki, gdy przesadzisz je do ogrodu. Wypełnij komórki multiplatów beztorfowym podłożem uniwersalnym, dobrze je dociśnij i umieść po jednym nasieniu w środku każdej komórki.

Zakryj ok. pięciocentymetrową warstwą podłoża i podlej. Nasiona buraków są mrozoodporne, dlatego mogą wykiełkować w zacisznym miejscu w gruncie lub w zimnym inspekcie. Gdy siewki dobrze się ukorzenią, przesadź je do warzywnika w odstępach co 10 cm.

Siej w każdej komórce po jednym nasieniu, aby łatwo było przesadzić sadzonki bez naruszenia korzeni

5 MINUT WOLNEGO

Chroń wcześnie kwitnące drzewka owocowe (np. nektaryny, morele i brzoskwinie) przed mrozem, który może uniemożliwić zawiązanie owoców. Sprawdzaj prognozę pogody i gdy przewidywany jest mróz, okryj korony drzewek agrowłókniną – mocuj ją klamerkami. Ściągaj okrycie w ciągu dnia, aby zapewnić zapylaczom dostęp do kwiatów.

Nie zapomnij

- **Z miejsc, gdzie rosną szparagi, starannie usuwaj chwasty, aby ułatwić sobie pierwsze zbiory pod koniec wiosny**
- **Zasilaj rośliny kapustne nawozem o wysokiej zawartości azotu, aby obficiej plonowały**
- **Posadź bulwy topinamburu na głębokość 15 cm, co 30 cm, do podłoża wzbogaconego dużą ilością kompostu ogrodowego**

KROK PO KROKU Wysiej do gruntu marchew

Wybierz stanowisko w pełnym słońcu, gdzie gleba będzie cieplejsza, co sprzyja kiełkowaniu. Idealnie nadają się podwyższone grządki. Marchew rośnie najlepiej w przepuszczalnej glebie wzbogaconej przekompostowaną materią organiczną. Usuń większe kamienie, bo powodują rozszczepianie się korzeni.

Kiełkowanie może trwać nawet ponad dwa tygodnie – ważne, aby podłoże w tym czasie całkiem nie wyschło.

1 **ZAGRAB** równo powierzchnię podłoża, delikatnie je dociśnij i używając tyczki lub sznurka jako wskaźnika zrób ostrzem motyki rowki o głębokości 2 cm.

2 **NASYP** trochę nasion do jednej ręki i weź szczyptę drugą – posiej je w rowku co 3 cm, aby łatwo je było później przerzedzić.

3 **ZAKRYJ** nasiona centymetrową warstwą ziemi i dociśnij ją, tworząc lekkie zagłębienie wzdłuż rowka, aby woda łatwiej docierała do nasion.

TEKST: ROSIE YEOMANS
ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; TIM SANDALL

eprasa.pl 21f3b5bb35

Odpowiadamy na pytania ogrodników

Nasi eksperci podpowiadają, jak poradzić sobie z problemami w ogrodzie, między innymi podmokłym trawnikiem, ślimakami i wyborem roślin do cienia

Humaira Ikram
Od ponad dziesięciu lat pracuje jako projektantka ogrodów i prowadzi kurs projektowania ogrodów.

Matthew Pottage
Pełni obowiązki kustosza RHS Garden Wisley, sztandarowego ogrodu Królewskiego Towarzystwa Ogrodniczego w hrabstwie Surrey

Pippa Greenwood
Jest jedną z czołowych specjalistek ds. szkodników i chorób roślin. W swoim ogrodzie stosuje metody ekologiczne.

P Jak obsadzić kamienne korytko w cieniu, aby je trochę rozjaśnić?

Roy Harper, Cotswolds

O HUMAIRA ODPOWIADA

Zaczęłabym od posadzenia konwalii majowej (*Convallaria majalis*), aby na wiosnę zakwitła pachnącymi białymi kwiatami. Następnie dodałabym kokorycz (*Corydalis*) 'Korn's Purple' o groniastych kwiatostanach w barwie głębokiego fioletu pojawiających się od maja do lipca. Wybarwione na brązowo liście oraz kremowe letnie kwiaty *Disporum leucanthum*, gatunku parnika, będą dobrym dodatkiem. Wszystkie powyższe rośliny dobrze prezentują się w towarzystwie paproci, np. narecznicy czerwonozawijkowej (*Dryopteris erythrosora*) oraz funkii, np. 'Devon Green' – piękności o lśniących liściach i fioletowych kwiatach pojawiających się w sierpniu.

Dodaj jeszcze trawę hakonechloa oraz bodziszki pirenejskie 'Bill Wallis' o niebieskich kwiatach. Aby całość nabrała jeszcze więcej charakteru, dorzuć lilię złotogłów, po czym wprowadź krzew hebe 'Celine' – odmianę o zwartym pokroju i białych kwiatach tak lubianych przez pszczoły. Aby dopełnić całości, posadź żurawkę cylindryczną (*Heuchera cylindrica*) 'Greenfinch'. W ten sposób stworzysz kompozycję roślin, która wiosną i latem będzie cieszyć różnorodnością kolorów, a zimą – zielenią roślin zimozielonych.

Pachnąca konwalia majowa jest rośliną leśną, dlatego dobrze rośnie w cieniu

PiO ODPOWIEDŹ EKSPERTÓW Rośliny do cienia

Wybierz paprocie, takie jak paprotnik japoński (*Polystichum polyblepharum*), o pięknym ulistnieniu

O PIPPA ODPOWIADA

Jeżeli twoje korytko stoi w naprawdę głębokim cieniu, proponuję skoncentrować się na roślinach o interesującym ulistnieniu, zamiast kwitnących, ponieważ te pierwsze lepiej rozwijają się w miejscach, do których dochodzi mniej światła. Jeśli zdecydujesz się na poważnie podejść do tematu paproci, możesz wybrać się do szkółki roślin ozdobnych specjalizującej się w ich produkcji (osobiście lub online). Zadziwi cię ogromny wybór kształtów, tekstur i kolorów.

Jeżeli chciałbyś mieć również kwiaty, jest kilka gatunków nadających się do głębokiego cienia. Jasnota plamista (*Lamium maculatum*) 'Beacon Silver' i 'White Nancy' ma srebrne liście oraz różowe lub białe kwiaty. Także wiele mrozoodpornych cyklamenów, których ulistnienie również bywa srebrne lub wzorzyste, ma różowe lub białe kwiaty. Miodunki pięknie kwitną na niebiesko, różowo lub biało. Wiele mrozoodpornych pelargonii kwitnie w cieniu – tych również warto poszukać w specjalistycznych szkółkach roślin ozdobnych.

ZDJĘCIA: TORIE CHUGG; SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; JASON INGRAM, ANDREW MONTGOMERY

eprasa.pl 21f3b5bb35

P Czy mogę zimą pozostawić paiorecznikі na zewnątrz?

Jo Robertson, e-mail

O HUMAIRA ODPOWIADA Paioreczniki nie są odporne na przymrozki jednak, jeśli mieszkasz w cieplejszym regionie, jest szansa, że przetrwają zimę na zewnątrz, jeśli okryjesz je grubą warstwą ściółki. Natomiast jeżeli zimy w twoim miejscu zamieszkania są ostrzejsze, wnieś paioreczniki do środka, a następnie posadź na zewnątrz pod koniec maja, kiedy minie już ryzyko przymrozków [w Polsce zawsze trzeba je wykopywać przed zimą – red.].

Paioreczniki mają egzotyczny wygląd i potrzebują ochrony przed zimnem

P Co to za roślina?

Irene Muir, e-mail

O MATTHEW ODPOWIADA To obrazki, najprawdopodobniej obrazki włoskie (*Arum italicum*). Wyglądem roślina bardzo przypomina nasz rodzimy gatunek *Arum pictum*, rosnący na terenach leśnych oraz w cieniu żywopłotów, lecz ma od niego atrakcyjniejsze liście z wyraźnymi białymi żyłkami.

Obrazki włoskie mają atrakcyjnie wybarwione liście, pochwy kwiatowe oraz dekoracyjne czerwone jagody

P Jak radzić sobie ze ślimakami w ogrodzie z ciężką, mokrą glebą?

David Coombs, Walia Południowa

O PIPPA ODPOWIADA Jest na to kilka sposobów. Najprostszą metodą jest biologiczne zwalczanie ślimaków przy pomocy preparatów zawierających pasożytnicze nicienie. Ich roztwór aplikuje się konewką lub opryskiwaczem. Każde opakowanie zawiera miliony mikroskopijnych nicieni, które rozpraszają się w glebie w poszukiwaniu szkodników. Używam ich od wielu lat i w rezultacie populacja ślimaków w moim ogrodzie się zmniejszyła, a w suchych okresach w ogóle nie musiałam stosować nicieni. Aplikację nicieni zaczynamy, gdy gleba wystarczająco się ogrzeje, a po paru miesiącach w razie potrzeby ją powtarzamy.

Kiedy już zmniejszysz populację ślimaków w swoim ogrodzie, pomyśl nad zbudowaniem wzniesionych grządek, które mógłbyś wypełnić ziemią wolną od szkodników i ich jaj. Spróbuj też okleić deskowanie podwyższonej grządki samoprzylepną taśmą miedzianą, tuż przy górnych krawędziach.

Zmniejsz populację ślimaków z pomocą biopreparatów z nicieniami

Trejaż porośnięty pachnącym, kwitnącym jaśminem gwiazdkowym pomoże ci zakryć brzydkie miejsca w ogrodzie

P Które rośliny zimozielone najlepiej ukryją brzydki zbiornik oleju?

Dave, e-mail

O HUMAIRA ODPOWIADA Moją ulubioną rośliną zimozieloną jest cis pospolity – sprawdzi się, jeśli nie masz zbyt mokrej gleby, jednak rośnie stosunkowo powoli. Kolejną alternatywą jest osmantus Burkwooda (*Osmanthus* x *burkwoodii*) – krzew, który dobrze znosi przycinanie i latem wytwarza pachnące kwiaty. Ewentualnie możesz postawić trejaż i uprawiać pnącza, np. bluszcz lub jaśmin gwiazdkowy (*Trachelospermum*) o pachnących białych kwiatach.

Kolejną opcją jest żywopłot mieszany – dostępne są zestawy sadzonek różnych rodzimych gatunków i choć nie wszystkie będą zimozielone, razem będą się zmieniać wraz z porami roku i będą źródłem pokarmu oraz schronieniem dla ptaków, małych ssaków i owadów. Rozważ też zbudowanie płotu z suchych gałęzi, które stanowią doskonałe siedlisko dla dzikiej fauny. Aby go trochę upiększyć, posadź przy nim rośliny pnące.

eprasa.pl 21f3b5bb35

P Jaką ziemią wypełnić podwyższoną grządkę na podmokłej glebie?

Claire, Lancashire

O MATTHEW ODPOWIADA Zanim wypełnisz grządkę podłożem, rozbij widłami ubitą glebę, która znajduje się pod spodem. Wbij je jak najgłębiej i poruszaj z boku na bok, aby powstały głębokie dziury. W grządkach podwyższonych rośliny potrzebują warstwy ziemi ogrodniczej, która powinna mieć ok. 30 cm, jednak pod spodem można ułożyć 20 cm warstwę drenażową złożoną z drobnych kamieni, gruboziarnistego żwiru lub grubego piasku, a najlepiej mieszanki tych wszystkich materiałów. Sekretem dobrego drenażu jest wymieszanie materiałów o różnej granulacji, dlatego do górnej warstwy ziemi warto jeszcze dosypać grysu.

Z upływem czasu ziemia osiądzie, więc zalecałabym zastosować tu metodę bez przekopywania [ang. no-dig – red.] – wystarczy każdej jesieni wyściółkować wierzchnią warstwę materią organiczną. Dzięki temu utrzymasz równy poziom podłoża na grządce i nie zaburzysz życia mikrobiologicznego gleby, co na dłuższą metę poprawi jej przepuszczalność.

Żwir dodany do podłoża w podwyższonej grządce zapewni dobry drenaż

PiO GORĄCY TEMAT
Zadbaj o dobry drenaż

Kompostuj odpady roślinne, aby otrzymać ściółkę, która poprawi stan gleby

P Jak poprawić drenaż podczas renowacji trawnika?

Kerry, e-mail

O HUMAIRA ODPOWIADA Podmokły trawnik oznacza, że trzeba znaleźć sposób na odpowiednie zagospodarowanie wody. Ten najprostszy – zmieszanie gleby z piaskiem lub obornikiem – na dłuższą metę się nie sprawdzi. Co prawda przekompostowana materia organiczna pomoże rozluźnić cząsteczki gliny i stworzyć w glebie wolne przestrzenie wypełniane przez wodę i powietrze, jednak zajmie to sporo czasu.

Możesz spróbować odprowadzić nadmiar wody w inne miejsce, oznaczałoby to jednak przekopanie terenu, a to bywa kosztowne – przekierowanie wody do rynsztoku czy studzienki kanalizacyjnej jest zazwyczaj niemożliwe. Inną opcją jest stworzenie rowu bioretencyjnego, czyli zagłębienia porośniętego roślinnością. Dobrze się prezentuje i zbierze nadmiar wody z płaskiego terenu, odprowadzając ją do gruntu.

Przede wszystkim jednak zasugerowałabym obsadzenie terenu odpowiednią roślinnością. Czy zamiast trawnika rozważyłaś stworzenie ogrodu bagiennego? To chyba najbardziej ekscytująca opcja, ponieważ mogłabyś posadzić zupełnie nowe gatunki roślin!

P Znalazłem to pod krawędzią trawnika – co to takiego?

Gillian White, Suffolk

O PIPPA ODPOWIADA Wyglądają mi na geopory (*Geopora sumneriana*), inaczej zagrzebki, będące uroczymi grzybami, które wytwarzają mniej lub bardziej kuliste, wklęsłe w środku owocniki zwane askokarpami. Rosną zagłębione w ziemi, po czym wiosną przebijają się na zewnątrz, odsłaniając białawą powierzchnię produkującą zarodniki. Najczęściej znajdziemy je pod cedrami.

Zagrzebki otwierają się, uwalniając zarodniki z wnętrza białej zarodni

Kwiatostany cymbidium utrzymują się nawet do ośmiu tygodni

P Jak nazywa się moja piękna roślina doniczkowa?

Anne, e-mail

O MATTHEW ODPOWIADA To storczyk cymbidium. Te piękne rośliny domowe najlepiej ustawić w chłodnym, jasnym miejscu – będą je przez cały rok ozdabiać swoimi długimi liśćmi. Kwiaty pojawiają się zazwyczaj zimą i cieszą oko swoim egzotycznym wyglądem. Gdy przerosną doniczkę, przesadź je do większej, używając podłoża do storczyków.

P W zeszłym roku mieliśmy mnóstwo skrzydlaków jawora. Czy to oznacza, że był to szczególnie dobry rok dla klonów?

Peter Judge, West Yorkshire

O PIPPA ODPOWIADA Mogłoby się wydawać, że masz już u siebie miniaturowy las klonowy! Do tej pory miałam okazję zaobserwować międzyroczną zmienność w produkcji i kiełkowaniu nasion u drzew, zwłaszcza dębów i buków. Mniej u klonów, lecz nie mam ich w pobliżu mojego domu.

Na tę zmienność wpływają głównie dwa czynniki: warunki pogodowe w danym roku oraz kondycja drzewa. Te w gorszym stanie mają tendencję do zwiększonej produkcji nasion, co można określić jako ich „łabędzi śpiew" – ostatnia próba wydania jak największej ilości potomstwa.

Piszesz, że dwa drzewa wykazały się taką samą wzmożoną produkcją nasion, lecz nie wspominasz nic o tym, czy zauważyłeś jakieś oznaki choroby, dlatego podejrzewam, że ma to związek z pogodą!

Podwójne skrzydlaki mogą poszybować dosyć daleko od drzewa

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS; JASON INGRAM; TIM SANDALL; GETTY/GOLDFINCH4EVER

eprasa.pl 21f3b5bb35

P W moim ogrodzie pojawiła się ta roślina, co to takiego?

Diane Stanton, e-mail

O MATTHEW ODPOWIADA To ostropest plamisty (*Silybum marianum*), widowiskowa roślina. Okazy rosnące na żyznej glebie mogą rozrastać się do znacznych rozmiarów, w pierwszym roku tworząc rozetę liści, a w drugim wypuszczając łodygi, na których rozwijają się różowe koszyczki kwiatostanowe. Jeśli się odważysz, spróbuj zebrać z nich nasiona!

Ostropesty plamiste mają piękne liście, ale zachowaj ostrożność – są kłujące

Rodzime jastruny właściwe dobrze rosną w przepuszczalnej ziemi i kwitną przez całe lato

P Czy piaszczysta gleba w moim ogrodzie będzie zbyt żyzna dla kwiatów łąkowych?

Brian Chandler, Linconshire

O HUMAIRA ODPOWIADA Wydaje mi się, że najlepiej uprawiać rośliny, które są przystosowane do rodzaju gleby, jaką posiadasz. Twoja jest idealna dla szałwii, kocimiętki i jeżówki, mógłbyś również dodać wybrane gatunki rodzimych kwiatów łąkowych.

Podczas gdy wiele kwiatów polnych woli uboższe gleby, wiele z nich dobrze rośnie również w piaszczysto-gliniastej ziemi. Jeśli stanowisko jest dosyć słoneczne, wybierz werbenę pospolitą (*Verbena officialis*), chabry ciemne (*Centaurea nigra*) i jastruny właściwe (*Leucanthemum vulgare*).

Jeśli jednak jesteś zdecydowany na to, aby obniżyć żyzność gleby, rozważ użycie kruszywa z recyklingu, np. pokruszonego betonu lub cegieł i wysiej mieszankę wieloletnich kwiatów łąkowych.

P Które rośliny będą się dobrze czuły w sali lekcyjnej, w której nocą jest chłodno?

Anna, Kent

O MATTHEW ODPOWIADA To bardzo dobre pytanie, ponieważ rzadko bierzemy pod uwagę nocne temperatury, gdy decydujemy się umieścić rośliny w pomieszczeniach poza domem. W sali o wystawie północnej lub zachodniej sprawdzi się aspidistra wyniosła, zwana również żelaznym liściem, oraz monstera dziurawa (*Monstera deliciosa*), która pomimo swojego tropikalnego wyglądu dobrze toleruje chłodniejsze temperatury. Do bardziej słonecznego pomieszczenia niezniszczalna bokarnea wygięta (*Beaucarnea recurvata*) będzie doskonałym wyborem, podobnie jak jukka gwatemalska (*Yucca elephantipes*). Na mniejszym, słonecznym parapecie sprawdzą się łatwe w uprawie sukulenty, zwłaszcza eszewerie.

Monstera dobrze rośnie w chłodniejszym pomieszczeniu o słabym świetle

P Mój wiciokrzew nie wygląda dobrze, jak powinienem o niego zadbać?

Jason Farquhar, e-mail

O MATTHEW ODPOWIADA Twoja roślina nie wygląda na zdrową. Delikatnie zeskrob paznokciem korę na pędach powyżej pąków. Jeżeli nie są w tym miejscu zielone oznacza to, że są martwe i należy je skrócić do zdrowych pąków – powinny po tym zdrowo się rozrastać.

Regularnie podlewaj młode wiciokrzewy do czasu, aż się dobrze przyjmą

eprasa.pl 21f3b5bb35

Felieton

Opowieści Titchmarsha

Piękne kwiaty to bez wątpienia radość dla oka, ale zdaniem **Alana** najbardziej poruszające są te z nich, które pobudzają wszystkie zmysły

Mówi się, że węch jest najbardziej poruszającym zmysłem – tym, który potrafi natychmiast przenieść nas do czasów i miejsc, które do tego momentu były głęboko ukryte w pamięci – tymczasem z punktu widzenia ogrodnika niektóre rośliny potrafią zrobić to samo. Tylko pomyśl. Jaki kwiat zapamiętałeś jako pierwszy lub który jako pierwszy zrobił na tobie wrażenie? W moim przypadku najwcześniejsze wspomnienie dotyczy groszku pachnącego, który rósł na działce dziadka. Miałem pewnie z półtora roku i nadal pamiętam dotyk jego ręki o szorstkiej skórze, gdy prowadził mnie przez wigwamowate rzędy tyczek, po których pięły się groszki – ich jaskrawe kwiaty kołysały się na wietrze na tle bezchmurnego nieba. Pewnie byłem wtedy za niski, aby poczuć ich zapach, a tak czy siak, wiatr w Yorkshire zapewne unosił ich woń ku wrzosowiskom.

Pierwszy zapach, jaki pamiętam, również zawdzięczam dziadkowi – była to woń tytoniu do fajek marki Condor. Dziadek pracował w miejskim wydziale dróg na stanowisku o cudownie archaicznej nazwie – był majstrem, czyli, jak się domyślam, zarządzał garstką mężczyzn, którzy zajmowali się dziurami w jezdniach (w czasach, gdy tego rodzaju rzeczami rzeczywiście się zajmowano). Działka była jego hobby – uprawiał tam laki, które przesadzał na rabaty po każdej stronie krótkiej ścieżki wiodącej do frontowych drzwi. Ich zapach w wiosennym słońcu był znacznie bliżej moich dziecięcych nozdrzy niż aromat groszków pachnących i do dziś ekscytuję się, gdy otacza mnie przypominająca zapach drażetek na odświeżenie oddechu woń kwiatów odmian 'Cloth of Gold', 'Fire King', 'Vulcan' czy 'Blood Red' – a ich nazwy dodatkowo pobudzają wyobraźnię. Między nimi rosły goździki brodate i ubolewam nad tym, jak rzadko je się teraz uprawia – ich kwiaty z jasnym środkiem i słodki zapach zasługują na więcej uwagi.

> Nadal ekscytuję się, gdy otacza mnie woń 'Cloth of Gold', 'Fire King', 'Vulcan' czy 'Blood Red' – a ich nazwy dodatkowo pobudzają wyobraźnię.

Ze szkoły pamiętam kaktusy i sukulenty, które kupowałem po sześć pensów w maleńkich glinianych doniczkach z drewnianym patyczkiem ogłaszającym ich miłe dla ucha łacińskie nazwy: *Bryophyllum pinnatum* czy *Echinocactus grusonii* – nie takie proste dla ośmiolatka, ale uwielbiałem je wymawiać i wprowadziły mnie w świat, w którym na dobre się zadomowiłem, gdy w wieku piętnastu lat zacząłem pracować w gminnej szkółce roślin. Wtedy parapet w toalecie na końcu korytarza na pierwszym piętrze był już pełen tych gładkich i mięsistych, a także walcowatych i najeżonych cierniami roślin.

Czerwone i żółte pióropuszowate kwiatostany celozji przenoszą mnie do roku 1964 i pierwszej „prawdziwej" szklarni, która była pod moim nadzorem. – Jest twoja – wyrecytował brygadzista z Wydziału Parków, wskazując na wiktoriańską szklarnię podzieloną na trzy części (środkowa była wyższa od dwóch pozostałych), która w godzinach roboczych była moim drugim domem przez prawie pięć lat. Do dziś czuję mieszaninę strachu i rozemocjonowania na myśl, że na moje młode, choć entuzjastyczne barki złożono taką odpowiedzialność. Były też pelargonie o specyficznym, lekko stęchłym aromacie. Zwłaszcza one pozostały blisko mojego serca – moja dzisiejsza szklarnia pęka w szwach od odmian pelargonii rabatowych i kwitnących.

A szkoła ogrodnicza w roku 1968 – co tam rosło? Chryzantemy w uprawie całorocznej, którym zapewniano dodatkowe światło bądź zaciemnienie przez starannie wyliczoną liczbę godzin, aby pobudzić je do produkcji pąków kwiatowych. Miało to bardzo techniczny charakter. Były też goździki mojego wzrostu, podtrzymywane przez druciane podpórki, uprawiane na kwiat cięty i pakowane do kartonowych pudeł ładowanych do wielkiej ciężarówki. Miałem dla nich szacunek – ale nie miłość. Chciałem uprawiać rośliny cenione za piękno i bliską obecność, a nie wysyłane na rynek jako towar.

Pięć lat w ogrodach w Kew niezwykle rozwinęło moje słownictwo ogrodnicze, które wcześniej rozwijało się stopniowo, a teraz wręcz wybuchło: orchidee i sagowce, paprocie i rośliny alpejskie, drzewa i krzewy, rośliny jednoroczne i wieloletnie. Ale tak, jak niektóre zapachy kojarzą mi się z ludźmi (Chanel No.5 z moją mamą, a odurzające wonie perfum Anais Anais czy Youth Dew z moimi ówczesnymi dziewczynami), tak istnieją pojedyncze rośliny, które symbolizują konkretny okres i o których myślę czule, przenosząc się w czasie do przyjemności, wyzwań i udręk życia wśród kwiatów. Czy ogrodnicy nie są szczęściarzami, mogąc mierzyć swoje życie za pomocą piękna?

ZDJĘCIA: JASON INGRAM. ILUSTRACJA: CHRIS MADDEN ILLUSTRATION

eprasa.pl 21f3b5bb35

Gardeners' World
EDYCJA POLSKA

Polska

Redaktor naczelna
Małgorzata Wójcik
malgorzata.wojcik@avt.pl

Redaktor merytoryczny
Łukasz Skop
lukasz.skop@avt.pl

Asystent wydawcy
Anna Cember
anna.cember@avt.pl

Współpracownicy
Anna Moroz-Darska,
Bożka Piotrowska,
Agnieszka Nowak,
Klaudia Kossowska,
Katarzyna Kaczan-Borowska,
Marta Karcz,
Grzegorz Falkowski,
Katarzyna Bellingham,
Małgorzata Kalemba-Drożdż

Marketing i reklama
Marta Zaczek
marta.zaczek@avt.pl
tel. 22 257 84 76

Anna Brzywczy
anna.brzywczy@avt.pl
tel. 883 125 997

DTP
Studio Adekwatna

Prenumerata
prenumerata@avt.pl
tel. 22 257 84 22 (godz. 10:00–14:00)

Kolportaż
Paweł Gago
pawel.gago@avt.pl
tel. 22 257 84 24

United Kingdom

GARDENERS` WORLD
MANAGING DIRECTOR
Catriona Bolger

EDITOR-IN-CHIEF
Lucy Hall

ASSOCIATE EDITOR
David Hurrion

BBC STUDIOS, UK PUBLISHING
CHAIR, EDITORIAL REVIEW BOARDS
Nicholas Brett

MANAGING DIRECTOR, CONSUMER PRODUCTS AND LICENSING
Stephen Davies

COMPLIANCE MANAGER
Cameron McEwan

DIRECTOR, MAGAZINES AND CONSUMER PRODUCTS
Mandy Thwaites

UK.publishing@bbc.com
www.bbcstudios.com

IMMEDIATE MEDIA CO LTD
CHAIRMAN
Martin Weiss

CEO
Tom Bureau

DIRECTOR OF INTERNATIONAL LICENSING AND SYNDICATION
Tim Hudson

INTERNATIONAL PARTNERS MANAGER
Molly Hope-Seton

Adres redakcji
„Gardeners' World. Edycja Polska"
ul. Leszczynowa 11
03-197 Warszawa
tel. 22 257 84 99
www.magazyngardenersworld.pl

Źródłowe materiały publikacyjne pochodzą z miesięcznika brytyjskiego „Gardeners' World".

© Copyright 2023 AVT

Mimo wszelkich starań przy opracowaniu materiału do tego czasopisma, wydawca nie ponosi odpowiedzialności za jakiekolwiek błędy w tym czasopiśmie.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za zamieszczone na łamach pisma „Gardeners' World. Edycja Polska" treści reklamowe oraz artykuły promocyjne.

Wydawca
AVT-Korporacja Sp. z o.o.
ul. Leszczynowa 11
03-197 Warszawa tel. 22 257 84 99

Wydawnictwo AVT należy do Izby Wydawców Prasy

Miesięcznik, nr 4/2023

Magazyn jest wydawany na licencji brytyjskiego wydawnictwa Immediate Media Co Ltd

oraz BBC Studios

BBC Gardeners World magazine is published by AVT-Korporacja Sp. z o.o. under licence from BBC Studios, Television Centre, Wood Lane, London W12 7TQ. The Gardeners World logo and the BBC Blocks are the trade marks of the British Broadcasting Corpo-ration. Used under licence. © Immediate Media Company Limited. All rights reserved. Reproduction in whole or part prohibited without permission.

W następnym numerze...

majowe wydanie
w sprzedaży już pod koniec kwietnia

Angielski ogród ozdobiony przedmiotami z recyklingu

PLUS Rady ekspertów

Uprawa roślin w donicach od A do Z

Najpiękniejsze rośliny jednoroczne

Alan uczy pielęgnować trawnik z myślą o środowisku

OGRÓD START®

Nawozy dla Twojego ogrodu®

WIOSNA Z OGRÓD START

nawozyogrodnicze.pl www.facebook.com/ogrodstart www.instagram.com/ogrodstart

eprasa.pl 21f3b5bb35

DOM KOMFORTOWY, CIEPŁY I BEZPIECZNY

Z ENERGOOSZCZĘDNYMI SYSTEMAMI PROFILI TARASOWYCH VEKAMOTION 82

veka.pl

*Dla elementu 350 x 230 cm, Ug 0,5 W/(m²K), Ψg 0,031 W/(mK)

eprasa.pl 21f3b5bb35